

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

“పాల్ పాప”

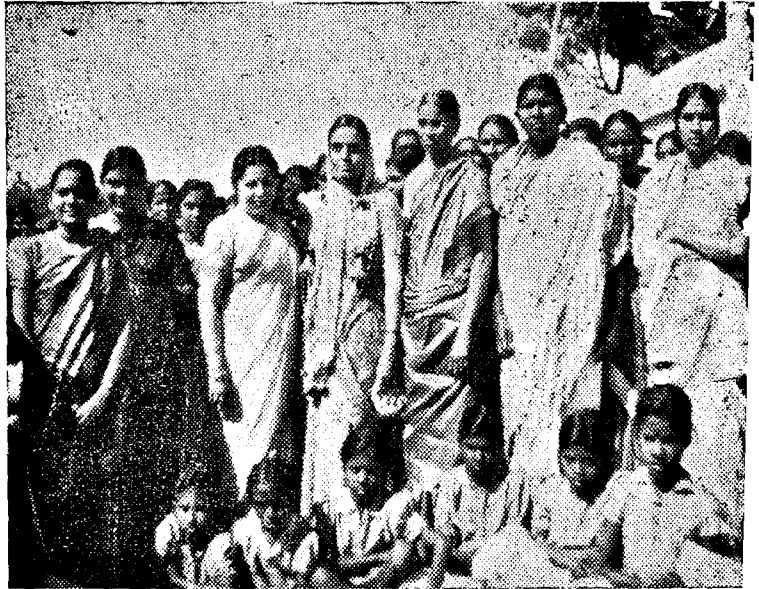
భాయా చిత్రకారుడు, సి. హెచ్. కృష్ణన్.

29-12-48 ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

వెల 4 అణాలు

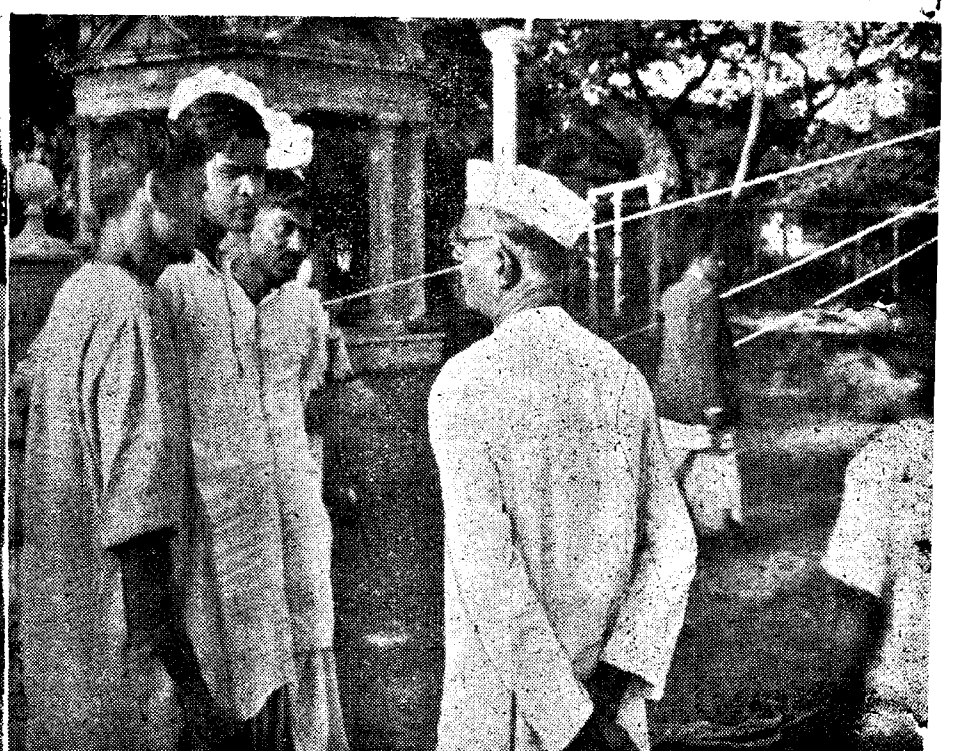

|| వార్తా చిత్రాలు ||

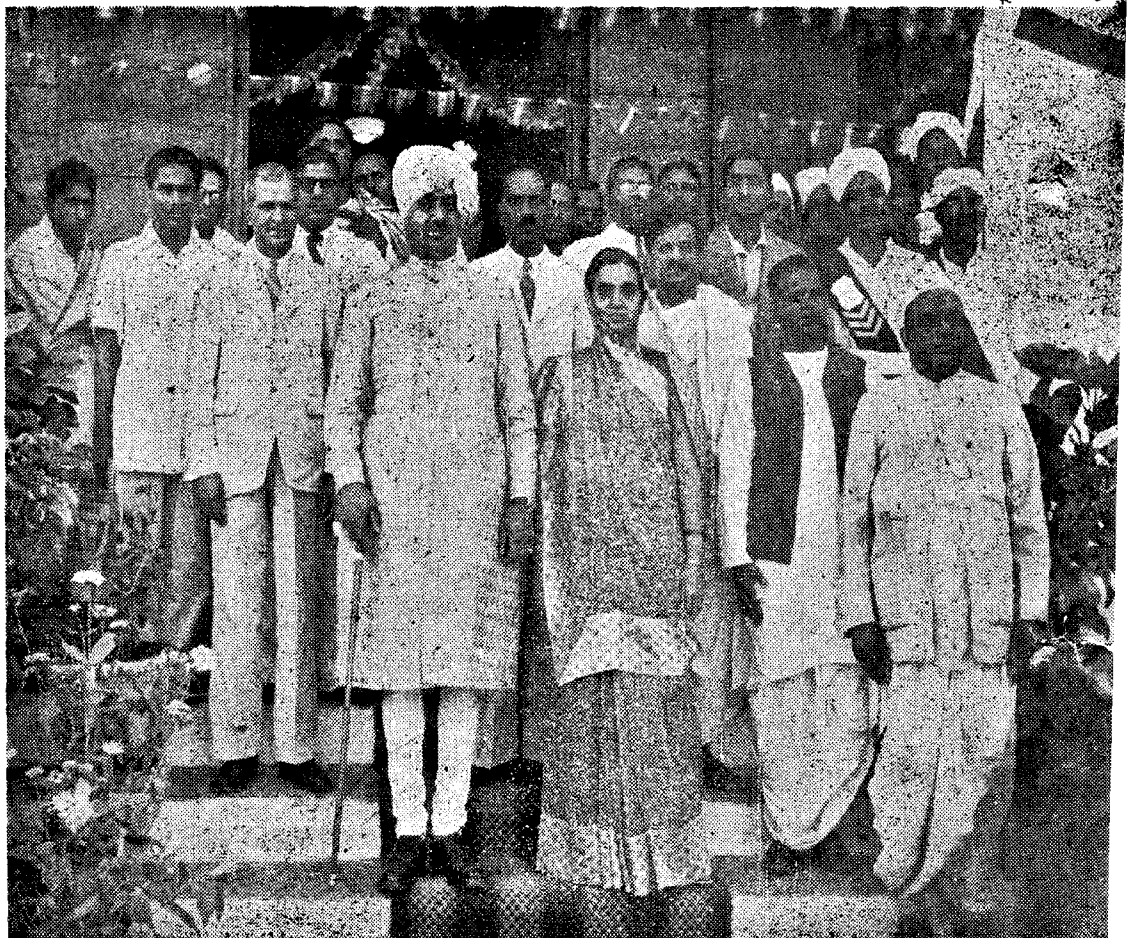
అఖిలభారత సంఘసేవకుల మహాసభ అధ్యక్షులు, ప్రతినిధుల గౌరవార్థం మదరాసు గవర్నరుగారు ప్రభుత్వభవనంలో జరిగిన విందులో మహారాజా, మహారాణి, రాజకుమారి అమృతకార్, సీతారామరెడ్డి, డా॥ టి. ఎన్. ఎస్. రాజకొగార్లు.

రాజమండ్రిలో మదరాసు గవర్నరు సతీమణి భావనగర్ మహారాణిగారు హరిజన బాలికా పాఠశాల ప్రారంభోత్సవం జరిపిరి.

భారత ప్రభుత్వ ఆలోచనాభామంత్రి రాజకుమారి అమృతకార్ గారు చెన్నైలో రాజాజీ హాలులో జరిగిన అఖిలభారత సంఘసేవకుల మహాసభలో ఉపన్యసించుచున్నారు.

హైదరాబాద్ సంస్థానకాంగ్రెస్ కార్యదర్శనభ్యుక్తు డి. జి. చిందూగారు రాజలింగం, కె. వి. నరసింగరావు, చంద్రహాశీశ్వరరావుగార్లతో సభాపించుచున్నారు.

బ్రిటన్ లో మంచుతో కప్పబడిన నేలను సాగుకై శుభ్రపరుస్తున్నారు

గవర్నరు భావనగర్ మహారాజాకు రాజమహేంద్రవరంలో పౌరసన్మానం జరిగినప్పుడు తీసిన ఫోటో

సంవత్సర చందా ర. 12-0-0

విడిపత్రిక అకాళు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర ! యస్మియము తన మనంబున కగు దా

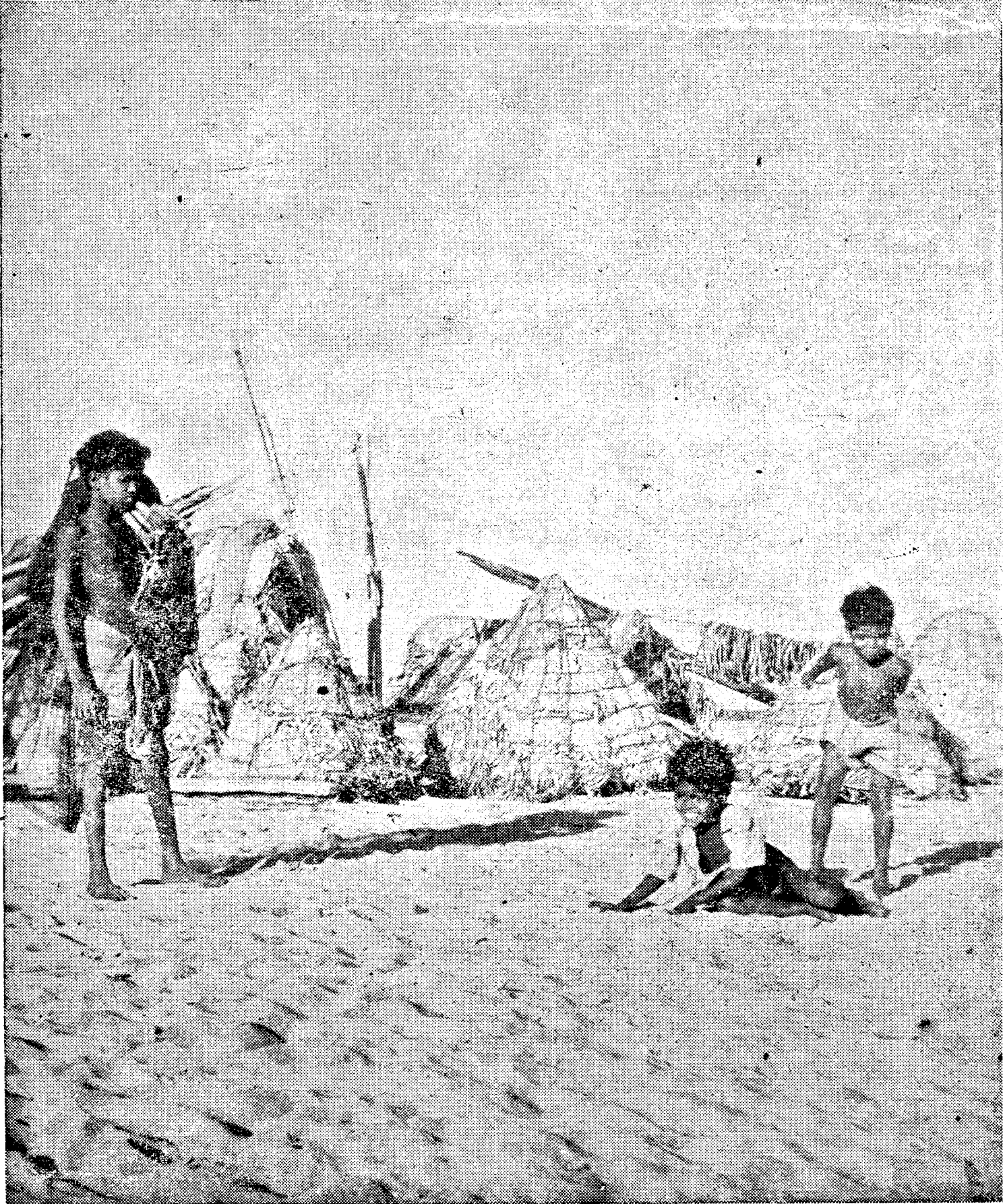
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 17

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వధారి సంవత్సర మార్గశీర్ష బహుళ చతుర్దశి బుధవారము

‘బె న్న గూ డె’

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1948-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 29-వ తేదీ బుధవారము

ఇండోసియాపై భద్రతామండలి నిర్ణయం

ఇండోసియాలో తిరిగి యుద్ధాప్రజ్వరిల్లుటకు బాధ్యులైన వారి విస్పష్టముగ భద్రతామండలి నిర్ణయించకపోవుట వలన మండలి సభ్యులకు యథార్థ పరిస్థితులు తెలియ వని భావించుటకు వీలు లేదు యుద్ధరంగమునందుండి అన్ని సంఘటనలను ప్రత్యక్షముగ గమనించుచుండిన ఐక్యరాజ్యసమితి సామరస్య సంఘము పైనిక చర్యలు ప్రారంభమైన వెంటనే డచ్ ప్రభుత్వము రెన్నిల్లి ఒడంబడికను భంగపరచె నని భద్రతామండలికి నివేదించెను. డిసెంబరు 12 వ తేదీ నుండి ఎప్పటికప్పుడు రిపబ్లిక్ లోని పరిస్థితులను తెలుపుచునే యుండెను. అయినప్పటికిని భద్రతామండలి అమెరికా తీర్మానమును నిరాకరించి, అమెరికా, కొలంబియా, సిరియాలు సాయుక్తముగ తయారుచేసిన తీర్మానమును, ఆస్ట్రేలియా సవరణతో అంగీకరించెను. యుద్ధచర్యలను తత్క్షణము విరమింపవలసినదిగ ఈ తీర్మానము ఇండోసియా, హాలెండులను సమముగ ఆదేశించెను. రిపబ్లికనులు సాగించుచుంిిన సైనిక చర్యలు కేవలము స్వరక్షణకొరకే నని, డచ్ దురాక్రమణ జరుగకున్న ఇండోసియా ఇట్టి చర్యలకు దిగియుండేదిగాదని సమితి సామరస్యసంఘ నివేదికలను పరిశీలించిన స్పష్టమగును. క్రిందటి శనివారము భద్రతామండలికి సమర్పించిన నివేదికలో రిపబ్లికనుల ప్రతిఘటనే లేదని సామరస్య సంఘము సూచించెను. వీలన్నిటికంటే హాలెండు దురాక్రమణ జరిపినట్లు ధృవపడినది.

భద్రతామండలి ఆ సత్యమును గుర్తించి, శాంతిని భంగపరచిన హాలెండుపై తగిన చర్య తీర్చికొనుటకు బదులు, ఇండోసియానుండి తక్షణము డచ్ సైనికుల ఉపసంహరణ జరుగవలెనని ఆదేశించుటకు బదులు రిపబ్లిక్ నాయకులను విడుదల చేయమని, సైనిక చర్యలను విరమింపమని మాత్రము కోరినది. ఈ తీర్మానము లోఁబూయింపమని, ఇందువలన ఎట్టి ప్రయోజనమూ ఉండదని సామరస్యసంఘ నివేదికే ప్రకటించినది. డచ్ దురాక్రమణ వలన ఒక నిర్దిష్ట సరిహద్దు అనునది లేకపోయె

నని, డచ్ యుద్ధ కార్యక్రమమునకు, శాంతిద్రవ్యం గడుగు తీసికొను చర్యలకు వ్యతిరేకము తెలియుట లేదని సామరస్య సంఘము నివేదించెను. ఇందువలన యుద్ధ విరమణతోబాటు డచ్ సేనలు 1948 జనవరి 1 వ తేదీ స్థావరములకు ఉపసంహరింపబడవలెనని రిపబ్లిక్ ప్రతినిధుల కోరికలు ఎంత సబబైనవో, న్యాయమైనవో స్పష్టమగుచున్నది.

డచ్ అధికారులు, భద్రతామండలి తీర్మానించి మూడురోజులైనప్పటికి, యుద్ధచర్యలను విరమించుట గాని, ఇండోసియా నాయకులను విడుదల చేయుటగాని, చేసియుండలేదు. నాయకులను జావానుండి ఒక రహస్యస్థానమునకు పంపివేసి రను వార్తను ఖండింపక, బటునియాలో నిర్భయమునందుండి రను వార్తనుమాత్రము ఖండించుట వలన, సోకర్నో ప్రభుత్వము తమ ప్రజలము భద్రతామండలి యాదేశమును పాలించునట్లుచేయుటకు సాధ్యమగునని నిశ్చయించునట్లు ఋజుపరచుచున్నది. వీరు విడుదలైన గాని తాము మండలి తీర్మానమును అమలు జరుపుట సాధ్యముగాదని సామరస్య సంఘమువారు భద్రతామండలికి స్పష్టముచేసిరి.

డచ్ విధానమునందు ఎట్టి మార్పు వచ్చియుండలేదని జూలియానారాణి క్రిస్టుమన్ సందేశము, తమ “పోలీసు” చర్యలను సహజించుకొనుచు డచ్ ప్రధాని గతవారము చేసిన ప్రకటనయు వెల్లడించుచున్నవి. ప్రస్తుతము మార్గాంతరము లేక వీరు భద్రతామండలి తీర్మానమును అమలుజరిపినను, అది ఇండోసియా సమస్యపరిష్కారమునకు ఏమాత్రము దోహదము చేయదు. సర్వప్రతిఘటనలకు ప్రారంభమునకైనను అవకాశము ఉండదని సామరస్య సంఘము తెలిపెను. రిపబ్లిక్ తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ప్రధాని పరీపుర్టీక్ ప్రకటించినట్లు జావా, సుమత్రా, మాడొరాపై రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వ సర్వాధికారమును గుర్తింపవలెనని; ఇండోసియానుండి డచ్ సేనల ఉపసంహరణ జరుగవలెను.

ఈ పనులు ఐక్యరాజ్యసమితిద్వారా

గాని, భద్రతామండలి ద్వారాగాని సాధ్యమగునట్లు కచ్చితము. “యుద్ధ విరమణ ఒడంబడిక పరతులు పూర్తిగ అమలునందున్న సమయమున డచ్ సేనలు ‘సరిహద్దు’ను అతిక్రమించి సైనిక చర్యలు ప్రారంభించెను” అని సామరస్యసంఘము స్పష్టముచేసిన తరువాత, రాజీ సర్వప్రతిఘటన ప్రారంభమునకు గాని, భద్రతామండలి చర్యలకుగాని అవకాశము గాని, అవసరముగాని లేదు. హైదరాబాద్ లో భారత ప్రభుత్వము సాగించిన “పోలీసుచర్య” తో పోల్చుకొని తమ దురాక్రమణను సమర్థించుకొన యత్నించు డచ్ ప్రభుత్వము మంచిమాటలకు చెవియొగ్గునని ఆశించుటకు వీలు లేదు. ఇండోసియాపై దురాక్రమణ అఖిలాసియాను ఐక్యమొనర్చెను ఐక్యతాసమితి ఈ దురాక్రమణను ఆరికట్టి సామాజ్యవాదమునకు స్వస్తి చెప్పగలదు. న్యూఢిల్లీలో జరుగనున్న ఆసియా రాజ్యముల సభ ఈ కార్యమును సాధించుటతోబాటు అఖిలాసియా స్వాంత్ర్య రక్షణకు, ఆర్థిక, సాంఘిక అభివృద్ధికి దోహదము చేయగల నిర్మాణాత్మక పథకమును గూడ తయారుచేయవలెను. ఆర్థికపరాధీనతను అంతరింపజేసిన గాని రాజకీయ, సాంఘిక స్వాంత్ర్య రక్షణ సాధ్యముగాదు.

సంగీత సభలు

మద్రాసులో సంగీత సభల వార్షికోత్సవములు జరిగినవి. శ్రీ ఆర్. పి. సానెటివారు, తమిళ ఇమై సంఘంవారు, మొదలయిన గాన కళాభిలాషులందరు ఉత్సవములలో పెద్దల చేత శాస్త్ర విషయము గురించిన సభలు, చర్యలు మొదలయిన వాటితో ప్రజలలో కొంత ప్రాచుర్యము కలిగించిరి.

ఈ సభలలో వెలువడిన విషయములలో రెండు అంశములు, గమనార్హములగుచున్నవి.

శాస్త్రజ్ఞుల సభలలో, భక్త గాయక విధానములలో, భక్తి పూరితమైన సంగీతము విలసిల్లినగాని, సంగీతమునకు ఉచ్చస్థితి యుండబోదను భావము ప్రబలినది. ఇమై సంఘ ఆదర్శములలో తమిళ భాషావలంబితమైన సంగీతమును వృద్ధి పరచుకొనినగాని తమ జాతియత ప్రతిబింబించక లోగిపోవు నేమో అన్న భావములు గోచరించుచున్నవి.

ఒకవోట “భక్తిభావ” ప్రేరితమైనను, మరొకవో “భాషాభక్తిభావ” ప్రేరితమయినను, అంతర్నిగూఢముగా వీరిని అలయించు సమస్య వేరు. “సంగీత”-“సాహిత్యము”లను రెండు విశుద్ధకళలను సమ్మేళన మొనరించుకొన్న స్థితిలోని కళాస్వరూపము వైననే వీరి దృష్టి కేంద్రీకరింపబడుచున్నది. సాహిత్యమువినా, ప్రత్యేక లలితకళగా భాసించగల, విశుద్ధ సంగీతకళాస్వరూపము, ఉపాసనాదర్శముగా ఈ సంగీతరసజ్ఞులు భావించుకొనగల్గిన గాని వీరికి చిక్కులు వడ

లవు. ఈ విశుద్ధకళాస్వరూపములను పాపించ గల శక్తి సన్నగిల్లుటచేతనే, త్యాగ రాజు “కవిత్వమును”-“భాషలో వెలువడిన భక్తిభావములను,” ప్రశంసించుకొనుచు, ఆ దృష్ట్యా అతని నర్పించు ఉబలాటము పెరుగుచున్నది. గాయకుడు కానివాడు, సంగీతమును స్పృశించనివాడు, కవిగా, భక్తునిగా, త్యాగరాజుస్థాన మేదో నిర్ణయించవలసి వచ్చిన, వీరి స్తోత్రముల కవకాశమే యుండకపోయెడిది.

భాషాతీతమైన కళగా, నాడ ఆశ్రయమున విశుద్ధకళాస్వరూపముగా, సంగీతమును, ఉపాపించ గల్గినపుడు తప్ప, ఆ కళయొక్క స్వతస్సిద్ధమైన సత్యము గోచరించదు. సాహిత్యము వెలువరించు భావమే, సంగీతము వెలువరించగల భావ మనుకొను పొరపాటు, ఈ కళాసమ్మేళనముతో రంజింపబూనుకొనుటచే కల్గుచున్నది. ఏకళ కాకళ తన పద్ధతిలో రసాద్వితములు కల్గించలేకున్నచో, ఆకళ బహుఅసంపూర్ణస్థితిలో నున్న దనియే భావించవలసియుండును.

పుణ్యవశాత్తు మన సంగీతమునకు, సంప్రదాయసిద్ధముగా, భావములను, రసములను, సాహిత్య సహాయము లేకుండా కల్గించుటకు వలయు శాస్త్ర విశిష్టత యంతయు నున్నది. సాహిత్య సంగీతములు పరస్పర విరుద్ధములు కాక పోవచ్చును. పరస్పర పోషకములే కావచ్చును. కాని ఆమైత్రివైననే దృష్టి కేంద్రీకరించుకొనుటలో, కేవలము గానములోని సాహిత్యస్వభావమును బట్టి మాత్రమే, గానము కల్గించగల భావాద్వితనలను నిర్ణయించు లోపమునకు సామాన్యులందరూ గురియగుచున్నారు. సాహిత్యమునకు ప్రాముఖ్యమొసగుకొనుటలో తమిళ గేయములు, తెలుగుకీర్తనలు, హిందూస్థానీ పాటలు - అన్న విభేదము లేర్పడుచుకొని, శుద్ధస్వరూపమైన కళకు, ప్రాంతీయ విభేదము లేర్పరచి, సంకుచిత మనస్కులు కావలసి వచ్చుచున్నారు.

కళలు విశుద్ధస్వరూపముతో ఉపాసించి వృద్ధి పొందించుకొనిన గాని, మిశ్రమస్వరూపములో పరస్పరపోషకములగుటకు వీలు లేదు. త్యాగరాజు భక్తితన్మతుత్వము, అతని సంగీత కళాభ్యసనములోనిదిగా గుర్తించవలసినది తప్ప, రామనివై సాహిత్యము కట్టి పాడిరాడు గాననే భక్తి యనుకొనుట విశిష్టమగు కళారాధనకే దోషము.

సాహిత్యముతో మిశ్రమమైన స్వరూపమున సంగీతము, ఏకజాతికి మాత్రమే ఆనంద మొనగ గలదనియు, విశుద్ధకళాస్వరూపమున జాతి విభేదము లేని విశ్వజననమైన “రసజ్ఞత”కు శృష్టి నొసగగలదనియు, గుర్తించిన, సంగీతములో కల సర్వజాతులను సమ్మేళన మొనర్చి సామరస్య మొనగూర్చగల ఉత్కృష్ట కళా విశిష్టతను గుర్తించి, పోషించుకొన గల వాతమౌదుము.

నేటి ప్రపంచం :

ఇండోసివియాలో ఉచ్చి నేనల పునర్ని జ్వంభణ

“మానె అనేక క్లిష్ట సమస్యలను ఎదుర్కొన్న జాతి. అందుచేతనే మేము ఇతరుల సమస్యలను అనగాహన చేసుకో గలుగుతున్నాం. ప్రపంచాంతిస్థాపనకే ఇప్పటి రకు పనిచేస్తున్నాననీ, ఇకమీదకూడా పనిచేస్తాననీ ఘంటా పథంగా చెబుతున్నాను... శాంతి స్థాపనోద్యమానికి మన శీవతలూ పునరంకితం చేస్తూ దీక్ష వహించిన పర్యవసానం ఇది... ఏనుక్రీస్తు అకతరించింది మొదలు ఇప్పటికి పంథోమ్మది శతాబ్దాల ప్రైవిలెజునుంచి కిరస్తానీమతం వర్ధిల్లుతున్నది... ఇకమీదకూడా వర్ధిల్లుతుంది.” ఇది అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ మొన్న క్రిస్మస్ పండుగ నాడు ప్రపంచ ప్రజలకు ఇచ్చిన శుభసందేశం. “ధర్మశాసనాక్రమణ చేసే జాతులను శాంతి విచ్ఛేదకరాజ్యాలుగా పాటించి, నాగరిక మానవ సమాజం వాటిని బహిష్కరించాలి... సత్యాన్ని ముఖాముఖిగా ఓడించడానికి కావలసిన నైతిక బలమూ, మనోధైర్యమూ మనకు వున్నట్లయితే ఎంత బాధాకరమూ, లజ్జాకరమూ అయినప్పటికీ నేటి ప్రపంచ నిజపరిస్థితిని గురించి ఒక విషయం మాత్రం చెప్పక తప్పదు. 1948 ఎంతో శుభ ప్రద మవుతుందని సంకల్పరారంభంలో గంపెడు ఆశ పెట్టుకున్నాము. మనం నడిచిన దారి మన లను చిరకు ఒక మహా అగాధం అంచుకు మనలను చేర్చింది! ఈ అగాధం ఎంత ఘోరమైన విషమంగా ముంచివేస్తుందోననే భయం దొరక ఉదారాశయము, విశాలహృదయులూ అయినవారందరినీ ఆవరించింది.. అయినా, భయం నాస్తి—ధైర్య సాహసే లక్ష్మీ—అన్న టిక్కి భగవంతు ఉన్నాడు” అని హెచ్చరిక చేస్తూ ఆభయం చెప్పాడు క్రిస్టియన్ మత పితాధిపతి పాప్.

ద్యోతీయ ప్రపంచ మహా సంగ్రామం సమాప్తమైన తర్వాత కిరస్తానీ మతస్థులు ఇప్పటికీ నాల్గు క్రిస్మస్ పండుగలు చేసకున్నారు. ఈ నాల్గు సంవత్సరాలలోనూ ఏనీటి కావీడు ప్రపంచ శాంతి స్థాపనపట్ల క్రిస్టియన్ పాలకులు తమ సత్య సంకల్పాన్ని ప్రకటిస్తూనే వున్నారు. కాని, ఆనాటి కానాడు గిన్నిస్థానం దూరమవుతున్నది గాని దగ్గర పడడంలేదు. ప్రపంచ వ్యవహారాలను నడుపుతున్న అగ్రరాజ్యాలు మ్యూ విశేషాలు తీవ్రతరం అవుతున్నవిగాని, పరిష్కార మవుత వనే ఆశ కనుమూపుమేరలో ఎక్కడా గోచరించడం లేదు.

చైనా అంతర్గత అతివిషమపరిణామంవల్లా, పాలస్తీనాలో యూదులరహస్య జాతుల భయంకర యుద్ధ విజృంభణవల్లా, జర్మనీ రాజధాని బర్లిన్ నగరంలో ఆక్రమణరాజ్యాధికారుల దుర గంకార ప్రాజెక్టులూ, ఇండోచైనా, ఇండోనీసియా లలో గ్రంచి సామ్రాజ్యాధిపతుల దారుణ సంగ్రామ కార్యకలాపాలవల్లా, బర్మా మలయాల్ తీవ్ర అశాంతివల్లా నేడు ప్రపంచాన్ని గాఢాంధకారవాచ్యములు, యుద్ధమేఘాలు ఆవరించినవి.

ఈ వివిధ అశాంతిపరిస్థితులను, దేశదేశాలలో ఏర్పడిన వ్యసంతోభాన్ని, పశుబలప్రాబల్యాన్ని ప్రతిపక్షుల విజృంభణ బట్టి మాస్తే ద్యోతీయ ప్రపంచ సంగ్రామం వాస్తవానికి సమాప్తం కాలేదనీ, మరొక వ్యూహంలో ఇంకా ప్రచ్ఛన్నంగా సాగుతూనే వున్నదనీ భావించవలసివున్నది.

ద్యోతీయ ప్రపంచసంగ్రామం ఫలితంగా ఏ ఇతరప్రయోజనం లభ్యమైనా లభ్యం గాక పోయినా ఆసియాఖండరాజ్యాలు, సోవియట్ రష్యా అత్యధికంగా పైకి వచ్చినవి. వీటిలో మహాద్భుతమైన చైతన్యశక్తి ఉద్భవించింది. 19-వ శతాబ్దపు పాత ప్రపంచ వ్యవస్థ కూలి పోయింది. సామ్రాజ్యవాదం పటాపంచలైంది. ఏగూడమైన జాతీయశక్తుల విజృంభణ ఫలితమే భారతదేశ, సింహళ, బర్మా, ఫిలిప్పీన్ల స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తి. ఈ దృష్టిలో చూస్తే ద్యోతీయ ప్రపంచసంగ్రామాన్ని పాతప్రపంచ వ్యవస్థకు కూటికెళ్లతోసహా పుల్లగించివేసి,

సామ్రాజ్యవాదానికి స్వస్తి చెప్పిన ఒక మహావిప్లవంగా భావించవలసివుంటుంది. ఈ విప్లవ ఫలితం, గానీ నేటి ప్రపంచం న్యాయస్థానిస్థానంలో ప్రస్థాపేదనను అనుభవిస్తున్నది.

సుప్రసిద్ధ చైనా గ్రంథకర్త విన్ యుటాంగ్ చెప్పినట్లు శ్వేతజాతివారు ఒక చేతిలో బైబిల్ గ్రంథాన్ని, మరొక చేతిలో మారణాస్త్రాన్ని ధరించి వచ్చి ఆసియాఖండంలో సామ్రాజ్యాధి పత్యాన్ని స్థాపించుకొన్నారు. సింహబలసమానమైన బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంలాంటిది ప్రజాచైతన్య ధాకు తాళలేక చేతులు జోడించి దాసోహ మన్నది. భారతదేశం, బర్మా, సింహళంలోని యాభైకోట్ల ప్రజలు స్వతంత్రులైనారు. ఉచ్చి, ఫ్రెంచి, పోర్చుగీసు సామ్రాజ్యాధికారులు బ్రిటిష్ ప్రవర్తనచేత ఒక గుణపాఠంగా తీసుకొనక, అవసానదేశకు వచ్చిన సామ్రాజ్యవాదాన్నే ఇంకా పట్టుకొని వేర్పాడుతున్నారు. గాఢనిద్రాస్థిలోనుంచి ఆసియాఖండం దనీ, ఇక తమ ఆటలు సాగవనీ గ్రహించలేక పోతున్నారు.

శాంతియుత సంప్రదింపులద్వారా పరిష్కార ముగాని అన్వేషించడానికి ఇండోనీసియాలో ఆయుధప్రయోగం ద్వారా దురాక్రమణ విధానానికి దిగిన ఉచ్చి సామ్రాజ్యవాదుల కార్యమ ఆసియాఖండం ఐక్యకరణలో ఖండిస్తున్నది. పాశ్చాత్య సామ్రాజ్యశక్తులకు ఆసియారాజ్యాలు ఇక ఆశ్రయాల కాజాలవనీ, ఆశక్తుల విశ్వం పేల్చాల్సన్న ఖల విజృంభణను ఏమాత్రం సహించ వనీ సభ్యతా ప్రపంచం ఉద్ఘోషిస్తున్నది.

‘పోలీసు చర్య’ అనే పేరుతో ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ ఉచ్చివారు సమస్త బలసంపదతో యుద్ధ విజృంభణకు ఉపక్రమించారనీ, రిపబ్లిక్ రాజధాని జోగ్జకర్తాను వశపరచుకున్నారనీ తెలియగానే జయపూర్వకంగా మహాభేద వేదికపైనుండి భారత ప్రధాని నెహ్రూ, సామ్రాజ్యవాదశక్తి అంతరించిందని గ్రహించాలి ఆసియాఖండంలో విచేతనాలకులకు స్థానం వుండడం అసంభవం... ఉచ్చివారు ఈ చర్య ద్వారా తమ లక్ష్యాన్ని సాధించలేదు. రాజధానిని ఆక్రమించినంతమాత్రాన రిపబ్లికను ఓడించి నట్లు కాదు.. ఇండోనీసియాకు ప్రస్తుతానికి పలుతరమైన సహాయ మేదీ ఇ్వలేకపోయినప్పటికీ, భారతదేశం చేతులు ముడుచుకొని చూస్తూ మాత్రం వూరుకోదు... ఆసియా ఖండ ప్రజల స్వాతంత్ర్యశక్తుల ఎవరూ అడ్డుపడలేదు” అని గంభీరమైన హెచ్చరిక చేశాడు.

ఇండోనీసియాలో తిరిగి యుద్ధం ప్రారంభించి, రక్తపాతం సంభవింపజేస్తున్నందుకు చాలా విచారపడుచున్నానని ఆస్ట్రేలియా ప్రధాని ఫిల్లీ తన ఆందోళనను ప్రకటించాడు. ఉచ్చిదేశం తక్షణమే యుద్ధం విరమించి తమ యధాస్థానాలకు తిరలడం అవసర మనీకూడా ఫిల్లీ హెచ్చరిక చేశాడు.

దురాక్రమణపరులైన ఉచ్చి సామ్రాజ్యవాదులపై ఇండోనీసియా రిపబ్లికను సాగిస్తున్న ధర్మయుద్ధంలో సహాయపడడం విషయమై ఆలోచించడానికి ఆసియారాజ్యాలన్నీ తక్షణమే సమావేశం కావాలని, భవిష్యత్కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయించాలనీ బర్మాప్రధాని థాకిన్ నూ భారత ప్రధాని నెహ్రూకు ప్రత్యేక తంతివార్తలు పంపించాడు. ఇంతేగాక, ఈ సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలో భారతదేశం శ్రద్ధ వహించి పూనుకోవాలని కూడా విజ్ఞప్తిచేశాడు. భద్రతా మండలి పారిస్ లో సమావేశమై ఇండోనీసియా సమస్యపై ఒక నిర్ణయానికి రాకపూర్వమే, రిపబ్లిక సలహాతో యుద్ధం చేయడానికి ఆయుధ సామగ్రిని, వైశేషికదళాలను చేరవేసే ఉచ్చి విమానాలుగాని, ఉచ్చి నౌకలుగాని తమతమ విమానాశ్రయాలకు గాని, రేవుస్థానాలకు గాని రావడానికి వీల్లేవని భారత ప్రభుత్వం, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం, సింహళ ప్రభుత్వం అంతటా ప్రయోగించి ఇండోనీసియా స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంపట్ల తమ సాను

భూతిని ప్రదర్శించినవి. అవసరమైతే ఇంకా తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి వైతం జంకేది లేదని కూడా భారత ప్రధానామాత్యుడు ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ కు ఆభయపాఠం ఇచ్చాడు.

తమ రేవు పట్టణాలకు వచ్చే ఉచ్చి నౌకలకు సగురు ఎత్తవం నౌకలనుంచి సగురు దించడం గాని జరగదని, ఆస్ట్రేలియా రేవు కార్మికులు నిర్ణయించి తమ సానుభూతిని చూపారు. ఇండోనీసియాలో వెంటనే యుద్ధ విరమణకు ఆజ్ఞాపించవలసిందని ఆరబ్ రాజ్యసమితి భద్రతా మండలికి ప్రత్యేక విజ్ఞప్తి చేసింది.

పెద్దపెట్టున మెరుపు యుద్ధం ద్వారా ఉచ్చి వారు ప్రారంభించిన ఈ దురాక్రమణచర్యపట్ల ఆసియాఖండ రాజ్యాల్ని తమ అపరిమిత అగ్రహాన్ని వెల్లబెచ్చినవి.

ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ పై మొన్న డిసెంబరు 18 వ తేదీ తనివారంచాడు దండయాత్ర ప్రారంభించి, ఉచ్చి ప్రభుత్వం ఇప్పటికి సంకల్పం క్రితం ఉభయపక్షాలను భ్యరెన్సిల్ నౌకలో చేసుకున్న యుద్ధవిరమణ ఒప్పందానికి ఉల్లంఘించిందని ఐక్యరాజ్యసమితి సామరస్య సంఘం భద్రతామండలి బహిష్కరణనుంచి ఒక ఫిర్యాదు పంపించింది. ఉభయపక్షాలలో ఏదైనా ఈ రెన్సిల్ ఒప్పందానికి రద్దు చేయవలయుమంటే సమితి సామరస్య సంఘానికి, గండం పడుతుంది వారికీకూడా ముంగుగా తెలితా చేయడం అవసరమేఒక మరతులైతం ఒప్పందానికి వున్నది.

ముంగుగా తెలియజేయకుండా ఉచ్చివారు ఈ మరతును స్పష్టంగా ఉల్లంఘించారని కూడా సామరస్యసంఘం భద్రతామండలి ఫిర్యాదులో తెలిపింది. యుద్ధచర్య ప్రారంభమై రాజధాని ఆక్రమణ, రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వ భయము సోకర్నోను, ప్రధాని హట్టాను, మాజీప్రధాని డా॥ మరీసు తదితర మంత్రులను, రిపబ్లిక్ సర్వసేనాని జనరల్ సోదిర్కొను నిర్బంధించే వరకూ ఉచ్చివారి వర్తమానం సామరస్య సంఘానికి అందనే లేదనికూడా ఈ ఫిర్యాదులో వివరించారు.

గత బుధవారంచాడు పారిస్ లో భద్రతా మండలి సమావేశమైనప్పుడు, ఉచ్చివారు తక్షణమే యుద్ధం విరమించేట్లు ఆజ్ఞాపించవలసిందని ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ ప్రతినిధి హార్ రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం తరపున విజ్ఞప్తి చేశాడు. పారామూర్తదళాలద్వారా ఉచ్చివారు రిపబ్లిక్ రాజధాని జోగ్జకర్తాపై ఫెళ్ ఫెళ్ సాగించిన వైనిక చర్య రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో జపాన్ వారు వెరల్ హార్బర్ పై సాగించిన దండయాత్రవలె వున్నదనీ, ఉచ్చిదేశం యధాస్థానాలకు వెంటనే తరలిపోయేట్లు ఆజ్ఞాపించవలసిందనీ కూడా రిపబ్లిక్ ప్రతినిధి కోరాడు. ఉచ్చి వారు ప్రారంభించిన యుద్ధ జ్వాలలు ఆగ్నేయాసియా అంతటా వ్యాపించే ప్రమాదం వున్నదనీ, రిపబ్లిక్ యోధులు ఎన్ని సంవత్సరాలవరకైనా గొరిల్లా యుద్ధాన్ని భూదిగ్ విధానాన్ని సాగించడానికి సిద్ధపడుతున్నారనీ కూడా పలార్ హెచ్చరిక చేశాడు. ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ భవిష్యత్తే గాక, ఆగ్నేయాసియా శాంతి సుస్థిరత భవిష్యత్తుకూడా ఈ భద్రతామండలి సమావేశం చేసే నిర్ణయంపై ఆధారపడివుంటుందని ఉద్ఘోషించాడు. రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వాన్ని సర్వనాశం చేసి, ఇండోనీసియా అంతటా తమ కీటుబొమ్మ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి ఉచ్చివారు బహు జాగ్రత్తగా పెద్ద వ్యూహం పన్ని, తమపై ఈ ఆఖరు దెబ్బ కొడుతున్నారని పలార్ హెచ్చరిక చేశాడు.

ఇండోనీసియాలో యుద్ధప్రజ్వలన అంతర్గాతీయ శాంతికి సహాయపడవరకం వైనదనీ, ఉచ్చి వైనికచర్య ఫలితంగా ఏర్పడిన విషమపరిస్థితిని తుదకుట్టించడానికి భద్రతామండలి సత్యంమే ఉపక్రమించాలనీ అమెరికా ప్రతినిధి డా. ఫిలిప్ జీసప్ మండలికి హెచ్చరికేశాడు. రెన్సిల్ ఒప్పందం బడిక రద్దయిందా, కాలేదా అని మండలి మినమేషాలు లెక్కపెడుతూ

కూర్చోడానికి ఇది సమయం. కాదని కూడా జీసప్ ఉద్ఘోషించాడు.

ఈ యుద్ధచర్యద్వారా ఆక్రమించిన స్థానాలన్నిటినూ ఉచ్చి సేనలు ఖాళీచేసి పోయేట్లు కూడా చేయాలని ఇతడన్నాడు.

ఉచ్చివారు సాగిస్తున్న దుర్భర 1940 లో హాలెండుపై హిట్లర్ జరిపిన దండయాత్రకంటే కూడా నీచాతిరీచంగావున్నదనీ సమితి సమిత్ర నూత్రాలను భంగపరచడమేన మండలి సమావేశంలో ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధి కర్నల్ హాజ్జీసెన్ ఖండించాడు.

రిపబ్లిక్ నాయకులతో రానుబారాలు విఫలమైతే ఉచ్చి ప్రభుత్వం ఐక్యరాజ్యసమితి నియమించిన సామరస్య సంఘ సహాయాన్ని తీసుకోవలసిందనీ, విగానాలతో, టాంకులతో, పాహూహ్ దళాలతో రిపబ్లిక్ పై దండయాత్ర జరిపే అధికారం హాలెండుకు లేదనీ, జోగ్జకర్తాపై ముట్టడి, దాని ఆక్రమణ యుద్ధ విరమణ ఒప్పందానికి సంపూర్ణంగాని రుద్ద మరీ భారత ప్రతినిధి ధీరమల్ దేశాయి వాదించారు.

ఇండోనీసియాలో ఆయుధ బలప్రయోగం చేయబోమని హాలెండు ఐక్యరాజ్య సమితికి ఎఫుడూ గ్రాసిఇచ్చి పూచీ పడలేదని ఉచ్చి ప్రతినిధులు వింతవాదన చేస్తున్నారు.

ఉభయపక్షాలు తక్షణమే యుద్ధం విరమించాలనీ, సామురబలాలను తమతమ యధాస్థానాలకు ఉపసంహరించేట్లు చేయాలనీ యుద్ధచర్యల పునర్విజృంభణకు బ్యాధి వీపక్షంపై వున్నదో ఎప్పటికప్పుడు తంతివార్తల ద్వారా తెలియజేయ లసిందిగా సామరస్య సంఘానికికూడా ఆజ్ఞాపించాలనీ అమెరికా, కొలంబియా, సిరియాదేశాలు ప్రతిపాదించిన తీర్మానపాఠాన్ని ప్రధానమైన భాగాలను సవరణచేస్తూ భద్రతామండలి ఆమోదించింది. తక్షణ యుద్ధవిరమణ అవసరమనీ, సోకర్నో, హట్టా, మరీ ప్రభుత్వాల వెంటనే విడుదలచేయాలనీ, మాత్రమే ఈ తీర్మానం ఆజ్ఞాపించింది. డిసెంబరు 12-వ తేదీ మొదలు ఇండోనీసియా సంఘటనలపై సమగ్రనివేదికలు పంపవలసిందని సామరస్య సంఘాన్ని మండలి కోరింది. తీర్మానంలో విధిమైన తీవ్ర లేకపోవడం, ఉచ్చిదేశం యధాస్థానాలకు తరలాలనే ఆజ్ఞాపన లేకపోవడం ఇండోనీసియా రిపబ్లిక్ వర్గాలకు తీవ్ర ఆశాభంగం కలిగిస్తున్నది. రిపబ్లిక్ నాయకులను విడుదలచేసినట్లు వార్తలు వస్తున్నప్పటికీ యుద్ధవిరమణ ఆజ్ఞాపన ఉచ్చి ప్రభుత్వం ఎంత తక్షణ సమావేశమో, రిపబ్లిక్ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఎంత వరకు పాటిస్తుందో చూడాలి.

మండలి చర్యలో రిపబ్లిక్ ప్రతినిధి చెప్పినట్లు ఉచ్చిసామ్రాజ్యం ఇండోనీసియాపై సాగిస్తున్న దండయాత్రద్వారా తన పరువుప్రతిష్టలకే బుగ్గిపాలు చేసుకుంటున్నది. ఒకానొకప్పుడు ఉన్నతిస్థాయిని అందుకున్న గ్రీకు, సామ్రాజ్యశక్తికి, స్వాతంత్ర్య కాంక్షకువున్న తొంత్యాన్ని గ్రహించలేకనే పతనమైంది. ఉచ్చి సామ్రాజ్యానికి పర్యవసానంగా అదేగతి సంప్రాప్తిస్తుంది.

“ధార్ కమిటీ నివేదిక”

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం

రాజ్యాంగ ముసాయిదాలో ఆంధ్రరాష్ట్రం రాష్ట్రముల జాబితాలో మొదట కలిపి తర్వాత వదిలిపెట్టిన సందర్భమునందు, ఆ కమిటీ వారు ఆంధ్రరాష్ట్రము పేరు జాబితాలో చేర్చి వంత మాత్రము చేత ప్రయోజనములేదనినన్ని, పూర్వము సింధు, ఒరిస్సా రాష్ట్రముల నిర్మాణమునకు చేసిన మోస్తరుగానే కొన్ని చర్యముందుగా తీసుకొనవలెనని, దానికి సంబంధించిన విషయములను చర్చచేయుటకున్నా, ఆంధ్ర రాష్ట్రమేకాక మిగిలిన ఏకభాషాప్రాంతముల విషయమై చర్చచేయుటకున్నా చర్చ ఫలితంగా వారు సిఫార్సు రాష్ట్రమును ప్రస్తుతి 1985 భారత ప్రభుత్వచట్టం 290 సెక్షన్ ప్రకారంగా నిర్మాణంచేసి, తదుపరి రాజ్యాంగ ముసాయిదాలో చేర్చటానికిన్న ఒక ఉపసంఘమును ఏర్పాటు చేయవలెనని ముసాయిదా సంఘం వారన్నార.

దీని ననుసరించి రాజ్యాంగపరిషత్తులకు ధార్ కమిటీని నియామకం చేస్తున్న సమయంలో వారు చర్చించవలసిన విషయముల నీ విధంగా మూచించారు.

(1) ఆంధ్ర, కర్నాటక, కేరళ, మహారాష్ట్ర ములయందు ఏ కొత్త రాష్ట్రములు నిర్మాణం కావలెను. వాటి సరిహద్దులు ఏమైయుండాలెను? (సరియైన సరిహద్దులు కొల్పివేయుటకు వేరే సరిహద్దు సంఘం నియామకమునను.)

(2) కొత్తగా నిర్మించే రాష్ట్రములందు పరిపాలన, ఆర్థికాది ఫలితములు ఏమిగును?

(3) ఈ రాష్ట్రములకు సరిహద్దునున్న రాష్ట్రములలో ఆర్థిక పరిపాలనాది ఫలితములు ఏమిట్లుండును?

ఈ విధముగా పుట్టిన కమిటీవారు తమ నివేదికను రాజ్యాంగపరిషత్తు అధ్యక్షునికి సమర్పించుచూ, “ఆంధ్ర, కర్నాటక, కేరళ, మహారాష్ట్రములు అను రాష్ట్రముల నిర్మాణము వాంఛనీయమా, కాదా? (Desirability or otherwise) అని చర్చించుటకు నియామకమైన మేము.. ఈ నివేదికను సమర్పించుచున్నాము” అని వ్రాశారు. ఈ వాక్యమునుబట్టే కమిషను వారు తమ ఉపసంఘము ఎందుకు పుట్టినది, ఏమిచెయ్యవలసినది అర్థం చేసుకోకపోవడిమే గాక, పెడఅర్థంగాడా చేసుకున్నట్లుగా క్రోధక మాతోంది.

ఇటువంటి తప్పుడు ఉద్దేశ్యముతో సాక్ష్య సంపదకు సేకరించిన మీరు సరియైన పంథాను పోలేదనినన్ని, దేశమందు పరిపాలనా రాష్ట్రములను ఏర్పాటుచేయుటకు కావలసిన సమర్థత వివేకములు వీరికి దైవం ఇవ్వలేదనినన్ని వేరే చెప్పవలసరములేదు. వాళ్లు రాష్ట్రములలో ఏ రాష్ట్రము నిర్మాణము చెయ్యవలసినదీ, దాని సంబంధించిన విషయములు ఆలోచించవలసినదని వీరికి జ్యాంగ పరిషత్తు అధ్యక్షులు ఇచ్చిన ఉత్తెవ్వ. ఈ రాష్ట్రములు వాంఛనీయమా, కాదా? అన్న సంగతిపై రాలోచించారు వారు చెప్పిన పనికి, మీరుచేసిన పనికి ఉత్తరదక్షిణ భూవాంతు ఉన్నంతవరకు ఉన్నది. ఇది మన దురదృష్టము.

అయితే మొన్న జయపురం కాంగ్రెసులో ఈ పెడప్రోవం చే ఆలోచనపాకుండా దేశంలో ఉన్న ముఖ్యతముఖ్యులు అయిన కాంగ్రెసు అభ్యుపాలు పట్టాణి, నెహ్రూ, పోల్ గార్డల్ కో కూడన ఈ ఉపసంఘం ఏక భాషా రాష్ట్ర నిర్మాణము విషయమై పూర్వపరాలు విచరించి నిర్ణయమునకు వచ్చుటకు ఏర్పాటు కాబడినది. దీనితో ఈ భారీ సంఘంయొక్క నివేదికకు స్వస్తి చెప్పడమైందని అనుకోవచ్చు. కాని, రాజ్యాంగ పరిషత్తులో ఈ విషయం వచ్చినప్పుడు భారీ సంఘం నివేదిక మరీయొకమారు తల ఎత్తుటకు యత్నిస్తుంది. ఆ సమయంలో ఏర్పరదృష్టిలేని వారంతమంది దీన్ని ఆధారంచేసుకొని వాదించటానికి కొంత అవకాశం వస్తుంది కనుక, ఈ నివేదికలో ఉన్న తప్పులను కొన్ని చూపించవలసిన అవశ్యకత ఉన్నది.

కాంగ్రెసువారు ఏక భాషానూత్రముపై రాష్ట్రనిర్మాణము చేస్తామన్న మాట నిజమేకాని, అలా చేయుటకు కొత్తపరిస్థితులు కొన్ని అవసరమనినన్ని, అట్టిపరిస్థితు లిప్పుడు దేశంలో లేదనినన్ని భారీ కమిటీవారి నిర్వచనము. దీన్ని విఫలీకరించుతూ మన జాతీయత ఇప్పుడే ఉద్భవమైన జ్ఞరవదళలో ఉన్నదనినన్ని, ఒక పెద్ద చిత్తాను మంత్రం పునరాగోగ్య ప్రాక్టికం కృషి చేస్తున్న సమయమనినన్ని ‘యుద్ధం’ అని చెప్పక పోయినా, పాకీస్తానా కూ మనకున్నా యుద్ధము వంటి పరిస్థితి ఏర్పడిఉన్న క్లిష్టసమయమనినన్ని,

కాందిశీకుల సమస్య తీరంగా ఉందనినన్ని దేశంలో కొట్టకొలది ఉన్న ప్రజల ఆహార సమస్య తలలేదనినన్ని, బ్రిటిష్ పరిపాలకులు నిర్ణయించిన తర్వాత పరిపాలనా యంత్రమునకు నడిచే భారం అపరిమితమైనదనినన్ని, ఇంతేకాక స్వాతంత్ర్యయుతమై, మయోజన ఓటింగుపైన ఆధారపడి రాష్ట్రపరిపాలన సమస్య వీటికి తోడు అన్ని రాష్ట్రములు ఏకపరదక్షల ఏకజాతీయ భాషా నిర్ణయం లేకపోవటము, మొదలుగాగల మహా సమస్యలు దేశవాతకులను బాధించు తూర్పు సమయమిది అని ఈ సంఘంవారు విచరించారు. ఇంతేకాక తిరుగ్గ సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి వచ్చినవా రంతా కొద్దిగానే గొప్పగనా ఈ పరిశీకులను గుర్తించేవాళ్లు అని కూడా నివేదికమందు చెప్పారు. ఈ సంగతులు పూర్వచెప్పట్లు గుర్తించిన్నీ, చూచురాష్ట్ర నిర్మాణము తప్పుకాక అను సాక్షిలు ప్రివప్పడు ఈ సంఘంవారు సమస్యభారమునకే ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి, వీరి సాక్ష్యమును నిర్లక్ష్యముచేయుట తోదనియమైన కష్టపరము ఇంతేకాక ఒక నూత్నిమైన నూత్రాన్ని భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కావాలన్న నా గన్నడూ నిర్వచన నిర్వచనట వంటిదాన్ని కనుక నివేదికనట్లు వ్రాశారు.

ఏకభాష ప్రాంతీయులు ఒక ఉపజాతికి చెందనటువంటివారనినన్ని, ఈ ఉపజాతులు ఒక ఒడంబడిక ఏర్పాటుచేసుకుంటున్నారనినన్ని, ఆ ఒడంబడికే దేశీయప్రజాశీకలనినన్ని, ఆ ఒడంబడిక ప్రకారము కేంద్రమైన ఫెడరేషను పుగుతుందనీ, ఈ ఉపజాతులనుంచి వారికి అధికారం ఈ ఒడంబడిక గాగా దఖలుపడుతుందనీ, అంగ చేతను ఏకభాషాప్రాంతీయులు ఏర్పాటుచేయుట అవసరమనినన్ని ఈ ఏకభాషా రాష్ట్రవాదులు చెప్పినట్లు ఈ సంఘంవారు చెబుతున్నాగు ఇది కేలము విపరీతమైన వాదము. దేశంలో ఉన్న జాతీయత నాశనం చెయ్యవలెనంటే భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల నిర్మాణమే ముఖ్య సాధనమనినన్ని కూడా మీరు ఉపదేశం చేశారు. వీరివాదమే నిజమైనట్లయితే వేరు వేరు భాషలే దేశంలో ఉండటానికి కలులేదు. ఒక భాష గల వారు ఆ భాషలో మాట్లాడుకునేందుకు గూడా

కలులేదు. ప్రాంతీయ భాషలలో ఏ వ్యవహారం గూడా ప్రాంతీయతలో ఉండుకూడదు. దీనికి ఫలితంగా రాష్ట్రములు అన్న సమయం పోవాలి. అనగా రాష్ట్రములు, రాష్ట్ర శాసనసభలుగూడా ఉండకూడదు. కాని దీనికి ఎన్నడా దేశంలో ఒప్పుకుంటాగా? ఒప్పుకున్నప్పటికీ ఆచరించేయమైనదా? ఆచరించుతేనా? పరిపాలనా సౌకర్యం కొరకున్నా, ప్రాంతీయ సంస్కృతి అభివృద్ధి అభ్యుదయములకునూ భాష ననుసరించి రాష్ట్రములు ఉండవలె నమచున్నామికాని, వేరే ఉపజాతులను ఏన్నడూ అనుకోలేదు. ఇటువంటి రాష్ట్ర నిర్మాణ ఆధారముచేసుకొని జాతీయతకు భంగమైన ఆశయములను పూర్వములందు పెంపుచేయుట యుద్దేశ్యము కాదు. అటువంటి దురుద్దేశ్యములకు ఆకాశం ఉంటుందన్న సంగతి మీరు చెప్పిన వాదం లను పొంగిట్టిందికాని, ఇది కరకు ఎన్నడూ, ఎవ్వరికి పూర్వయంతోను మూల చెదకనా లేదు.

ఏకభాష ప్రాంతాల్లో రాష్ట్ర పరిపాలన జరుగుతూ ఉన్న రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చినటు వంటివారికి అనేక భాషలతో కూడుకున్న పరిపాలనా ఉన్న చిక్కులు ఆగంకావు. ఈ సంఘం వనకు అభ్యుత్పన్నైన భారీ, పన్నాలలో, జగత్ నాంయణలాలోగారలు ముగ్గురున్నా అటువంటి రాష్ట్రములనుండే ఎచ్చుట చేత వారికి ఈ నూత్ని రాష్ట్ర నిర్మాణము సత్కృతిమైన భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము ఒక వికృతమైన ఉపజాతీయతా విజృంభణవలె కన్పించినది. 28 సం॥ములై కాంగ్రెసు వారు తమ అంగనిర్మాణముంతా ఈ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతంపైనే నడిపించిన కార్యక్రమము, ఆ కార్యక్రమ ఫలితంగా దేశంలో విజృంభణమైన అధిష్టతీయ జాతీయతకి శక్తియొక్క బొన్నత్యము, దాని ఫలితముగా సంప్రాప్తమైన నేటి స్వాతంత్ర్య స్వరూపమా ఈ భారీ సంఘమువారు అర్థము చేసుకోలేక పోయారు ఆ కారణం చేత జాతీయత కిది భంగమని నిర్వచనం చేశారు. ఆ విధంగా భంగమనే వారికి తోచిన ఎవల స్వదేశ సంస్థానాలన్నీ దేశంలో కలిసిన తర్వాత రాష్ట్రనిర్మాణం కావచ్చునని 182 సేరాలో తిరిగి ఎల్లా వ్రాయగలిగారు? ఈ సంస్థానాలు వీరి అభిప్రాయప్రకారం ఏ రాష్ట్రంలో చేరగలవు? ఒక్కొక్క రాష్ట్రంలో పరిపాలనా నిమిత్తమై ఎన్నెన్ని భాషలు ఉండవలసివస్తుందో, ఎన్ని భాషల్లో కాగితాలు వ్రాసుకోవలసి వస్తుందో, వీరేమైన గుర్తించారా? పరిపాలనాపాస్యతి యావత్తు ఒక రి భాష నొకరు అర్థం చేసుకోవడంతోనే వీరిపూర్తి అయితే ఈ రాష్ట్రాల్లో మిగిలిన సమస్యలను పరిపాలకులు సాధించడం ఎలాగు? ఎన్ని సంవత్సరములు ఈ విధంగా ఒకరినొకరు అర్థంకాకుండా శాసనసభల్లో కార్యం నడుస్తూ ఉండాలి? రాజగోపాలాచారిగారు ప్రధానిగా ఉండగా ‘ఆంగ్లము కోరికెట్లు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం కాకపోతే బలమైన రాష్ట్రప్రభుత్వం బలంగా సరళంగా జరుగనేరదు’ అని ‘ఇండియా కార్యదర్శి’ వ్రాసిన లేఖాంశం ఆర్థం ఈ సంఘంవారేమన్నా గ్రహించారా? ఇల్లాఅయితే దేశీయ రక్షణ, ఆహారసమస్య, కాందిశీక సమస్య ఉత్పత్తి సమస్య మొదలుగాగల సమస్యలు ఒకరినొకరు అర్థంచేసుకొనని రాష్ట్రప్రభుత్వాలు ఏవిధంగా సాధించగలవు? అదిగాక ఒకరినొకరు చూసి అనుమానంతో కూడుకున్న ప్రాంతాలు ఒక పరిపాలనాక్రింద ఈ సమస్యలనేమి సాధించగలవు? అనే విషయాలు మీరు ఆలోచించినటుల లేదు. దేశం ఒత్తిఉంటేకదా ఈ సమస్యలు సాధించవచ్చును అని మీరంటారు. దేశం శీలించుటేగాక, దేశముయొక్క అంగములన్నీ సంతృప్తిగానూ, పుష్టివంతముగానూ, శక్తివంతముగాను ఉండవలెదల ఈ సమస్యలు ఏవిధంగా సాధించా మని మీరు ఉహ? మీరు చెప్పిన హేతువులు ఈ కారణంచేత చాలా నిర్వీర్యమైనయి.

నీట్ల ప్రకాశంగారు

ఈ మహానుభావుడు అవధులే. నాచిన్న తనంలో యాయన యేదో మేల్ పడుతున్నాడు. తలుచు యానాం (ప్రేమించుట) వస్తువులపై. ఆ యేదో మేల్ పడుతున్నాడు. యాయన కవిగా యోగ్యుడూ యోగ్యుడు. ఆ ప్రాయం రావడానికి కొంచెం ముందు యాయన ఒకరోజున గ్రామస్థలలో ప్రముఖులైనవారితో, తన కేమో కొద్దిరోజులలో కవన శక్తి కలుగు ననినీ, పరిశీలించా లనే కోరిక కలవారు దేని అయందగ్గిటికి రావలసిందని ప్రచారం చేయడానికి ఆరంభించారనినీ, అంతకుపూర్వం పద్యంగాని గద్యంగాని యేదీ రచించినం యెడలని యాయనమాటలను యోగ్యుడూ పాటించినా లేదనినీ, కాని యెడల 'అకలూకాయలు', మాత్రం పదిమంది చేరి ఆయన ఆశువులో అనర్థభారతో చెప్పిన పదకవిత్యాన్ని వ్రాసుకున్నా రనినీ వివరించుమాత్రమే కాదు, ఆ కవిత్యం చాలామందికి కంకటాంతంగా నచ్చును. నాకుకూడా కొన్ని కీర్తనలు విని, కొద్దిగా జ్ఞాపకం వున్నది, - వ్రాస్తాను.

కీర్తన - ఆదితాళం

హారా, నిన్ను నే నమ్మివాను గదరా? అనుపల్లవి కరుణాకర పురహర! హారానిన్ను! హారా నిమ్మివానరా కరుణాకరహర! మ్రొక్కుచుంటిరా ముదముక్తు! హారా! కరాలతండ్రి నా మొరాలింపవు నిరాదరణ కేమిరా కారణము? హారా! కరుణతో నిట్ల ప్రకాశు నేలిన దొరనని నిను నే శరణుబొచ్చితిని! హారా! (యది యావత్తు లేమప్రాసం) కీర్తనకవిత్యానికి యితరవిక్రమాలకన్న ప్రాస యతి యొక్కవ అందం కలిగించడం యీ కీర్తన కలన తెలియును.

ఇంకా కొన్ని చరణాలు వుండకపోవు గాని, అబ్బో! యేనాటి ముచ్చట-సుమారు 70 యేళ్ల నాటి సంగతి. యాయన కీర్తనలు తూర్పు కోడిగిరి చాలామంది యిప్పుడు కూడా పాడుతుంటారు. శ్రీధ్రాచలం రామదాసు (గోపన్న) గారి కీర్తనలకు వున్నంత వ్యాప్తి ప్రకాశంగారి కీర్తనలకు వుందని చెప్పరచ్చు. యాయన కాపురస్థలం పెద్దాపురం గాని, నేను యెఱిగేనాటికి యాయన స్వగ్రామమే కాదు, భార్యనూకూడా (సంతానం అసలే లేదు) విడిచి గ్రామైకరాత్రంగా సంచరించడానికి ఆరంభించి కులనియమంకూడా లేకుండా సర్వకర్ణాల వల్లమూ తినడం ఆలా వుండగా, ఆకాలంలో సారా నేవినడానికి ఆరంభించారు. భోజనం వున్నా, లేకున్నా ఆపదార్థం వుంటే సరి.

యానాం వచ్చినప్పుడు మకాం సారా కొట్టులోనే, భోజనం తెలుసు పల్లెలకులు తెచ్చిపెట్టేవారు. కాని చేపలుగాని, మాంసం గాని వాళ్లు పెట్టినట్లు లేదు. మాలలు తెచ్చి (భయంచేత నమకుంటాను) అన్నం పెట్టినట్లు లేదు. కొంతకాలంవఱకూ బ్రాహ్మణాదులు సిలిస్తే భోజనానికి వెళ్లడం వుండేదిగాని, క్రమంగా పల్లెకులకులే శరణ్యం. అన్నంకంటే, మద్యమే ముఖ్యంగా (మద్యపానం సర్వథా చూష్యమే. పంచమహా పాతకాలలో నిదే అయినా అవధులేకు విధినిషేధాలతో పనిలే దని తెలియనను - జీవితం నడపడం) నాబాల్యం నాడు బాగా యెఱిగిన ముచ్చటే.

ఈ మద్యాదికి ఆయీ అవధులేగారికి సంబంధించిన మహత్వబోధకమైన చిత్రవిచిత్రమైన గాథలు కొన్ని వున్నాయి. వాట్లలో అన్ని కాకపోయినా కొన్నేనా నిజం కాకపోవు. ప్రకాశంగారిని తెలుసు నేవించేవారు మరకాళ్లు-అంటే పల్లెలు, అనగా అగ్నికులత్వత్రయులు. వాళ్లు మూఢభక్తితో ఆయనకు ప్రియమైన సారాను తెచ్చి యిచ్చుటచే ఆయనకు క్రమక్రమంగా తన్మయత్వం యేర్పడింది. సారాదుకొండగిరికి వెళ్లి స్వల్పంగా సారా యిచ్చుని అడిగితే దుకాణదారు లోభించి లేచుపో! అని గద్దించి అనాదరం చూపేటప్పటికి హేలగా అవధులేగారు "అలాగయితే లేకనే పోవుగాక!"

బ్రహ్మ శతావధాని చెల్లపిల్ల వేంకటాస్త్రిగారు

అనిమాత్రం శబింపి ముక్తుకు మూటిగా పడుతూ వుండగా వర్తకుడు సారాబాడిలు చూచుకునేటప్పటికి కుంచాలకొలదిని నిలన, వుండ కలసిని సారా వొకబాట్లుకూడా లేక 'అయ్యవాళ్లం గారి వట్టులుమాదిరి' గా కకటజేటప్పటికి, యిది అవధులేగారి మహత్త్వంగా తెలుసుకొనిపోయా నెట్టి మొత్తుకుంటూ (సత్యవారాయణవ్రత కథ చూ.) వెళ్లి కాళ్ళమీద పడి వేడుకునేటప్పటికి మల్లా బాడిలు సారాతో నిండుగా తయారయ్యా ననినీ జనవం పర శిష్యులగా వినడం.

ఆకాలపువలసు బట్టి ఆయనకు తృప్తిగా సరి పోయే సారాసీకాఫిరదు ను. 0-1-6 ప్రైవటు మాత్రం. ప్రకాశంగారు, యెడలనా భనం యిస్తే వుచ్చుకొనే ఆచారం లేదు. బలచంతపడితే - రు. 0-1-6 మాత్రం సారాభివృద్ధుకు వుచ్చుకొని రెక్కినది ఆక్కడనే త్యజించి చక్కబోయేవారని పలువురు చెప్పగా వినడం. "నిప్పుహస్త త్యజా జగత్". మద్యం మితంగా నే వుచ్చుకొనే వారు గాని, పుణ్యం కోసమని మూఢ భక్తులు అనియతంగా తెచ్చి సమర్పిస్తే (వాళ్ల మనస్సు చిన్నబోతుం దని కాబోలు, యెంతనా వుచ్చుకునేవారనినీ వినడం. అనియతంగా వుచ్చుకున్నా అయిన్ని అపవార్థం బాధించినట్లు లేదు. అనిమలో వున్నప్పుడు ఆయన నడిక 'గోమాత్రికాబంధం' వలే వుండేది. యామూలమంచి అయాలకి వొక అడుగు; మిల్లా ఆమూలంంచి యామూలకి వొక అడుగు గానూ (యాఅడుగులన్నీ అయిమూలమగును) వుండే ఆమూలం యెంత పొగించినప్పటికీ వున్న రోటున వున్నట్లుగానే వుండేది గాని, యే ప్యల్లమో తప్ప అంతకన్న నడిక పానేలేకాదు. ఈవిధమైన అవధుల్లో వున్న ఆయనకు (భర్తకు) పిచ్చి యెత్తినట్లు భోవించి భర్త్య పోలిమనేషమకు రిపోర్టు చేసేటప్పటికి వారు నాలుగురోజులు తమ అధీనంలో వుంచు రున్నారు. నాలుగోరోజున భోజనానికి ముందు స్నానం కావాలంటే గోదావరికి యిద్దలు జవానులు సంకల్పసహితంగా తీసుకువెళ్లి భద్రంగా వేయిశ్చలీ చూస్తూన్నారు. "జే పర మేశ్వరా?" అని వొక్క మునుగు మునిగి సుమారు అర్ధస్థూలగుల్ తేలి బాసెనట్లు చేసు కొని కూర్చుని-

కీర్తన - ఆదితాళం - పల్లవి

"గౌతమి నే గమగొంటిని కన్నులపండువుగాను రాతినాతిగ జేసిన సీతా రాముల కరుణారసమున! గౌతమి || "అంగబారిశరముమైన ఆడుమమం జేడి గంగ పొంగి తరంగములచేత, భూమి నిండుచు అంగలింగభంగరస సంఘమున జేలంగు కోటిలింగముల....."

ఇంకా కొన్ని చరణాలయితే వున్నాయి గాని వట్టిపూర్తికి పూర్వపు వికనక మజపు తగిలింది. చాలామంది భజనపరులకు నచ్చును. వారిద్వారా సంపాదించుకోవాలంటే వారు చెప్తారు. కవిత్వాతేలి యెట్టిదో తెలుసుకోవడానికి వుదాహరించినది చాలును.

ఒకరెనో - "అయ్య! మీరు శృంగార కవిత్యం చెప్పగలరా? అని ప్రశ్నించేటప్పటికి ఆశువులోనే యావిధంగా వారిని వ్రాసుకోమ్యని వుపక్రమించారట!

సావేరి - ఆది - పల్లవి

"బాలిమాలీ వనమాలీ రాదాయో నయయో? బాలి....."

(మరా) చరణాలు యెంత ప్రయత్నించినా జ్ఞాపకం. రాలేదు - ఒకచరణం యేకొంచెమో బుద్ధిలో మెలుస్తూ వుంది-దాన్ని తావనాత్రమే వుదాహరించి పైగ్రంథం అందుకుంటాను.

"అంచయన శ్రీ పాంతుడగు శ్రీ పంచబాణు డిట్ల నన్ను డీకొని కించమాని కొంచెవడదలచెను అంచనెక్కి వెడలె నడుగొ చూడుడు!! బాలి!!

ఇది అయిదాటు చరణాలు కలది. నేను వుదాహరించిన పల్లవిలో తెల్పిబ్బలు లేవు గాని, చరణంలో కాళిదాసుగారి కవిత్యం మాత్రమే కాక, నాట్యేత్యంకూడా చేరి వుందని విజ్ఞులు నిర్దిష్టగలరు.

ఈ అవధులేగారి కాలంలో రాంభోట్లు అనే పేరుగల యింకొక అవధులేగారు వుండే వారు. ఆయీ మహానీయుడు సర్వదా మానంగా వుండేవారు. వీధిమధ్య ప్రదేశంయిండి నడుస్తూ విఖలో వుండే చంద్రాచేదారం వగయిరా యేరి పారవేయడం ఆయనకు నిత్యకృత్యం - ఎడమ చేతికి అందిన రాయీ రప్ప యెడమచుక్కనే, కుడిది కుకిపక్కనే గోడసమీపానికి చేరేనటకూ నియమం. యాయన చాలా బలిష్ఠుడు. యెలుగు బంటికి యాయనకూ బోను సన్ని వేశంలో చాలా పోలిక వుంది - ప్రకాశంగారు అవధులే అయినా గోచిపాతరాయడు కాదు. యాయన మాత్రం పుట్ట గోచి మాత్ర శరణ్యుడు. బ్రాహ్మణుల అన్నం కూడా యీ రాంభోట్లుగారు కరతలభిక్షగా గ్రహించి నట్లు కూడా నాకు బాగా తెలియదు. "వారి భక్షులు, పరభక్షులు, వాయుభక్షులు, శాక సీహక భక్షులు" అన్న మహానీయులలో జను కట్ట తగ్గవాడేమో! 12 వత్సరాల మయస్సులో వున్న నేను యాయన్ని బాగా యెలుగుదును.

ఈయనకు భేదగమనం వుందనినీ, దాన్ని కాకినాడ రోపురస్థులు శ్రీ వైదా వెంకన్నగారు కనిపెట్టినా రనినీ జనపరంపర చెప్పకోగా వినడం. వ్రాత్త రామభీమేశ్వరుని ఆలయవద్ద వున్న అన్నపత్రం వైదావారిదే. ఆకారణం చేరి సదురు వెంకన్నగారుతెలుసు వ్రాత్త రామం వెళ్లడం కలదు. వొకానొకరోజున వెంకన్న గారు ప్రయాణం చేస్తూ, వారి వీధి అరుగుమీద పరుండియున్న రాంభోట్లుగారిని సగౌరవంగా 'యేమి స్వామి! దయచేస్తారా?' అని అడిగి బిప్పటికి, "మీరు పదండి, ననుకనండి మెల్లిగా నేను బయలుదేఱతాను. ఆఖరికి 'అవ్యా నుజుం వొకటే' అవుతుంది" అనేటప్పటికి తనలో తాను "నేనేమో సవారీబోయాలతో ప్రయాణంచేస్తానై తి ని. ఆ య న క్కుడా స వారీ చే సే తల పు తో కో రి నట్లు యెఱిగిన్నీ యావిధంగా యొకసక్కెం చేయడానికి కారణం యేమై వుంటుందని శంకించుకుంటూ రాంభోట్లుగారి రాకను ప్రతీక్షిస్తూ సుమారు రెండుమడలో వున్న వ్రాత్త రామశ్రీత్రానికి అలాకగా వచ్చి సవారి దిగేటప్పటికి గోపురపు అరుగుమీద అవధులేగారు ప్రత్యక్ష మైనారు. దాన్ని బట్టి రాంభోట్లుగారికి భేదగమనం వుందని వెంకన్నగారు వ్రాహించి వుండాలి. క్రమంగా ఆయీ అవధులేగారి కొంద టికి వ్యాపించివుండాలి. ఆయన నిద్రపురుషుడు. యేలాటి శక్తి వుందని అన్నా విశ్వసించడానికి సందేహం వుండదు. కొన్ని లేని మహత్త్వాలా కల్పిస్తారు-పుక్కిటిపురాణకర్తలు.

సంకల్ప వివేకమండానే ప్రకాశంగారు మహాగౌతమీ ప్రవాహంలో బోసెనట్లు, నేను కొని కూర్చోవడం యోగాభ్యాససాధ్యం అయితే కావచ్చు ననుకోవాలి.

ప్రకాశంగారు భజనకత్తుగా పాడుకోత్తు సామాన్యతరగతివారే కాని అంతకన్న మిన్నా పాటలలో వారుకారు. అయితే యాయన భాంవేమం కట్టేవా రనినీ దానిలోనుంచి యావిధం - పదవికగా తయారయ్యా రనినీ చెప్పగా విన్నాను. ఆవేసానికి యిట్టి కవిత్యానికి పూర్వాపరసంబంధం వుందని యెడల అంగీ కరించరు. యాయన పూర్వజన్మలో యేదో పుణ్యం చేసినవాడై వుండినీ అందులో యేదో కళంకు కలిగి, ఆ కళంకాన్ని అలరి చిల్లరి నడవడికద్వారా (పారభం భోగతో నశ్యేత్) అనభవించి, యావిధంగా వర ప్రసాదిగా తయారైనట్లుహించు కోవాలి. చరకాలగురు శుక్రాసాసాధ్యమైన యే విధ్యలు

గాని రోజులలోనూ, మాసాలలోనూ యెవరు సాధించినా దానికి - "ప్రవేదితే ప్రా క్తనజన్మ విద్యాః" అన్న కాళిదాసోక్త శరణ్యం. యీ వాక్యం కుమారసంభవ ప్రథమసర్గలో వుంది గాని, అంతకన్న చాలా ప్రాచీనం శ్రీశతపురాణంలోకూడా వుంది. కనక యామాట ఋషి గీసత్తుతమని కూడ చెప్పనను. పరిశీలించే వోషిక వుండాలి, గాని పరిశీలిస్తే ఋషులకవిత్యం వేద మయంగానూ, కవులక వి త్యం పు రాణ వాఙ్మయంగానూ కనపడుతుంది.

నూటనూటగాయకులలో కీర్తనలు కట్టేవారు వున్నప్పటికీ వారికి కవుల పం క్తిలో స్థానం లేదు. లేకపోవడం న్యాయమే. యేమంటే-పదకవితీ ఛంద ప్రవేశం వుండనక్కరలేదు. (పదకవులకు యితరయతికన్న ప్రాసయతి యొక్కవ అందం యిస్తుంది. ఆయీ యతికి లక్షణం చదవనక్కర లేదు. ద్వితీయే వర్గ. ప్రాస, ఇంతే చాలు) వొక్క విధ్యయతితో యావత్తుకావరమూ తుద నెగుసుంది. గాయకులలో అందరికీ నియతంగా లయజ్ఞానం వుండితీరుతుంది. ఆయీ జ్ఞానం వున్న వ్యక్తికి తప్పకుండా అంతో యంతో అలే శక్తి వుండితీరుతుంది. ఇందన్న వొక్క వర్గయతి మట్టుకు తెలిస్తే దానితో యెంత కవిత్యమేనా కట్టవచ్చు.

ప్రస్తుతం మన ప్రకాశంగారు యంతమాత్రపు కవులే అయినా, జన్మతః పుట్టిన వాఙ్మధుర్యం కలవా రవడంచే ఆయనకీర్తనలు చాలామంది భజనకీర్తనలుగా వుపయోగించుకుంటూన్నారు. పదకవిత్యంలో శబ్దకావ్యంగాని అన్వయ కావ్యంగాని వీరికే కాదు, యెవ్వరికీ వుండ గులగడ వుదాహరించినదానివల్ల యీ సంగతి తెల్లమే, అయినా యింకో కీర్తనకూడా వుదాహ రిస్తాను.

చేసు ప్తి - ఆది

సీతామనోహర రారా, నేవకుడ నను బ్రోవవే రా అను పల్లవి రాతి నాతిగ జేసె నిపదరజ మటంచును భ్యాతిగా విని, శ్రీతితో నిను నమ్మితిని నా పాతకము లేడిబాపు మిక్కి సీతా! చేప దేవ దివ్యప్రభావ, డిక్కుమాకు నీవె

[కావా?

(మరా) తక్కిన చరణాలు జ్ఞప్తిలో లేవు. పదకవిత్యానికి వొక చరణం వస్తే తక్కిన చరణాలన్నీ, తాడుతో దబ్బసంగా అడేరితిగా సుకు పుగా నడుస్తాయి. ప్రకాశంగారు నా చామర్ల కోట విద్యార్థిత్యంనాటికి జీవించివున్నారు. కాకినాడ జగన్నాథపురంలో దేవాలయ గోపురం వద్ద మకాంగా ఉండే వారు. వార్ధక్యం ముడిదిన పిమ్మట కూడా కొంతకాలం జీవించి 'నేను ఫలానారోజు ఫలానా గడియలో దేహం చాలిస్తాను' అని చెప్పి అదే ప్రకారం నిద్రపొంది వారు.

చామర్లకోటనుంచి అప్పటి నివాసగ్రామం యానాం వెడుతూ తోవలో వున్న జగన్నాథ పురంలో ఆయీ ప్రకాశంగారి స్వర్గతికి సంబంధించిన సంగతి సందర్భాలు కొన్ని చూచినట్లే జ్ఞాపకం. జగన్నాథపురం పడమటిదిక్కున కిరి సమాధి వుంది. అక్కడ భజనలు వగయిరా జర గడం వుం దనుకుంటాను.

ఈ ప్రకాశంగారి తుది రోజులలో బయలు దేవినభక్తుడు యెడల రామదాసుగారు. యాయన సమాధిద్రకులకుడు. ఆజానుబాహువు. మంచిలేజ శ్వాది. దబ్బపండువంటి దేహచ్ఛాయ. కవిత్యం ప్రకాశంగారి కవిత్యమాదిరిని కాదు గాని, యాయనభోరణి యింకోమాదిరిని వుండేది.

(16 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు. అయ్యేదనికిత్తు తెల్లనిరంగును మార్చి కాళ్ళతముగా వెంట్రు కలకు నలుపునిచ్చును గుణం కానిదో డబ్బు వాపనుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ 2-8-0 మద్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Dinrakshak Aushadhalaya, No. 214 P. O. Rajdhanavar (Hazaribagh.)

హైదరాబాదు సంస్థానంలో మిలిటరీ ప్రభుత్వ పాలన సమీక్ష

ఇండియా సైన్యములు సికందరాబాదులో 1948 సెప్టెంబరు 18 వ తేదీ నాయం కాలం ప్రవేశించునప్పటికి, ప్రజలు భయం దోరితులుగా నున్నారు. సంస్థానపరిషత్ చాల అధ్యాన్నంగా వున్నది. కాని యీ రోజు, అనగా మూడు నెలలు అనంతరం హైదరాబాద్ సంస్థానం నూతన జీవితంతో తొణికిసలాడుచున్నది. సంస్థానంలోని 175 లక్షలమంది ప్రజలు సహృద్య ధృవంతో స్వతంత్ర వాయువులను పీల్చుచు శాంతిజీవితం గడుపుచున్నారు.

సికందరాబాద్ లో భారత సైన్యములు ప్రవేశించునరికి భారత ప్రభుత్వాధికారులు సంస్థాన పరిపాలన పూర్తిగా స్తంభించిపోయినట్లు కనుపించినది. ప్రభుత్వమంటూ ఏమీ లేదు. ఫాసిస్టు రజాకార్లు తమను కృత్రిమం చేసినవారి నందరికీ హింసించుచు వీధులను చేయుచున్నారు. వారి పుల్లను దోపిడీ చేయుచున్నారు. ముఖ్యంగా జిల్లా ప్రాంతాలలో పూర్తి అరాచకం వ్యాపించియున్నది. అనేకవేల కుటుంబాలు ప్రాణములను కాపాడుకొనటకు ఇళ్లను, ఆస్తులను, కదలి యూనియన్ ప్రాంతాలకు పారిపోయినవచ్చినది. ఈవిధంగా అనేక గ్రామాలు నిర్వాస వ్యయ పోయినవి. అనేకవేల యకరాలు సాగు చేసే నాగుడు లేక చుట్టడై తీయినవి.

కాని యీనాటి పరిస్థితి వేరు. మిలిటరీ ప్రభుత్వం రజాకార్ ఉపద్రవమును పూర్తిగా అణచివేసినది. యూనియన్ ప్రాంతాలకు పారి పోయినవారందరూ తిరిగి తమ స్వస్థలాలకు చేరుకొంటున్నారు. పొలములలో తిరిగి నాగళ్లు పనిచేయుచున్నవి. కిరసనాయకులు, వస్త్రము, నూలు మొదలగు అవసరసరకులను సక్రమంగా పంపకం చేయుటకు, బాధితులకు సహాయం చేయుటకు, తన చర్యలు గైకొనబడియున్నవి. పోలీసు చర్యలకాలంలో ఉద్యోగములు కదలి పారిపోయిన స్థానికోద్యోగులందరూ ఉద్యోగములను స్వీకరించి పనిచేయుచున్నారు. మిలిటరీ ప్రభుత్వ కృషి ఫలితంగా హిందువులు, ముస్లింలు అన్నదమ్ములవలె కట్టడిగా ఉంటున్నారు. నల్లగొండజిల్లాలోను, పరంగల్లు జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాలలోను మినహాగా సంస్థానమంతటా ప్రశాంత పరిస్థితులు నెలకొనియున్నవి. ప్రైవేట్ ప్రాంతాలలో కూడా కమ్యూనిస్టు ఉపద్రవం క్రమ క్రమంగా తగ్గిపోచున్నది.

దోపిడీదార్లపై చర్యలు
హైదరాబాద్ నగరంలోను, సికందరాబాద్ లోనూ దోపిడీదార్లపైన, గూండాలపైన మతవిమతాల తేకుండా కఠిన చర్యలు గైకొనబడినవి. ఈ చర్యల ఫలితంగా మిలిటరీ ప్రభుత్వం ప్రారంభమైన నెలరోజులలోగానే ప్రైవేట్ ప్రాంతాలలో కర్ఫ్యూ ఉపసంహరించుటకు అవకాశం కలిగినది. దోమకొనబడిన ఆస్తిలో చాలభాగం వాటి వాస్తవ యజమానులకు అందిజేయబడినది. ఇంతేగాక, దోపిడీ, గృహదహనం మొదలైన వాటిని గురించి విచారించుటకుగాను ఎక్కువ మంది అసభికారులతో కూడిన ఒక విచారణ సంఘం ఏర్పాటుచేయబడినది. కొంతకొంతగా ప్రసరించుచున్న కత్తుల నిర్మూలించుటలో ప్రభుత్వం రజాకార్లకు, యితరులకు వీరివైన భేదం చూపలేదు. రజాకార్ నాయకులమాత్రమే అరెస్టు చేయబడిరి. నిర్దిష్టమైన కేరము లేని ఋజువుకానివారందరూ విడుదల చేయబడిరి.

సెక్రటేరియట్ పునర్నిర్మాణం
ఒకరక భారత సైన్యములు శాంతిభద్రతలను కాపాడుచుండగా, రెండవరక సివిల్ పరిపాలనకు సంబంధించిన సెక్రటేరియట్ యూనియన్ రాష్ట్ర సెక్రటేరియట్లో సరిసమానంగా నుండునట్లు పునర్నిర్మాణం చేయబడుచున్నది. లాయకాల్ ప్రభుత్వంచే తయారు చేయబడిన లోటుబడ్డెట్టు పూర్తిగా సరిపడుచున్నది. అనేక అనవసరభర్తలను

చాలవరకు తగ్గించివేయుటగాని, లేక ఆసలు రద్దుచేయుటగాని జరుగుచున్నది.

కార్యకుల జీవన పరిస్థితుల చక్కబరచుటకై నూతనంగా ప్రభుత్వంలో కార్యకర్తల సృష్టింపబడినది. ఈ కార్మికుల అవ్వ, బొంబాయిలోని పారిశ్రామిక సంబంధముల చట్టం పద్ధతిని, చట్టం తయారుచేసినది.

మిలిటరీ ప్రభుత్వమును ఎదుర్కొనుచున్న తక్షణ సమస్యలలో ముఖ్యమైనది కాండిక్ పునరావాస సమస్య. హైదరాబాద్ లో కల్లోల సమయంలో అనేకమంది ప్రాణరక్షణార్థం యూనియన్ ప్రాంతాలకు పారిపోయిరి. వీరిందరికీ పునరావాసం కల్పించవలసియున్నది. క్లింపంచేయబడిన యిండ్లను పునర్నిర్మించుటకు, కృతసాయపరికరములు, పశువులు, విత్తనములు అవసరమున్నవారికి అందించుటకు, ప్రభుత్వం సహాయం చేయుచున్నది. ఇందుకు తక్కువ ఋణపద్ధతిని అవసరమున్నవారికి ధన సహాయం చేయుటకు ప్రభుత్వం 40 లక్షల రూపాయలను ప్రత్యేకంగా ఉంచినది. ఇంతేగాక, అసహాయుల సహాయార్థం ప్రతి జిల్లా సివిల్ పరిపాలనాధికారి ద్వారా 10 వేల రూపాయలు ఉంచబడినవి.

సంస్థానంలో ప్రశాంత పరిస్థితులు పునరుద్ధరించుటలో మిలిటరీ ప్రభుత్వం ఒక్క నిమిషాన్ని కూడా కృతసాయపరికరం కృషిచేయుచున్నది. పెట్రోలు విరివిగా సరఫరా చేయబడుచున్నది. ప్రయాణీకుల బస్సులు యథా ప్రకారంగా తిరిగి నడుచుచున్నవి. సంస్థాన రైల్వే బస్సులలో నవంబరు మాసాంతమునకు రోజుకి 35,814 మంది ప్రయాణం చేయుచున్నారు. మిలిటరీ ప్రభుత్వం ప్రారంభమైన మొదటి రోజుల్లో ప్రయాణం చేసినవారి సంఖ్య 11,445 మాత్రమే. పోలీసు చర్యలు జరుగుటకు ముందు, అనగా సెప్టెంబరు మొదటిరోజుల్లో ప్రయాణం చేసినవారి సంఖ్య 21165.

ప్రతి ఎగుమతి
వ్యాపారమును మామూలుపంథాలో ప్రవేశ పెట్టుటకు మిలిటరీ ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలలో ఒకటి, ప్రత్తి, నూనెగింజలను ఎగుమతి చేయరాదని లాయకాల్ ప్రభుత్వం అమలుజరిపిన నిర్బంధమును తొలగించుట. సంస్థానం నడి ఎగుమతి అను సరుకులలో ప్రత్తి నూనెగింజలే ముఖ్యమైనవి. కాబట్టి, వీటి ఎగుమతిపై నిర్బంధం ప్రవేశ పెట్టుటతో సంస్థాన ఆర్థికస్థితి ఛిన్నా క్షిన్నమై పోయినది. ఇప్పుడు ఎగుమతి, దిగుమతి వ్యాపారం తిరిగి ప్రారంభమైనది.

గత కొన్ని వారములలో దినచర్యకు 200 వాళ్లు చొప్పున హైదరాబాద్ లో ఆహార పదార్థాలు, మిల్లునామగ్లి, సిమెంట్లు, యితర వినియోగ సరుకులు సరఫరా చేయబడుచున్నవి. అందరికీ ఆహారధాన్యాలు సక్రమంగా పంపకం కావలె నను ఉద్దేశ్యంతో, కేషనింగును యితర చోట్లకూడ ప్రవేశపెట్టుటకును, భారత ప్రభుత్వ విధానానుసరణంగా యితరకంట్రిల్లను ప్రవేశ పెట్టుటకును, తలపెట్టబడినది. నిజాంసాగర్ రిజర్వాయరు కింద 275,000 యకరాలను సాగు కిందు తీసుకొని రావలెనను ఉద్దేశ్యంతో తయారుచేయబడిన ప్రణాళిక ఎందుకు విఫలమైనదో విచారణ ప్రారంభించబడినది. నిజాం సాగర్ కింద కొత్త భూములను మాగాణి ప్రాంతాలుగా మార్చుటకును, మాగాణి పంటలకు లాయికిగా ఉన్న భూములలో పెట్ట పంటలను పండించుచున్న కృతసాయదార్లను పరిగాని, తోటపంటలుగాని పండించవలసిందిగా వత్తిడి చేయుటకును కూడ తలపెట్టబడినది.

కృతసాయదారునికి ఉపయోగకరంగా ప్రస్తుత నిర్బంధ భాగ్యశీకరణ విధానాన్ని సవరించుటకును, అతని నండి సీకరింపబడిన భాగ్యమునకు త్వరిత గతిని రొక్కము చెల్లించుటకును కూడ తలపెట్టబడినది. ప్రసిద్ధ డక్కా మస్జిద్

తయారుచేయబడు ప్రత్తి నాణ్యమును కాపాడుటకుగాను కృతసాయకాళువారు నాండే జిల్లాలో 40 వేల యకరాలను తమ అధ్యవ్యంకిండుకు తీసుకొన్నారు.

సంస్థానంలో ప్రశాంత పరిస్థితులు పునరుద్ధరించుటలో రైల్వే పూర్తిగా ఉపయోగించబడుచున్నవి. పోలీసు చర్యలకు ముందు సంస్థాన రైల్వే దినమునకు 6240 ప్రయాణీకులను, 154,850 మణుగుల బరువుల సరుకులను మోసుకొనిపోవుచుండెడిది. మిలిటరీ ప్రభుత్వం ప్రారంభమైనప్పడు ప్రయాణీకుల సంఖ్య 35,500 లకు, మణుగుల సంఖ్య 55,762 లకు తగ్గిపోయినది. కాని నవంబరు మాసాంతమునకు ప్రయాణీకుల సంఖ్య 60,358 లకు, మణుగుల సంఖ్య 245,230 లకు పెరిగినది. తంతి తపాలా కార్యాలయాలు సెప్టెంబరు 13వ హైదరాబాద్ అధికారులచే పనిచేయకుండా నిలిపివేయబడినవి సెప్టెంబరు 19వ భారత సివిల్ పరిపాలనా సిబ్బంది సికందరాబాద్ లో కాలు పెట్టెను. అక్టోబరు 11 నాటికి తంతి, తపాలా, టెలిఫోన్ సౌకర్యాలు సంపూర్ణంగా పునరుద్ధరింపబడినవి. ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలోను భారత తపాలా కార్యాలయం ఒకటి ఏర్పాటు చేయబడినది. ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలోను ఒక తంతి కార్యాలయమునుకూడ ఏర్పాటుచేయుట జరుగగలదు. ఇదేవిధంగా రాజ్యాంగ పరిమితులన్ని కల సందర్భంలో ఉపయోగంకొరకు ప్రతి తాలూకా కేంద్రంలోను, తాలూకా లెక్కగా ఒక తపాలా కార్యాలయమును ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రణాళికలు తయారుచేయబడినవి.

ఓటర్ల జాబితాల తయారీ
నమోజన ఎన్నికపద్ధతిని సాక్ష్యమైనంత త్వరలో రాజ్యాంగ పరిమితులను ఎన్నుకొనటకుగాను ఓటర్ల జాబితాలు తయారుచేయుటకు ఏర్పాటు జరుగుచున్నవి. ఓటర్ల జాబితాలు ఏకరమైనవాటిని తయారుచేయులోపల ఎవైనా ఆక్షేపణ చెప్పుకొనగోరే ఎడల అందుకు అవకాశ మివ్వబడును.

ప్రభుత్వోద్యోగులపై మత పక్షపాతం చూపించబడుటలేదు. అత్యాచారములను జరుపుటలో పాల్గొన్నారని అనుమానింపబడిన చాల కొద్దిమందిమాత్రం ఉద్యోగాల నండి సస్పెండు చేయబడిరి. వారివిడ యింకా ఏమైనా చర్య తీసుకొనబోయే మోడల ముందుగా వారు తమ విషయమునుగురించి ఇందుకొరకు నియమించబడిన ప్రత్యేకోద్యోగికి కృతసాయములకు అవకాశ మివ్వబడును. ఈ ప్రత్యేకోద్యోగి హైదరాబాద్ పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ అధ్యక్షులు కల్లోల్ ఎం. ఎ. రహమాన్.

గత రెండు నెలలలోను హిందువులు, ముస్లింలు తమ పండుగలను ప్రశాంతంగా జరుపుకొన్నారు. పూజారి, ముల్లా, ఓమర్ మొదలగు మతాధికార్లు నిర్భయంగా తమ ఉత్సవములను జరుపుకొనుచున్నారు. మసీదు, చర్చి, మొద

చౌదరి

లను ప్రార్థనామండలములకు యివ్వబడుచున్న ధనసహాయం కొనసాగింపబడుచున్నది.

నిజాం ఫ్యూజన్

నిజాం నవాబు యింకా సంస్థానాధీశుడుగా నుండెను. తాను నిర్బంధంలో నుండి వర్తించుచుండెనని చేయబడిన ఆరోపణను ఖండించుచు నవాబు అక్టోబరు 8 వ ఒక పర్యావారా బారి చేసెను.

ఇండియా మతంపర్యంలేని రాజ్యమని భారత ప్రధానమంత్రి పదేపదే చెప్పుకొంటుండెను. హైదరాబాద్ మిలిటరీ గవర్నరు కూడ సంస్థానంలోని అన్ని మతములవారిపట్ల సమానభావంతో వర్తించెదనని హామీ నిచ్చియుండెను. ప్రభుత్వోద్యోగులందరూ స్వాస్థ్యపరత్వమును, రాజకీయాలను కదలి నిష్పక్షపాతంగా నుండవలసిందని సివిల్ పరిపాలనాధికారి ఉద్బోధించి యుండెను. వీటిని అమలుజరుపుటలో మిలిటరీ ప్రభుత్వం నిమగ్నమైయున్నది.

ఉత్తమవైవ మత గ్రంథము పండితారాధ్య చరిత్ర

పాల్కురికి సోమనాథకవి
రచించిన ఉత్తమ ద్వీపద కావ్యము. డా॥ చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచే పరిష్కరింపబడినది. దీక్షా, పురాతన, వాద, మహిమ, పర్వతములను అయిదు ప్రకరణముగాను ఒకే సంపుటమున గలవు. ఇంత కద్దుప్రముగ ఈ గ్రంథము నిదివర కెవ్వరును ప్రచురించి యుండలేదు. నారాయణరావుగారు రచించిన అమూల్యమైన పీఠికకూడ కలదు.

వెల రూ. 5-0-0
వ్యాకింగు, పోస్ట్ జ రూ. 1-4-0
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మాల,
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు 1.

నేర్చుకు అవకాశము - విశ్రాంతికి వినోదము.

ఇండియా-పాకిస్తాన్, సింగ్లనులలోని పురుషులు, స్త్రీలు, బాలురు, బాలికలు యావస్థండికి.

మంచి కులాసాకు-కొద్ది ఖర్చుతో మంచిరాబడి సంపాదించుటకు ఇదిగో అవకాశము. దానికి పెద్ద సారస్వత విజ్ఞానముగాని నిఘంటువుగాని అవసరంలేదు. వివరములు ఉచితంగా పంపబడును. నేడే ఒక కాగ్డ వ్రాయండి.

LUCK & Co;

Firm No 1564 Govt Regd. } Mambalam
43-4, Ishvaran Street. } Madras-17.

కథానిక:

శృంగభంగం

“అమరేంద్ర”

“ఎక్కడికండోయ్ ఈ ముస్తాబు?” అంటూ ఆశ్చర్యంగా అడిగింది భార్య.

“ఎక్కడికైతే నీ కండుపు?” అని దులుపు కొని వెళ్లిపోయాడు ప్రాణేశ్వరుగారు. ఎన్నడూ లేనిది పెట్టు దిగుతూ ఈలపాట పాడుతూ చక్క చక్కా పోయాడు. భార్యని ఒక పురుగుని విడిచిపెట్టు దులుపుకుని తూనీగలాగా వెళ్లి పోయాడు. రోషంతో భార్యను కంది పోయింది. ఆ చేతంతో ఆందోళనతో మనస్సు చిందులు తొక్కుతోంది. అప్రయత్నంగా కళ్ల నీళ్లు ఉడికివచ్చినయ్యే.

ఇంతకాలమూ భర్త తనని ఎంతో ఆదరంగా చూసేవాడు. భర్త పెద్దపెద్ద డిగ్రీలు సంపాదించాడు. తన చదువు చాకలిపడ్డలు రాసేందుకు మాత్రమే సరిపోతుంది. అయినా తనని భర్త ఎప్పుడూ చులకనగా చూడలేదు. తమ రానని ఎంత మెండ్లిపట్టుపట్టినా బతికూలి, బలంతో చేసి కాలేజీలో జరిగి ఉత్సవానికి, టిపగ్రాఫిక్, వెంట తిరుగుపోయేవాడు. చదువురాని దాన్ని గదా, నలుగురిలో ఎలా మెలుగుతానా అని సిగ్గుతో తనే ముగ్ధుడయ్యేది. కాని భర్త మాత్రం తనని ఎన్నడూ చిన్నచూపు చూడలేదు. ఇంత కాలమూ తమ కాపురం అనోళ్ళింకా గుట్టగా సాగిపోయింది.

కాని ఈ మధ్య భర్తగారి ధోరణి చాలా వింతగా మారిపోయింది. చీటికి మాటికి తనని విడిచిపెట్టి కొడుకున్నాడు. మాట మాటలో నూతన మనసుని గాయపరుస్తున్నాడు. తనని ఒకమనిషిలాగా జమకట్టటం లేదు. అంత నిరాదరణ, నిర్లక్ష్యం, నిరసనా లేసు ఎన్నడూ భరించలేదు. ఒక్కొక్క సమయంలో పట్టలేని ఆక్రోశం వస్తుంది. చెప్పకుండా పుట్టింటికి వెళ్లిపోవా లనుకుంటుంది. భర్త వచ్చి బతిమాలు కూలి ప్రాణేశ్వరుడేదాకా ఇంటిముఖం తిరిగి చూడకూడ దనిపెట్టుంది.

అయినా పక్షపాటు పరువుగా కాపురం చేసింది. ఇప్పుడు తొందరపడి బైటపడితే ఏం గొర్లవంగా వుంటుంది? తమ సంగతి నలుగురూ చెప్పకోటం, చిలవకి పలవలు అల్లటం తప్ప లాభమేముంది?

అందుకే పుట్టింటికి పోదామనే ఆశ్రితప్రాయం గాల్కికొట్టుకుపోయే మబ్బులాగా తేలిపోయింది. ఏమైనానో ఇక్కడే వుంటాను. భర్తసంగతి ఏమిటో అంతు కనుక్కుంటాను. ఇంతలో ఇంత మాన్యు రాటూనికి కారణమేమిటో గాల్గించి తీరుతాను. అని మనస్సుని గట్టిచేసుకుని అక్కడే వుంది.

కాని రోజురోజుకీ భర్తధోరణి అయోమయ మైపోతోంది. ఆయన ఇదివర కెప్పుడూ పరధ్యా సంగా వుండేవాడుకాదు. దుస్తులమీదకా పై నా శ్రద్ధమాపే వాడు కాదు. చీకటిబాకిరావున్న క్రొత్తతో, మాసిపోయి నలిగిపోయిన నూటుతో చొక్కాకి నుండిలుపెట్టకోటం కూడా మరిచి పోయి కాలేజీకి వెళ్ళేవాడు. ఒకరోజున ఒక కాలికి నలబూటా ఇంకోకాలికి రంగుబూటా తొడుక్కుని కాలేజీకి వెళ్లి అందరి పేళ్లనల్కి గురిఅయ్యాడు. అప్పటి నుంచి ఆయన మీద జాలితో తనే ఆయన వేషభాషల విషయం శ్రద్ధ వహించేది.

అటువంటి భర్తకి ఒక్కసారిగా వేషభాషల మీద చెప్ప శక్యంకాని శ్రద్ధ పుట్టుకొచ్చింది. రోజు కొక నూటు, మరొక నలగూడు, బూటు నిగనిగలాడాలి. ముఖం నిరంతరం స్నో పౌడర్ల లేపనంతో ఘుమాయించాలి. మునుపు చక్కటి నల్లటి వొంకల జుట్టువుండేది. అప్పుడొక్కనా డ్రెస్ నా వాసన నూనెరాని పువ్వుగా దువ్వుకున్న పాపాన పోలేదు. ఇప్పుడు జుట్టుంతా రాలిపోయి

బట్ట తల అయింది. అక్కడక్కడా నాలుగు పెంట్లుకలు. గడ్డిపరకలాగా మిగిలి వున్నయ్యే. వాటి నే అత్తతో సువాసన నూనె లతో ఊపిరిపలవకుండా దుశ్చస్తున్నాడు. వేష భాషల్లో నవరసాననంతులకి కూడా అంత మోజు వుండదు. మనిషి పయస్సు చూడ బోదామా? పిల్లా పాపా లేరు కాని సగంకాలం తీరిపోయింది. నలభయ్యేడేలో పడి నాలుకేళ్లు కావచ్చింది.

అటువంటి మనిషిలో అమాంతంగా ఇంతటి వింత మార్పు ఎందు కొచ్చిందో ఎవరికీ అర్థంకాలేదు. ఇందిదగ్గర ఇల్లాలూ, కాలేజీలో పీ టి ప్రాఫె సర్లూ ఈ సమస్యని పరిష్కరించలేక ముప్పు తిప్పలు పడి మాడు వెలుపుల నీళ్లు తాగు తున్నార.

“హలో మై డియర్ ప్రాణేశ్వర్ సాబ్” అని ఒక సీతాకోకచిలుక కోకిలకంఠంతో పలకరించింది.

“హలో మై డార్లింగ్” అని ప్రాణేశ్వరుగారు అమందానంద కందలిత హృదయారవించు లై బరులు పలికారు.

“రండి సార్, సినిమాకి పోదాం” అని కాసు తలుపు తెరిచి, ఆ కలకంఠ ప్రాణేశ్వరుగారిని ఆహ్వానించింది. ఆహ్వానించిన తరువాత అంగీక రించి ఆయన కారులో ఎక్కేశాడు.

దారిలో హాట్టులకి, పి కారుకి చీలికి తిరిగి చివరికి కారు సినిమాహాలుదారి పట్టింది హాలు దగ్గర సకౌతుకంగా సమయక్రమంగా శల్యపరిక్ష చేసే విద్యార్థుల మాపులనుంచి ఎల్లాగో తప్ప కుంటూ ప్రాణేశ్వరుగారి రిజల్యూషన్ టీబూల్ వెళ్లి కూచున్నారు. పక్కన కూచున్న సుందరి దళ హాసాలతోనూ, మధురభాషలతోనూ ఎడారి లాగా వున్న ప్రాణేశ్వర్ గారి జీవితం ఒక్క సారిగా నందనన మైపోయింది. సెలయేళ్ల కిలకల తోనూ, కుమ్మెదల ఝంకారంతోనూ, కోకిలల కుచూహస్యాలతోనూ ఆయన జీవిత మొక సుందర స్వప్నంగా మారిపోయింది. ఆ యువ తిలో ఏమి తేమిటో మాట్లాడెస్తున్నాడు. ఆమె కూడా సంభాషణని తెగిపోకుండా, మధుర రాగాన్ని నిపుణత గల గాయకి ఎడతెగకుండా ఆలాపన చేసినట్లుగా కొనసాగిపోంది.

ఆట ముగిసినాక ఇంటిదగ్గర కారులో డిగ బకిచి రావటానికి ఆయన తి నిద్రపడింది. కాని ప్రాణేశ్వరుగారు ముట్టుకు నివా దిగిపోయిన తాగు బోతులాగా “నో, ఫామ్స్, వొగ్గు, నేను వెల్లోస్తా గ్లో నైట్” అని ఇంటిదారి పట్టాడు.

“నుడై నైట్ మై డియర్” అని ఆ యువతి సవినయంగా శలవు తీసుకుంది.

“నుడై నైట్ మై డార్లింగ్, నీమాట నిల బెట్టుకోవాలి” అని ప్రాణేశ్వరుగారు ఆత్రంగా జవాబుకోసం ఎదురుచూశారు.

“మందు మీమాట నిలిబెట్టుకోవాలి, డియర్” అని ఆ సుందరాంగి మందహాసం చేసింది.

“అ దంతపసి? మనచేతుల వున్నదేగా!” అని బదులుగా నవ్వాడు. బుర్రమని కారు కదిలి పోయింది.

ఇంతసేపూ ఏవో స్వప్న సీమల్లో విహరించి తనని తాను మరిచిపోయాడు. ఒక్క తుణు త న ని వి స్మ రిం చి నా జీ వి తం సహించలేదు. అనూయతో ఆ గ్రహం తో స్వప్నవిహారం చెప్ప చెబేలు మనిపించి మేలు కొలుపుతుంది. ఇల్లా, ఇంటిదగ్గర తనకోసం ఎదురుతెచ్చులు చూసే ఇల్లాలూ గుర్తకి రాగానే ప్రాణేశ్వరుగారు ఇందాకటినుంచి ఎక్కె తాండ వించిన ఆనందశిఖరాలమీదినుంచి ఒక్కసారిగా కిందికి దిగజారిపోయారు. తడబడుతున్న అడుగు

లతో ఇంట్లోకి వెళుతున్నాడు. తలుపు కొట్టాను. ఎంతో పటికే లోపలనుంచి సమాధానం లేదు. పసి గెల్లిపోయి దివదీత తలుపు బాదాడు.

“ఎందు?” అని లోపలినుంచి ప్రశ్న విని పించింది.

“నేనా, తలుపుతీయ్యి”

“నే నంటే?”

“పచ్చి వేపలు వెయ్యక తలుపు తీయ్యి” అని ముంకరించారు ప్రాణేశ్వరుగారు.

“ఎవరిని పిచ్చి వేపలో ఈశ్వరుడికి తెలుసు”

“మందు తలుపుతీయ్యి. తిరవాత సావ కాశంగా తిక్కించుకోవచ్చు.”

“మందు తమ రింట్ సేపు ఎక్క డున్నారో సెలవియ్యాలి.”

“ప్రాణేశ్వరు రోజూ ఏదో మీటింగు పెట్టి ప్రాణం తీస్తున్నారు. లెక్కర్ ఇచ్చి వచ్చేసరికి ఈవేళయింది”

“ఎందుకండీ. ఇంత చదువూ చదివి డిగ్రీకే అబద్ధంగాడతారు. మీరు కాలేజీలో లేరని మీకోసం జనాను ఏదో ఉత్తరం తెచ్చి ఇచ్చావు.”

ఇక తన ఆట కట్టుబడింది. ఏం చెయ్యాలో పోచక అక్కడే మా నం గా నిలబడ్డాడు. ఎంతో సేపటికి తలుపు తీసి భార్య మెగులులాగా చూయమైపోయి గదిలోకి వెళ్లి చక్కన తలుపు చేసుకుంది.

“డామిట్” అని కోపంగా కేకవేసి ప్రాణె స్వరుగారు కుర్చీలో చుతికిలపడి నరకకూపంలాగా వున్న ఈ కొంపలోంచి ఎల్లా బైటపడటమా అని చక్కకాలుగా ఆలోచించ సాగారు.

కోపస్వరూపం ప్రవేశించి తలుపు విడాయించు కున్న ప్రాణేశ్వరుగారి భార్య ఎంతసేపటికీ భర్త వచ్చి బతికూలకపోవటం చూసి నిరాశ చెంది పోయింది. శతించి లాభం లేదని చివరికి తనంతట తనే గొతిలుపు తీసుకుని భర్తపాదాలదగ్గర కూచుని బూట్లు విప్పిస్తూ—

“ఒక్కడైతే ఇంట్లో ఎంత భయంగా వుంటుంది చెప్పండి. ఇంత పొద్దుపోయి వస్తే ఎల్లా మరి? అయినా ఈమధ్య నన్ను దులప రించుకుని తిరుగుతున్నాను. నేనేం పాపం చేశాను చెప్పండి” అని అబలల శత్రుయ్యుడైన అగ్రధారలని ప్రశ్నాగించింది.

కాని భర్త కిక్కుగురునకుండా తన మాటలు ఈ చెవితో విని ఆ చెవితో వొడిచేసేసరికి గోపావేళాలని పట్టలేక అక్కడినుంచి వెళ్లి పోయింది. ఈ దుర్మర్యాదని ఎల్లా తిరంచి బైటపడాలో తెలియక తికమిక్ పడుతూ చీకట్లో కన్నీళ్లు కారుస్తూ కూచుంది. ఇక తన చేతులతో ఒకే ఆయుధ ముంది. చెప్పకుండా పుట్టింటికి వెళ్లిపోవటం. కాని ఆ ఆయుధాన్ని ప్రయోగిస్తే కళ్ల అనలే ఎదుగు తిరిగిపోవచ్చు. భర్త పూర్తిగా తన చెయ్యి జారిపోవచ్చు. ఆ తరవాత తమ చేసే దేముంది? అందుకే తట పటాయస్తోంది. అయినా తమ కూడా ఇంట్లో లేకపోనే ఆయనకి పట్ట ప గ్గాలుండవు. ద రి తె న్నూ లే ని అ యా మ యం లో పడిపోయి ఆమె గడిచిపోయిన సంగతులని నుంచీ ఆలోచించసాగింది. భర్త తనని ఏరి కోరి ఎందుకు వెళ్లిచేసుకోవాలి? చేసుకున్న వాడు ఇటువంటి కష్టాలకి తనని ఎందుకు నురి చెయ్యాలి? తన తల్లిదండ్రులు బీదవాని ఆయ నకి తెలుసు. తనకి చక్కపు రాదనికూడా ముందే తెలుసు. తెలిసికూడా మోజుపడి చేసుకున్న మనిషి, పక్షేలు హాయిగా కాపరంచేసిన మనిషి ఒక్కసారిగా ఇల్లా ఎందుకు మారిపోయాడో అర్థం కావటంలేదు. ఎంత పసిపట్టాలన్నా కారణం దొరకటంలేదు. అల్లాగే ఆలోచిస్తూ గోడ కాసుకుని నిద్రపోయింది.

3

“హలో మై డార్లింగ్! నాకు ఇండియా గవర్న మెంటు స్కాలర్ షిప్ వచ్చింది. అమె రికా వెళ్తున్నాను. నవ్వుకూడా ఘట్టుక్లాసు సంపాదన ఇదరం కలిసి అమెరికా వెళ్లి ఉన్నత విద్య అభ్యసించవచ్చును” అంటూ ఆతని దగ్గరి నుంచి వుత్తరం వచ్చింది. ఉత్తరాన్ని చదివి శకుంతల తత్తరణింది. తమ ఇంతరకూ ప్యాసు మార్కులు సంపాదించుటతోనే తృప్తిపడి పూరుకుంటుంది. ఇప్పుడు క్లాసు అమాంతంగా ఎల్లా వస్తుంది? రొకపోతే తమ అమెరికా ఎల్లా వెళ్తుంది? వెళ్లక అమెరికాలో మనస్సు,

భారతదేశంలో తిరుగు వుంటే కాలం ఎలా వుంటుంది? కావగనీతి తనసంగతి బిల్లాడికి; నెచ్చకోదా, నెచ్చకోదం. అంబు త్రామ తనకి ఘట్టు కాండ్ల వుంటుంది? రకనాతే వీల్లేదు. వచ్చితీరాలి

తెలివోటి దిద్దివాలకి అసంతోషోటి ఉపా యాలు శకుంతల లలోచించి చివరికి ప్రాఫె సరు మార్గాంశంగా దగ్గర ట్యూషన్ చదవటం మొదలుపెట్టింది. మార్గాంశంగారు ప్రచండ మైన తెలివితేటలుగలవా డని పేరు పొందాడు. నలభయ్యేడేలో పెద్దకునిషి. నివ్వలాటి శిలా గలవా డని పేరు తెచ్చుకున్నాడు. అందుకల్ల శకుంతల తల్లిదండ్రులు ఆయనదగ్గర ట్యూషను చదవటానికి ఏర్పడ మైన అభ్యంతరియా చెప్ప లేదు.

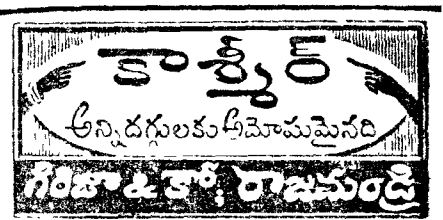
ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గా రు మ టు కు ఈసంతి భార్యకి చెప్పలేదు. చెప్పితే ఆవిడ సుతరానూ వొప్పకో దని ఆయనకి ముం జే తెలుసు. ఏ సీతాకోకచిలుక తగుకు వెగుకులకి దాసుడై తనభర్త చెయ్యిజారిపోతాడో అనే భయం ఆమెని అస్తమానం పీడిస్తుంది. అందుకే భర్తని అనుక్షణమూ వెయ్యకల్లతో కనిపెట్టి వుంటుంది.

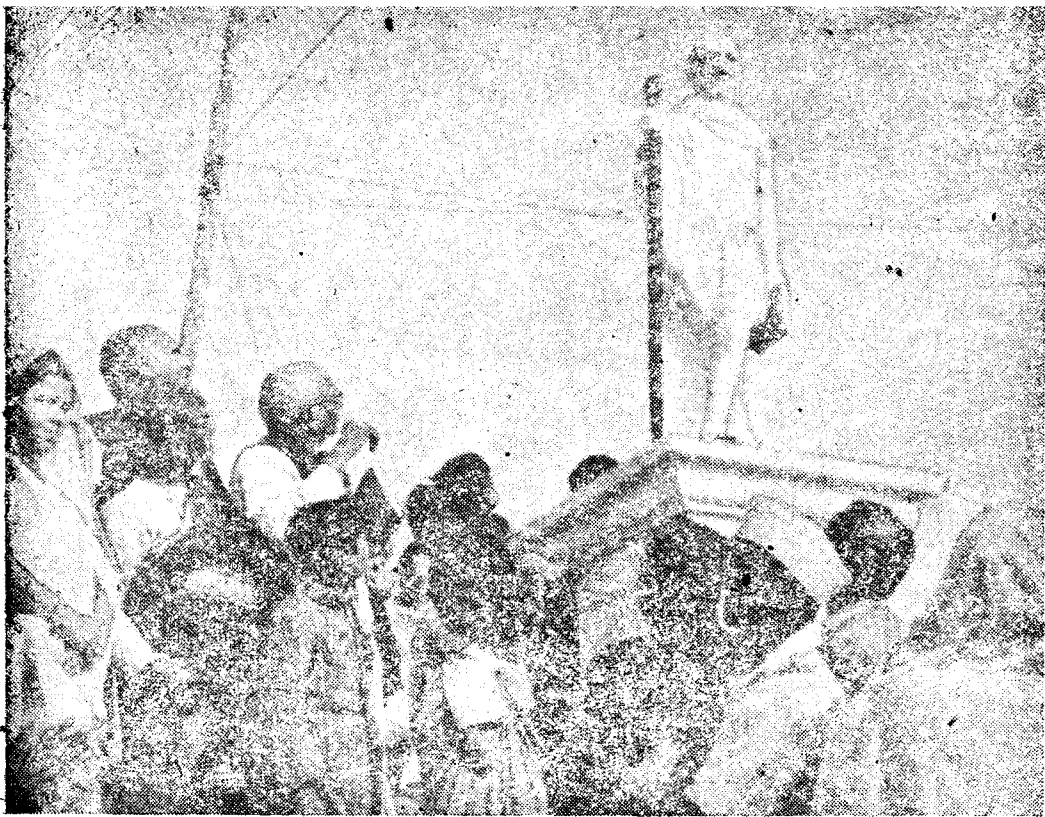
కొన్నాళ్లు ట్యూషను మామూలుగా సాగి పోయింది. శకుంతల అంద చందాల ని చూసి ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారి అంతరంగంలో ఒక వృద్ధువ్యంగ్యం కుడు దోబూ దు లాడటం సాగించాడు. ఈ సంగతి తరుణప్రాయంలో వున్న శకుంతల ఇట్టే పసికట్టింది. ప్రాణె స రు మార్గాం శం గారి హృదయమెలా ఎక్కడ మోటితే సంగితం పలుకుకుండా వెంటనే గ్రహించింది. ఇంకేముంది? తన రొట్టె నేతిలో పడిందన్న మాటే; తను అమెరికా వెళ్లిందన్నమాటే!

వృద్ధువ్యంగ్యం తనకోసం నవమన్య ధుకిలాగా అలంకరించుకోవటం శకుంతల కని పెట్టింది. ఆయన ప్రయత్నాలన్నిటికీ బట్టతల అడుపటం చూసి లోలోపల నవ్వు కు నేడి. కొంతకాలం గడిచేసరికి ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారు పగువురువ్యాధిబా, కుమన్నా, అన్నీ మరిచిపోయి శకుంతలచేతిలో కీలుబొమ్మలాగా తయారయ్యాడు. కొం ద గు బిచ్చ X టైలు కోతులని తెచ్చి ఇళ్లముందు ఎంత సులభంగా ఆడిస్తారో అంత తేలికగా శకుంతల ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారిని ఎన్నో అటలాడించగలిగింది. అదృష్టవశాన ఆ సంవత్సరం ప రి ష్ థి కారి ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారే కావటం శకుంతల భాగ్యం. ఇంకేముంది? ఇంత కాలం XXకి కుసుమంగావున్న ఘట్టుక్లాసు ఒక్కసారిగా కర తలామలకం అయి పోయినట్లే! శకుంతల పట్ట లేని సంతోషంతో “మీబుణం ఎల్లా తీర్చు కోగలను?” అని అడిగింది. ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారు “ఆ దానికే మురిదిలే?” అని తేలగొట్టేశారు. మనస్సులో మాత్రం కొం డం తి ఆశ పెట్టుకున్నాడు. పరితృ డైపోగానే తన విద్యాభిని శకుంతల అమాంతంగా తన్ను చించి తన కిచ్చి కిచ్చి జీవితంలో నవ వసంతాన్ని పెరిగిస్తుం దని నుడిగా ఆశిపడ్డాడు. చగువుతో సంగ నుడికి దిక్కున అడ్డాలని ఛరించిన ప్రాణేశ్వరు మార్గాం శం గారి కళ్లు ఇప్పుడు పూర్తిగా నుడివై పోయినయ్యే. అందుకేగా అను భవంతలవాళ్లు ప్రేమ నుడి దన్నార!

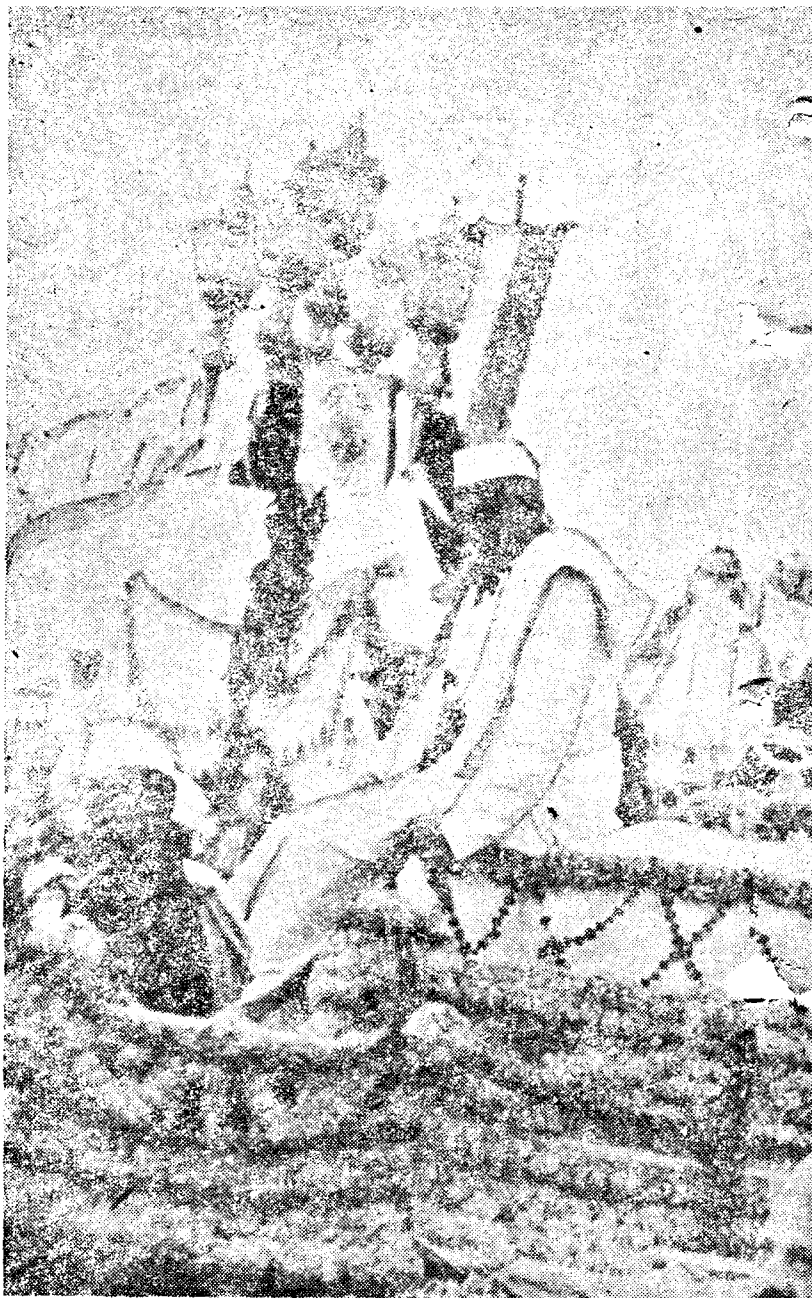
మునిగి పోతున్న మనిషి చేతికి గడ్డిపోవ దొరికినా చాలును, గట్టిగా పట్టుకుని వొడిలి పెట్టుకునే వుపాయం కోసం వెదుకుతాను” అన్న శకుంతల మాటలకి మార్గాం శం గారి మనస్సు తీరు తీరుల వ్యాఖ్యానాలు చేసుకోసాగింది. రకరకాల కాంతులతో మెరిసే రంగుల అడ్డాల మేడలాగా ఆయన జీవితం వింత వింత భ్రాంతులతో, వా చలతో, ఆశలతో, ధగధగ వెలిగిపోసాగింది.

లోకంలో నీడలేని నెలుకే లేదు. మార్గాం శం గారి మనస్సులో వండు వెన్నెల. పది సంవత్స (16 వ పేజీ చూడుడు)

చలువరాతిలో తయారుచేసిన మహావ్యూహ శిలావిగ్రహం: దీనిని ముగ్గురవాళ్ళ త్వం పోలికలుగా రాష్ట్రపతి అంజనం.

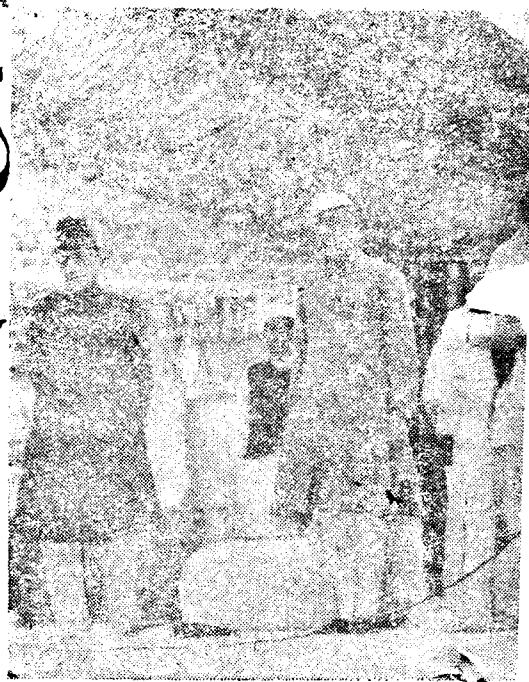
జయపూర్ నగరవీధులలో

జయపూర్
కాంగ్రెస్

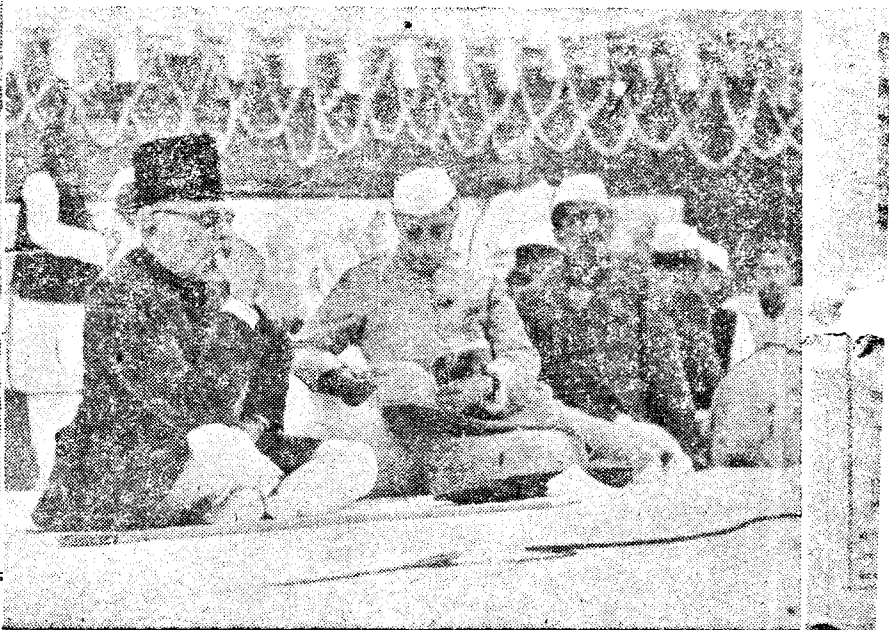
కాంగ్రెస్

కాంగ్రెసు విమలనిగ్గయ సభా వేదికపై ఆజాద్, నెహ్రూ

రాష్ట్రపతి ఊరేగింపుకు ముందునడచుచున్న జయపూర్ సంస్థాన భద్రగజం. ఏనుగుపై రాజమహర్షుల అమర్చిరి.

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కమిటీ 16-వ తేదీన సమావేశమయినప్పుడు వేదికపై ఆసీనలైన పండిట్ నెహ్రూ, మాలానా ఆజాద్, ఆచార్య రంగా.

గాంధీనగర్ లో డిసెంబరు 16-న రాష్ట్రపతి పట్టాభిషేక జరిపిన త్రినర్ణపతాక ప్రతిష్ఠాపనోత్సవంలో పాల్గొన్న దేశసేవికలు.

(55 వ)
మహాసభ
సందర్భ
చిత్రాలు

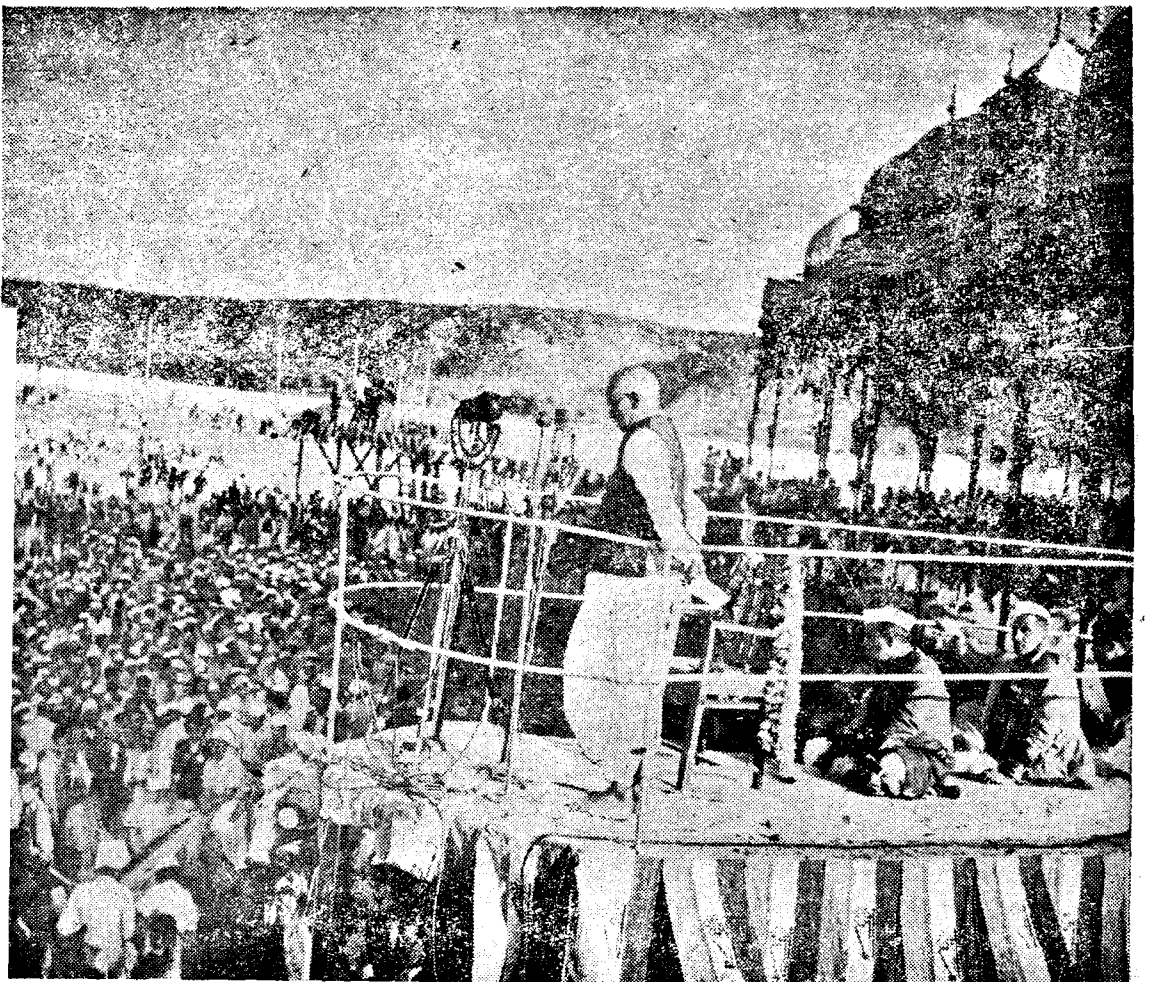
శ్రీపతి డాక్టర్ గారు దృశ్యం.

దృశ్యాలు

జయపూర్ కాంగ్రెస్ బహిరంగసభలో వేదికపై డా॥ పట్టాభి, భారత ప్రధాని నెహ్రూగార్లు →

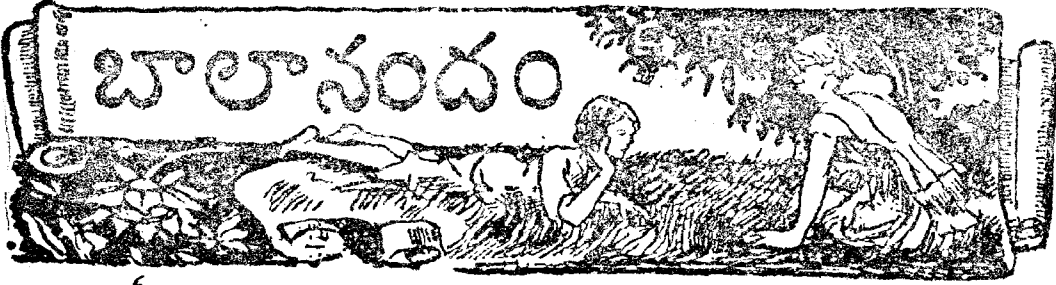
రాష్ట్రపతి డా॥ పట్టాభి, స్టార్ పటేగారు.

జయపూర్ కాంగ్రెస్ బహిరంగసభలో డా॥ పట్టాభిగారు అధ్యక్షోపన్యాసం చేయుచున్నారు.

జయపూర్ కాంగ్రెస్ టిక్కెట్ల సమూహాలు

బాలానందం

‘పాప పరిహారం’

ఆధారం : శ్రీమతి పోవనాదేవి వ్రాసిన “The Wages of Sin”

అనుకరణ : శ్రీ ఓగేటి శివరామకృష్ణ

అనేక సంవత్సరాల క్రితం ఒక చోట ఒక వర్తకుడుండేవాడు. అతనికి ఏడుగురు కొడుకులూ, ఒక కుమార్తె యుండేవారు. ఆ బాలిక పేరు బీజ. బీజ యింటి అందలి అందరిచేత యెక్కువ గౌరవంతోనూ గౌరబంతోనూ చూడబడుతూ యుండేది.

కొన్ని సంవత్సరముల అనంతరం బీజ తల్లి దండ్రు లిరువర్సి కోలు పోయింది. అన్నలంతా పెండ్లిండ్లు చేసుకొని, భార్యలను కాపురానికి తెచ్చుకొన్నారు. బీజ తమతో కలిసి యుండటం వారి కిష్టము లేకపోయింది. కాని తమ ఉద్దేశం బహిర్గతపరుస్తే భర్తలు శిక్షించుతారనే భయంతో (అన్నలు చెల్లిని ఎంతో ఆపేక్షతో చూచేవారు) మాటలాడకుండా యూరకుండేవారు.

ఇట్టి యందలి కష్టకార్యములన్నీ వీలయినప్పుడు... బీజ చేత చేయించి ఆమెను బాధించేవారు.

బీజ ఆ పనులన్నీ ఎంతో ఓపికతో...చేస్తూనే ఉన్నాడు. దుఃఖమును బయటకు కన్నులకుండా...తన అన్నల కోసం... తన జీవితం గడిపేది.

బీజ దురదృష్టము కొద్దీ, ఆమె అన్నలంతా వ్యాపారరీత్యా దూరా దేశాలకు యేగవలసిన సమయం వచ్చింది. వదలలేక వదలలేక తమ చెల్లిని... భార్యలకు వప్ప చెప్పి అన్నలు ఓడ ఏక్కారు.

తమ ఉద్దేశాలు నెరవేరేం కాలం వచ్చినందుకు ఆదుర్మార్గు మరదండ్రు యెంతో సంతోషాన్ని చూపారు. తాడులేని చేదను ఆమె చేతికిచ్చి, దానితో నూతిలోని నీరు తీసుకొని రావలసిందని ఆమెను పంపారు. ఒకవేళ నీరు తీసుకొని రాలేక పోయినట్లయితే కఠినమయిన శిక్ష యివ్వబడుతుందని తెలియచేశారు.

తాడు లేకుండా చేదతో నీళ్లు తోడుకొని తీసుకొని రావటం అసాధ్యమయిన పని. పాపం బీజ యేం చేస్తుంది?— బోరున... ఆనూతిగట్టు ప్రక్కన కూర్చుని యీలా ఏడ్వసాగింది. “అయ్యో! అన్నల్లారా... మీ రెక్కడ ఉన్నారు... మీరు బ్రతికే ఉన్నారో? చనిపోయారా? ఒడినలు పెట్టే బాధలు భరించుతూ యింకా బీజ జీవించి యుండటం యెందుకూ?”

ఈలా ఏడుస్తూ అంటున్న ఆమె మాటలు, ఆకాశము క్రింద భాగం

లోంచి పోతున్న కాకిదంపతులు విన్నాయి. వాటికి జాలికలిగి... బీజ దగ్గర కొచ్చి—

‘ఎందు కేమస్తున్నావ్? అని ప్రశ్నించాయి. బీజ ఏడుస్తూ... కథ అంతా చెప్పింది. వాటికి జాలి కలిగి తమ ముక్కుకొనలకు చేద తగిలించుకొని...నూతిలోని నీరు తీసుకొనివచ్చి బీజ ముందు పెట్టి పెల్లిపొయ్యాయి...

బీజ చేదనిండా ఉన్న నీళ్లతో ఒడిపలవద్దకు వెళ్లింది.

మరుసటి రాదుర్మార్గు పుత్రోడి కోడళ్లంతా కలసి మరొక దూరాలోచన సాగించారు...

ఆమెను పిలిచి... ఒక భాగ్యపురాని చూపి, రోలు, రోకలి సహాయం లేకుండా వాటిని... బియ్యం క్రిందా, పొట్టుక్రిందా ఒలిచి చూపించమని చెప్పారు.

బీజ... భాగ్యమున్న చోటికి వెళ్లి అవి చూచి బాపురుమని యేడ్వసాగింది. దానికి దగ్గరగానే ఒక పెద్ద చెట్టు ఉంది. ఆ చెట్టు మీద... మైన పక్షులు వాసం చేస్తున్నాయి. రాత్రి అవి తమ నివాసంచేరి పగలు... ఆహారంకోసం అవి బయట ప్రదేశానికి పోతూ యుంటాయి.

క్రిందనున్న భాగ్యమును చూచి అవి తిందామని బయలుదేరి వచ్చాయి. కాని బీజ తనలో తాను యీలాగు అనుకొంటోంది.

“అయ్యో! అన్నల్లారా, మీ రెక్కడ ఉన్నారు? మీరు బ్రతికున్నారా? చచ్చి పోయారా? ఒడినలు సన్న బాధ పెడుతోంటే యింకా జీవించి ఉండటం యెందుకూ?”

ఆ పక్షులకు ఆమె మాటలు జాలి కలిగిందాయి. అందువల్ల ఆమె దగ్గరకు వెళ్లి, విచారించుతున్నందుకు కారణ మేమని ప్రశ్నించాయి. బీజ... తన కథనూ, ఒడినగారి ప్రతిజ్ఞ చెప్పి తిరిగి కన్నీళ్లు కార్చింది.

జాలికలిగి ఆమెనపడులు... తమ ముక్కుల సహాయంతో... పొట్టుకు పొట్టు, బియ్యపు గింజకు బియ్యపు గింజను విడదీసి ముందు పడవేసాయి.

తిరిగి బీజ... తన ఒడినగార్ల వద్దకు విడిగా ఉన్న పొట్టు, భాగ్యములతో వెళ్లింది.

తిరిగి ఆ తోడికోడండ్రు ఆలోచన చేశారు. అన్నిటికంటే కష్టతరమైనదా ఆలోచన!— ఈ ఆలోచనాఫలితం

ఆమె తప్పక చనిపోతుందనే వారి యుద్దేశం.

తిరిగి బీజను పిలిచి ఆమెతో ఆకండ చెట్టు * పాలు తీసుకొని రావల్సిందని, తీసుకొని రాలేకపోతే కఠినమయిన శిక్ష యివ్వబడుతుందని చెప్పారు...

ఈ ఆకండచెట్టు మహారణ్యాలలో ఉంటుంది. ఆ అరణ్యము చాలా దూరంలో నడివడ్డున... భయంకరమైన మృగములతో నిండియుంటుంది. ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్లడానికి యెవ్వరూ సాహసించరు.

ఆ దురదృష్ట వంతురాలు, నది వడ్డున పడి, అడవిని సమీపించేసరికి, క్రింద పడి... గోలున యీలా గయేడ్వసాగింది :

“అయ్యో అన్నల్లారా! మీరు బ్రతికున్నారా... చచ్చి పోయారా? వదినలు బాధపెడుతుంటే యింకా యీ బీజ బ్రతికి యుండటం యెందుకూ?”

అదే సమయంలో ఆమె అన్నలు తమ గ్రామానికి మరలి వస్తున్నారు. నడవ... నది వాడైనాకు చేర్చబడుతోంది... తమ చెల్లెలు మేదో ఆపదలో చిక్కుకొందనుకొన్నారు...

*ఇది కకమైన చెట్టు... దీని పాలు కండలో పిండి కండ వ్యాధి ఉన్న వారికి మంచి ఔషధం, వ్యాధిలేని వారిని గుడ్డిగాచూచేస్తుంది.

తమ చెల్లెలు ‘బీజ’ వద్దకు వచ్చి ఆమె అక్కడకు రావడానికి కారణ మేమిటని అడిగారు. ఆమె తొందరలో వచ్చుతూ వున్న కన్నీళ్లు తుడుపుకొంటూ... ఏదో ఆలోచన ఆలోచించి యీలా చెప్పింది: “నా ఒడినలు... కండ జబ్బుతో బాధపడుతున్నారు. అందువల్ల వాళ్లు అకండాచెట్టు పాలు తీసుకొని రావలసిందని నన్ను పంపించారు”

అన్న దమ్ములంతా ఒక మారుగా కావలసినంత అంకడాచెట్టు పాలు ఒక ఆకు దొన్నెలోనికి సంపాదించి, బీజతో యింటి వయపు బయలుదేరారు.

బీజతో తిరిగి తమ భర్తలు వచ్చుతున్నారన్న సంగతి, వారి భార్యలు చూచి... బీజ తాము చేసిన విషయాలు అన్నీ చెప్పి ఉంటుందని, తమ భర్తలు తమ్ము బంధించుతారని, వారు వణకసాగారు... కాళ్లు దడదడలాడసాగాయి.

“మీరు కండకు... జబ్బుతో బాధపడుతున్నారా?” వారు తమ భార్యలతో అన్నారు.

“బీజ... మాతో నువ్వు, ఆమెను... ఆ కొండచెట్టుపాలు తీసుకొని రమ్మన్నారని చెప్పింది... అందువల్ల యిదిగో ఆ కొండచెట్టు పాలు తీసుకవచ్చాం”.

ఇప్పుడు వారి భార్యలు బీజ నిజం

సంగతి చెప్పక కప్పిపుచ్చినందుకు సంతోషించారు. ఏది ఏమయినా... తమమీద భర్తలకు వివిధమైన అనుమానమూ క్లింకండా యుండటానికి వారు భర్తలతో యీలా గన్నారు. “ఆ... అవును... మీ కోసం... ఎంతో విచారింకే... మా కళ్లు యీ విధమైన జబ్బు గలిగింది.”

ఈలా చెపుతున్న వారి కండపై కొన్ని చుక్కల అంకండా చెట్టు పాలను వారి కండ మీద పోశారు— అయ్యో! వెంటనే వాళ్లు గుడ్డి వారయి పోయారు. తరువాత వారు తమ తల్లి దండ్రులచేత చికిత్స చేయించుకొనుటకు తీసుకొని వెళ్ల బడ్డారు కాని— కండ్లు మరింత హింసపడి పచ్చాయి... తమ సౌఖ్యం కొరకు వారు చిరకాలం తమ తల్లి దండ్రుల వద్దనే జీవితం గడపసాగారు. బీజ అంతటి నూచి, అన్నలచేత మరింత గౌరవంతో చూడబడుతోంది.

పిల్లల కథ :

కుంటిలైమూరు

శ్రీ పి. యన్. అనంతాచార్యులు

కొన్ని వందల ఏండ్ల క్రిందట మహా హిందూ దేశంమీదికి, తైమూరు అనే తురకరాజు దండెత్తి వచ్చేడు. అప్పుడు మన దేశంలో ఉండే దేవాలయాల్లో దేవుని విగ్రహాన్నిటికీ బంగారపు లోడుగు లుండేవి. సవరత్నాలు ఎందరో కానుక లభిస్తుండే వారు దేవునికి. అష్టైశ్వర్యములతో తులతూగుతున్న భారతిదేశం మీద పడ్డాడు హఠాత్తుగా తైమూరు.

యుద్ధాల్లో ఎప్పుడైనా దేశం యుక్తముఖ్యులన్నీ జయించి ఆక్రమించుకుంట, తక్కిన దేశమంతా జయించి నట్టు తలుస్తారు. అందుకే ప్రతిదేశం యొక్క ముఖ్యకట్టణం చాల కట్టుదిట్టంగా ఉంచుతారు. కోటలు కట్టి, వాటిలో హెచ్చు పైన్యాల్ని కాపలా ఉంచుతారు.

అప్పుడు మన దేశానికి ఇప్పటిలాగే ఢిల్లీ ముఖ్య పట్నంగా ఉండేది.

డబ్బుదోచుకుందా మన్న ఉద్దేశంతో దండెత్తి వచ్చిన తైమూరు ముఖ్య పట్టణాన్ని జయించి వేస్తే తక్కిన దేశమంతా తన స్వాధీనమే అవుతుందికాదా అని, తనకున్న సైన్యం అంతటితో, ఢిల్లీ నగరం మీద పడ్డాడు. ఎల్లప్పుడూ అప్రమత్తతతో కాపలాకాస్తుండే ఢిల్లీ సైన్యం, అంతా కలిసి తైమూరుని తైమూరుగా చేసి పంపించి వేసేయి. (తైమూరు అంటే కుంటివాడని అర్థము.)

పాపం! తైమూరు మారువేషంతో, అడవుల వెంట తలదాచు కోవలసి వచ్చింది. అడవుల వెంట అలా మూడు రోజులు తిరగగా, చీకటి పడేసరికి, హిందూలు చేరుకొన్నారు.

A detailed illustration of a large, ornate key. The key has a long, straight shaft with several small circular holes along its length. The bow is highly decorative, featuring a large, rounded, bulbous shape with intricate patterns. The bit is also ornate, with a curved, hook-like shape and a large, rounded end. The entire key is rendered in a detailed, etched style.

తాళ్ళపాకవారి పదములు

(2) రాజ్యపతి అనంతకృష్ణశర్మ

5

[పల్లవి]

[చరణం]

న్నది. “రక్షించడానికి వచ్చిన వైనాన్ని, పరరాజు ఓడించినా, పైన్యం ఆటే లేని ముఖ్యసగరాన్ని జయించడం సులువు అవుతుంది.” అని యింకా చెప్ప బోతుంటే, ప్రేమూరు తన కాళ్ళమీద పడడం చూచింది. “నాకు మంచి పాఠం నేర్చేవు. నాకు గురుతుల్యురాలివి నువ్వు. యుద్ధకమం,

ప్రాచీనచిత్రలేఖనము - ఐరోపా

శ్రీ పోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

నేటి పారిస్ నగర ప్రాంతమున, దాదాపు ముప్పదివేల వర్షముల క్రితము నివసించిన జనులు అనేక నాగరక నివాసముల శేర్పూరును కొనినారు. ఇచ్చటి గుళులలో, వన్యమృగాలతో వసించిన వీరి ఆచారములు కొన్ని వివేచనార్హములు. ఇవట దొరకిన మృగముల ఎముకలు, మానవుల పుర్రెలు, అగ్నిని తయారుచేసిన చిహ్నములు, రాతితోన, ఎముకలతోన చేసిన ఆయుధములు మొదలగునవి—ఆనాటి చరిత్రకు దారిజూపు సామగ్రి. ఆదిమనివాసులనుబట్టి వీరు తమ గుళులలో చిత్రములను, శిల్పములను తీర్చి, దిద్దినారు. నూగ్డలియో మానవుడు చిత్రకారుడు కూడ. మాంటిగాక్ ప్రాంతమున జొరిగిన పిత్తల విశేషముగా నున్నది. ఈ చిత్రములు ఇరు దివిదివేలవేళ్ల పూర్వపువి. అనగా మానవుల చిత్రకళ కిది ఆదిమ నిదర్శనములు. ఈ లాస్కో గుళులలో పసుపు రాతిపై నున్న వివి. అడవియొద్ద చిత్రములు బ్రహ్మాండముగ నిలుగలవు. అందులో నొకటి పరువారడగుల పొడవు చిత్రము. దీని దగ్గర గుట్టును, లేడి మొదలగునవి చిత్రించబడినవి. తర్వాతివారు అనేక పర్యాయములు ఈ ప్రాచీన చిత్రములను దిద్ది మెరుగులు పెట్టినట్లు కూడ తెలియవచ్చుచున్నది. రంగుల పూతలలో చాలా మెలకువలు కన్పించుచున్నవి. కొన్ని రంగులు, ముఖ్యముగా ఎర్రదనము నేటివరకును పుణ్యముగా చెక్కుచెదరక యున్నది. ఈ చిత్రము లన్నియు వాస్తవికతతో నొప్పించుచున్నవి. జింకలు వీటిలో నీడుచున్నట్లు వేయబడినవి.

ఈ గుళులు ప్రాచీనలకు పవిత్రములైనవి. వీనిలో మానవులు నివసించిన చిహ్నము లేవి యును గానరావు. గర్భము భరించిన స్త్రీమృగములు, ఆంధ్రముల నూడబెరికిన పురుష మృగములు చూడెడి మాడుజంతువులు ఏడుబాణములతో కొట్టబడినవి మొదలగునవి కలవు. చూడు, ఏడు అను సంఖ్య లతి ప్రాచీనకాలము నుంచి మత సంబంధము గలిగిన సంఖ్యలు. పడిపోవుచున్న అశ్వమున్నది. కొన్నిటి తలలపై విచిత్రములగు గురుతులు, సంకేతము లున్నవి. ఒకమూల విచిత్రముగు ఖడ్గమృగము, ఆంధ్రములు పడిపోవుచున్న అడవియొద్ద, పక్షిరూపమునందిన మరక, క్రింగుపడిన సుమృదు కలరు. పక్షుల ముక్కు ఈ మనుష్యుని ముఖమున జూపబడినది. ఈ మనుష్య చిత్ర మొక్కటే వాస్తవము గాక పోవుచేత, ప్రాచీనకాలమున చిత్రలేఖనము అభిచారికాది క్రియలకే యుపయుక్తమైనట్లు కొంచ విలున్నది. ప్రధానగుళులలో నొక విచిత్ర మృగ మున్నది. దీని సింహశిరస్సు, ఖడ్గమృగము యొక్క కాళ్లు తోకలు, నిలువైన రెండు సుమృదులు, విచిత్రముగు చూపురము, కడుపుతో

ఆంధ్రవాఙ్మయ చరిత్ర

కర్త: కళాప్రపూర్ణ

కీ॥ శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

సరికొత్తపద్ధతిని, సంగ్రహరూపంలో నడిచిన సమగ్రసమీక్ష. వెయ్యిండ్ల వాఙ్మయ చరిత్రకు విశుద్ధదర్శనం. పాఠశాలల నన్నిటిని అవలంబించేది, సరిగ్గా సమన్వయించి క్రోడీకరించిన సేవలయిన చరిత్ర. కాసాలలోనూ వాటిలోనూ అత్యుత్తమరూపంలో ఉండిఉండి, నన్నయ ధర్మమా అ ఒక్క ఊపున దివ్యాకారంతో వెలుబడి, నాటికి నవనవోజ్వలంగా వికసించిన మన వాఙ్మయం పోయిన పలుపాకడలను పోడిమితో ఈ పెట్టెవారిన ఉత్తమోత్తమ గ్రంథము.

వెల రూపాయలు 2.
 రహలాఖర్చు 0.8-0.
 గీతాబోధ- 0.4-0
 ప్రార్థనగీతావళి 0.4-0

యొట్టున్న శరీరము కన్పించుచున్నది. ప్రాచీన చిత్రలేఖన మీ రీతిగా ఆశ్చర్యకరతము, వాస్తవికము సుందరము మాత్రమేగాక, మృత్యు, క్రియకు గర్భధారణకు దోహద మొసగుచు, వచ్చినది.

శృంగభంగం

(11 వ పేజీ తరువాయి)

రాలు శవపుగా కాపరం చేసి ఇట్టే మారి పోయిన భర్త వింత భారణి చూచి అయోమయంలో పడిన ఆయన అరాంగి హృదయంలో ముసురుకునే చీకటి నీడలు. ఈ చీకటి చెలగు లకి రెంటికి కారణమైన శకుంతల ఆ రెంటికి ఎడంగా నిలబడి అమెరికాజీవితాన్ని గురించిన మధుర స్వప్నాలతో మత్తెక్కి పోతోంది.

అవును మరి, పిల్లికి చెలగాటం, ఎలుకకి ప్రాణ సంకటం.

ఆ వుత్తరాన్ని చూచి ప్రాణెసరుగారి హృదయం ఒక్కగంతు వేసింది. కవరు మీద దమ్మారి ముత్యాలతోవలాగా వుంది. సంకేతం దీనికి, అది శకుంతలదస్తూరే! ఎన్నడూ తనకి ఉత్తరం రాయని శకుంతల ఇవాళ రాసిందంటే ఏదో విశేషం వుండి తీరాలి. అందులో నిన్నటి పేపర్ గోనే పరిష్కారఫలితాలు వచ్చివై. శకుంతల ఫస్ట్ క్లాసులో యూనివర్సిటీ ఫస్టుగా ప్యాసయింది. పరీక్షలు కాగానే ఫలితాలు రాగానే ఉత్తరం వచ్చిందంటే ఏదో గొప్ప విశేషం వుండి తీరాలి.

గుండె దడదడ లాడుతోంది. చేతులు గడగడ పడుతున్నయ్యే. సావధానంగా ఏకాంతంగా వుత్తరం చదువుకోవాలికి ప్రాణెసరుగారు గదిలోకి వెళ్లి తలుపులు బిగించారు. అప్రయత్నంగా ఆ వుత్తరాన్ని గుండెకి అదుము కున్నాడు. ఆ వుత్తరం ఒకసారి శకుంతలగా మారి ఆయన ఎదట నిలబడ్డ ఆనందం కలిగింది. కుతూహలాన్ని పట్టలేక ఆ వుత్తరాన్ని గబగబా చింపాడు. చకచకా ఆ చివరిమంచి ఈ చివరి దాకా చూపులు పరిగెత్తించాడు.

అసలు సంబోధనం చదవం గానే కాళ్ళూ చేతులూ చల్లబడి పోయినయ్యే. "హలో మై డియర్ తాతగారూ!" అని శకుంతల సంబోధన చూడగానే ఆకాశం ముక్కలు ముక్కలై నెలిన కూలినట్లుంది. ఉక్కిరి డిక్కిరయి పోయాడు. కళ్లు చీకట్లు కమ్ముతున్నయ్యే. అక్షరాలు అలికి వేసినట్లు చీకటిబాకిగా వున్నయ్యే. ఒక్కసారిగా పిడుగు దెబ్బ తగిలినట్లుంది. "ఫూల రోజున నాపెళ్లి. తమగు తప్పక సగుటుంబంగా దయచేసి మమ్మల్ని దీవించాలి. వారంరోజుల్లో అమెరికా వెళ్లిపోతున్నాను. మీరు ఒకటి రెండు రోజుల్లో నాన్నగారు చెప్పి పంపిస్తారు. దయతో స్వీకరించాలి."

ఇట్లు, మీ మనసురాలు — శకుంతల

చదివిన ఎంతో సేపటిదాకా మార్తాండం గారికి స్పృహ రాలేదు. ఎంతోసేపటికి లేచి ఆ వుత్తరాన్ని చీల్చి, చెండాడి చిత్తుకాగితాల బుట్టలోకి విసిరేసి తలుపు తీసుకొని బయటకు వచ్చాడు.

బీహారు భూకంపమంతా ఆయనముఖంలోనే కనిపించింది. తెదెదపోతూ భార్య అడిగింది— "అదేమిటి అల్లా వున్నారేం? పొంట్లో బాగా తేడా?"

"ఏం లేదు... ఏంలేదు, బాగానే వుంది" అని తల కెక్కిన నివాదిగిపోయిన తానుబోతులాగా బదులు చెప్పాడు.

అతఃపాతంబు ప్రాణెసరుగారి పాతనూట్లూ, చినిగిన కోట్లూ, చెదరిన క్రాపూ యథాప్రకారముగా ప్రత్యక్షమౌతున్నయ్యే. అయోమయంలో అలమటించిన ఆయన భార్య నాటినుంచీ గుండె మీద చెయ్యి వేసుకుని సుఖంగా నిద్రపోసాగింది.

అగస్త్యమహాకవి

(10-వ పేజీ తరువాయి)

"కాట నృప్యగాఢీ నయనం పురస్తా
 ద్వాపేతరం సంధ్రమతోఽంజనాంకం
 విధాయ తద్వంచిత వామనేత్రా
 జగామ వాతాయననన్నికర్తమ్"
 (నలక్కిరికొముది)

ఇట్టివి పెక్కు. 'కుమారసంభవ', 'నైషధ' మహాకావ్యములలోని వర్ణనములకు నాటినున్న శ్లోకములు కాన్పించుచున్నవి.

శ్రీ హర్మమహాకవికృతి నైషధ కావ్యమున రస, రతి, జౌచిత్య, గుణములే కావ్యమునకు ముఖ్యము అని యలంకారకాస్త్రాంశాల మతము. వానికి భిన్నముగా తర్క, వ్యాకరణాదులే కావ్యమునకు లక్షణము లననట్లు తన కాస్త్ర పాండిత్యము సంతయును నైషధ కావ్యముననే హుడు చూపుటయేగాక, పోషపోషకలిపురుష ప్రవేశ వర్ణనాదులలో నేలయు నుచ్చరింపరాని అశ్లీల భూయిష్టమైన శృంగారాది వర్ణనముల జూపుటచే ప్రసిద్ధాలంకారికుండగు మనయగస్త్య మహాకవి నిగ్రహముగ కలిదోషనాశకముగ నన్ని చరితమును 'నలక్కిరికొముది' అను నుత్తమ కావ్యముగా రచించె నని తోచెడిని.

ఈ కావ్య మెన్ని స్థలు కలదియో తెలియక పోవుటయు, గ్రంథము సమగ్రముగా లక్షింపక పోవుటయు మన యాంధ్రుల దురదృష్ట మనకలసి యున్నది.

నలక్కిరికొముది విజయనగరసామ్రాజ్య ముచ్చి న్నిత్యం దున్న కాలమున విశేష ప్రచారమునందుండి, యాంధ్రులచే సుగ్రాహ్యమగుచుండినట్లే క్రింది గాథచే స్పష్టమగుచున్నది. ఆంధ్ర ప్రబంధములలో "మనుచరిత్ర"కు సగ్రస్తానము కలదు. అంది క్రింది పద్యమును 'రామరాజభూషణుడు' (రమచరిత్రకర్త) 'వేది తిమ్మన మహాకవి' కడ చూడువేల రూపములకు గొనె ననియు, ఆరహస్యమును 'తెనాలి రామకృష్ణకవి' వైటపెట్టె ననియు చూడ జెప్పడుగు. ఆపద్యమిది:

"నానా గున వితాన వాసనల నా
 నందించు సారంగమే
 లా నన్నొల్ల దటంచు, గంధఫలి బ
 ల్గానం దపం బంది, యా
 నానాసాక్షితి బూని, సర్వమున
 సార్వభృహంబానియై,
 పూనెం బ్రేక్షణమాలికా మధుకరీ
 పుంజంబు లిర్వంకలకె".

కాని యీ పద్యమును భట్టమూర్తి తిమ్మకవి కడ గొనక నలక్కిరి కొముది లోని క్రిందిశ్లోకము నకు గొంత శబ్దజాలము దగిల్చి మాత్రమే యున్నాడు. కాన వైకళ యనత్య మని చెప్పవలసి యున్నది. ఆ శ్లోక మి క్రిందిది:

"భృంగానవా ప్రేక్షితపన్న భేదా
 కృత్వా వనే గంధఫలి తపాలమ్
 తన్నాసికాఽ ధూ దళభూతగంధా
 స్వపార్శ్వ సేతీకృతభృంగ సేవా".
 (నల. 2-7. శ్లో.)

ఇది దమయంతీ నాసికావర్ణము. దీని జూచియే భట్టమూర్తి గిరికానాసాకా వర్ణనము జేసియున్నాడు. కాని చూడువేలకు వైకళ్యము గానలే దనియు చూడువేల రూపము లగస్త్యుని నికే చేర్చదగిన వనియు జెప్పవలసియున్నది. అగస్త్యుని బాల భారతము తిమ్మయమాత్యుని 'మనోహర' వ్యాఖ్యతో విజయనగరమున విశాఖ పట్టణము జిల్లాలో ముద్రింపబడునని యొకరును, మద్రాసు గవర్నమెంటు వారే ప్రచురింతు రని మరి యొకరును పక్షేష్టకు పూర్వమే చెప్పిరి గాని యాపని యింకను జరుగలేదు. ఎప్పుడగు నో? బాలభారతము సంతను ఆంధ్రమున వచన కృత మొనర్చి శ్రీ కొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు, ఆం. సా. పరిషత్తు పత్రికను, కాకినాడలో మృగు మధుర తెలిసి రచించియున్నారు. గ్రంథవిస్తర భీతిచే శ్లోకాలను వ్రాయ మానితిని.

నిట్టల ప్రకాశంగారు

(7 వ పేజీ తరువాయి)

మాదిరి చూపవలసిందేగాని, యాయన నావత్తు
 రచించిన డేదీ నాకురాదు.

కీర్తన - ఆట
 నూలు చిల కేదిరా! చిన్న న్నా!
 గూడుచినబోయెరా? - (మైని రాదు)
 ఆన్నతో పు సారము చేసే నన్నది
 నను గన్న వా రీ భువిలో లే నన్నది. (మైని రాదు.)

ఈమాదిరి నేయాలని తత్వవైఖ్య లంటాగు. వీట్లకు వ్యాఖ్యానం వ్రాయవలసిందే వేదాంత కాస్త్రమే కాదు, యోగాసభ్యం కూడా కొంత వుండాలి. ఈ రెండిటిలోనూ మొదటి దానిలో వున్న గూడు గూడు కాదు. చిలక చిలకా కాదు. జీవరత్నకృతైన కళేబరమే యావిధంగా నూపకాతియోక్తిలో దీన్ని చిత్రిస్తేనే తప్ప పున్న దున్నట్లు రచిస్తే సాగను రాదు వైగా అమంగళాత్మకమైన అశ్లిలానికి అట్టి రచన గుణికాంశమిస్తుంది. భవతు! రెండోదానిలో వున్న—అ న్నా—చెల్లెట్లు ప్రకృతిపురుషులు. ప్రకృతి అంటే మాయ. సాంఖ్యకాస్త్రరీత్యా, మాయకు అది లేదుగాని, అంతి మృట్టుకు వుంది.

"ప డెన్నాక మనదయ్యే. పురుషుడు (పరమాత్మ) న ప్రకృతి ర్న వికృతి."

కార్యకారణకోటిలో దేనిలోనూ పురుషుడు చేర దని సాంఖ్యకాస్త్రసిద్ధాంతం. పెద్ద విద్వాంసులు చర్చించుకునే విషయాలు అన్యాయవేదేంగా సాధువులు తత్వాలు అనే వేరిటి కీర్తనలతో పాడుకుంటారు, ఆ నందిస్తారు. అయీ రామనాథగారికి వున్న శిష్యుగ్రం రామదాసుగారికి వున్న శిష్యుగ్రం యెంతి వుండో, అంతా యేకకాలమందు నేను చూచాను.

యాయన సంసారిగానే వుండి జీవితయాత్ర గడిపినారు. కాని శిష్యుగ్రం వుండిడం వ గయిరాలు తుర్వాశ్రమగుల మాదిరి. అనసానకాలం గుజిరించి వొకనాడు వొకానొక శిష్యురాలితో (ఈవె బహుళే రామచంద్రపురంతాళాకాలో యేవో గ్రామస్థురాలున్నా, చాలా ధనవంతురాలున్నా అని తోస్తుంది) 'అమ్మానేను రేపు భౌతికజేహాన్ని చాలిస్తాను. నాజేహాన్ని రాజమండ్రీ సమీపంలో వున్న—'సారంగధరుని పెట్టుమీద' సమాధి చేయాలి'నంది చెప్పిన, కారణంచేత, ఆ పరమభక్తురాలు ఆయన భౌతిక కా యాన్ని స్పృశ లులైలుమీద కాకి నాడనుండి ఆగ్రాడికి సకాలంలో చేరేటట్లు చేయడానికి యంతద్రవ్యం ఖర్చుపెట్టాలనేవస్తుందో అంతా ఖర్చుపెట్టె తన మన్న భక్తిప్రపత్తులను సారకృషణించి దనివినడమాత్రమే కాదు. ఆ, పుత్సం కూడా చూచాను.

కడియంపాతకూ నైలులో తీసుకువచ్చారు గాని, ఆ జేహాన్ని అటాంకి యేదో విమానం లాగ తయారుచేసి ఆ మెట్టపాతకూ సుమాద్రి అయిదుక్రోములున్నా పూరేగిస్తూ మేళతాళాలతో తీసుకువెళ్లారు. నేను "కాకతాళియం"గా ఆ రోజున రాజమండ్రి వెళ్లి తిరిగిచ్చేటయియు కలిసివచ్చింది. ఆకారణంచేత త్రోవలో కొంత నేపు జట్కూ ఆపుచేసి అయీ వైభవం సావకాశంగా చూచాను. ఆ యన్నిగురించిన యిటివలి విశేషాలు బొత్తిగా తెలియవు.

ప్రకాశంగారినిగూర్చి వ్రాస్తూవుంటే ప్రసక్తావప్రసక్తంగా జ్ఞాపకం వచ్చి యీ నాలుగు మాటలూ వ్రాశాను. బహుళే యాయనకు యేదో జ్ఞాపకచిహ్నాన్ని నెలకొల్పేవుంటారు భక్తులు. స్పష్టి!

"ప్రహ్లాదవారదపరాశరపుండరిక
 వ్యాసాంబరీషకుశానకభీష్మద్రుపాధ్యక్షా
 రుక్మాంగదాశ్వనవశిష్టవిభీషణాదీక
 పుణ్యానిమాకో పరమభాగవతాకాస్మరామి!"

గనోకెస్
 అన్నివెగలకు గంటలలోగుడము
 ఈశ్వరసార్వభౌమమంది

ప్రిగ్వి-లి

శ్రీ శిష్టా ఉపామహేశ్వరరావు

“యూనో అతివిశేషంగా కలిగి ఉండనూ కూడదు. అతివిశేషంగా అడగనూ కూడదు” అని తెలిసినవాడు యూనో యొక్క సర్వకార్యదర్శి బ్రీగ్విలి. “అంతఃపురాణానికి వికాసమేనీ ఖరీదైనవియైన భూములుగాని అక్కరలేదు. సాధారణపు ప్రభుత్వసహాయాలు చాలు. మేము సాధారణ మహిళలము. సాధారణ మహిళలకొరకే మేము కృషిచేసింది. ఎల్లడలా వున్న సాధారణ శ్రీ పురుషులకొరకే, వారి శుభాదయానికే, మేము, పూర్వపు రాజకీయ పన్నాగాలు లేకుండా, కృషిచేస్తున్నామని ప్రకటించుకున్నామనేదే మా కోరిక.”

నార్యేదేశపు రాజకీయకక్షల చర్యలందు ప్రభుత్వ సహాయాలందు, చర్యలలోనూ తర్కములలోనూ లీయొక్క శక్తి సామర్థ్యాలు పడుతు పడినాయి. నార్యేదేశపు నావికాజనలలోనూ, బ్రిటిష్ నావికులతోనూ విశ్వవిశేషాల నతడు అనేక తడవలు చిప్పించాడు. ఆ చర్యలలో ప్రపంచ ప్రగతికి తోడ్పడి ఇప్పటి సంయుక్త జాతీయ సమితియొద్దంగా నెలకొల్పబడినానికి కారణభూతులైన అనేకులతో సంప్రదించి యీ సమితి ఒక మహాఅత్యయము అని అనకున్నవాడు. పాతక సంవత్సరాలకంటే క్రమిణులలో కూడు గంటలకాలము లేనిను మాటాడుతుంటే విన్న వాడు—మొన్నటి యుద్ధమరణ వాషింగ్టన్ లో గూజుబెల్ల, లండనులో చర్చిలు ప్రపంచ విషయాలను తమతమ దృక్పథాలతో మాటాడుతుంటే గూడ ఇతడు విన్నాడు.

బ్రీగ్విలి నార్యేదేశవాడు. ఆస్టో రాజధాని యొక్క ఒక ఉపనగరంలో ఇతని తల్లి పూట కూటి యిల్లు పెట్టగా అక్కడ పెరిగాడు. సాధారణంగా అట్టి పరిస్థితులలో పెరిగిన బాలకులవలె ఇతనూ ధనవంతుడుగనూ పేరుగలవాడు గనూ అవుదామని నిశ్చయించాడు. 1914 సంవత్సరంలో ఇతను ఆస్టో విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రవేశించాడు. కాని మొదటి ప్రపంచయుద్ధం ఆరంభం కాగానే నార్యేదేశపు కార్మికపక్ష రాజకీయాలలో పాల్గొంటూ సానిక సేవనుమాట్లగు కూతురైన హెబార్టిస్ జోన్స్ కు అనేకమేతో నేస్తున్నాడనినాడు.

ఇతను రాజకీయాలలోనూ పుస్తకాలలోనూ ఎక్కువకాలం గడిపినా ఆస్టోయూనివర్సిటీలో పుస్తకాలనందు ప్రథమతరగతి అటకాడు గానూ, వ్యాయామములందు మొనగాడుగనూ అవుటకు సంజేహపడలేదు. ఇతను న్యాయ శాస్త్ర పరీక్షయందు తీర్ణుడయ్యా అనకుండానే నార్యేకార్మికపక్షమునకు కార్యదర్శియైన మార్టిన్ బ్రామెల్ కు కార్యదర్శిగా జీవితమారంభించాడు. 1921 సంవత్సరమునందు హెబార్టిస్ జోన్స్ నును వివాహమాడి మాస్కోకు వెడిలిన కార్మిక రాయబారసభ్యునకు కార్యదర్శిగా ప్రయాణం చేశాడు.

ఒక సంవత్సరమైనతర్వాత లీ నార్యేదేశపు శ్రేణుయూనియన్ సెక్షన్లను న్యాయ విషయక సలహాదారుడై 13 సంవత్సరాలు ఆ పుద్యోగంలో వున్నాడు. ఇతని కార్యక్రమములూ యాభివృద్ధులూ వృద్ధి యాతున్నట్లే స్నేహితలూ, పరిచయాలూ ప్రపంచమానమైనాయి. అటు ధనికవర్గాలలోనూ ఇటు దరిద్రవర్గాలలోనూ గూడ ఇతనికి పలుకుబడి కలిగింది. ఇప్పట్నుంటే ఐరోపాలో ఇతనేకేక సార్లు ప్రయాణాలు చేశాడు.

1935 సంవత్సరంలో ఈయన ధర్మశాఖా మంత్రిగా నార్యే ప్రభుత్వంలో చేరాడు. 1939 సంవత్సరంలో యుద్ధమారంభమైన ఒక నెలకు సప్లయశాఖకునూ నాకాశాఖకునూ మంత్రియైనాడు. 1940 సంవత్సరంలో జర్మనులు నార్యేపై దండెత్తినప్పుడు, ఇందు వల్లనే, విత్తిరాజ్యసమితికి సహాయకంగా 85 లక్షలు టన్నుల నాకలనున్నూ 25 వేలమంది నావికులనూ ఇతను ఇవ్వగలిగాడు.

1940 సంవత్సరము నంబరులో లీ నార్యేకు

నిదేశాంగమంత్రి యైనాడు. ఈపదవిలో ఈయన లండనులో నున్న అగ్రరాజ్యాలులవారి ప్రతినిధులతోనేగాక జర్మనీ చేబడిన కారణాన లండను పారిపోయినచిన్న అనేకస్వల్పరాజ్యాల మంత్రివర్గాలతోగూడ సరిమాటి సంపర్కము కలిగించుకొనికలిగాడు.

అందరూహించుచున్నట్లుగా, యూనోలో ఒక ముఖ్యపదవికి ఇతనికై మొదట ప్రతిపాదించింది రుష్యాకాదు. ఇట్లుచేసినది అమెరికా. 1945 నవంబరులో యూనో అసెంబ్లీ అధ్యక్షుడుగా లీ ఉండుట మంచిదని అమెరికా స్టేటు డిపార్టుమెంటువారు రష్యాకు చెప్పిచూచారు. కాని యీ పదవి పాల్ హెన్రీ స్పాక్ అనే ఆయనకు సంభవించింది. అప్పుడు రష్యావారు సర్వకార్యదర్శి పదవికి బ్రీగ్విలిని ఉపపాదించారు.

ఈ పదవిలో లీకి ఎవరు మద్దతు నిస్తున్నారు అనే మాటకు ఈయన గురి యాటములో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు. నిజానికి అతిరథరాజ్యాలలో ముఖ్యమైనవైన గెండునూ, అమెరికా, రష్యా ఈయనకు శత్రునిగానే ఉన్నాయి.

దిట్ట, న్యాయవాదీయైన నార్యేదేశవాడు బ్రీగ్విలి హార్డ్ లీ యూనోకు సర్వకార్యదర్శియైన కారణాన ఆయనను ప్రపంచ ప్రథమ అంతర్జాతీయపిని పిలువవచ్చును. యూనో ఛార్టరు ప్రకారం ప్రపంచశాంతికి భద్రతకూ సమయములో ప్రమాదకూ అని అనిపించినా ఆ విషయాన్ని భద్రతాసమితిసహాయచనకు ఇతడు తేవచ్చును. ఈ ఛార్టరులో వెలువరించిన ప్రకారం ఈయనబాధ్యతలు “ప్రత్యేకమూ అంతర్జాతీయ విషయకములు.” సంయుక్త జాతీయసమితిలో ఏఒక్క సభిక దేశమువలనూ ఈయన ప్రోద్బలించబడగూడదు. అనగా యీయన ప్రపంచానికి గిట్టే వస్తాడనంటివాడు.

ఈయన ప్రథమ కర్తవ్యము యూనోయొక్క కార్యనిర్వాహకము. యూనోయొక్క సర్వ కార్యసమితికి, భద్రతాసంఘము మొదలైన వివిధ ఉపసంఘాలకూ యీయనే కార్యనిర్వాహకమందు ముఖ్యకార్యకర్త. సెక్రటేరియటులోని ఉద్యోగములనూ, ఉపసంఘాలకు చెందిన ఉద్యోగములనూ నియమించేది యీయనే. ఈ పనులు చేయుటయందు ఈయన సూక్ష్మవిమర్శకత్వనూ, అధికారదర్పనూ చూపిస్తూ నిరాశ్చయ జీయంగా ప్రవర్తించాలి. దీని వల్ల గూడా యీయన ముఖ్యత్వము తెల్లవాతుంది.

లీ రాజకీయాలలో ఎత్తువైయెత్తుల జిత్తులలో యెదుటివారిని గొప్పగొప్ప ఉపన్యాసాలిచ్చి వశముచేసుకునే స్వభావముగలవాడుకాదు. కాని యీయనకద్ద యీ ప్రపంచానికి రోజులలో అపు సరమైన శీలసణాలున్నాయి. అందు వల్లనే యీయన క్లెమెంటు ఆట్లీ వలె ఉపసమితి సమావేశాలలో (కమిటీ మీటింగ్సు) ఉన్నతంగా రాణిస్తాడు. ఈ సమావేశాలలో ఇరు కక్షల దృక్పథాలనూ సమతౌలనంగా విచారించి చూచి నిష్పాక్షికంగా ప్రవర్తించగలిగే గుణ మియనయందు నున్నది.

ఇప్పటికేయనకు 51 సంవత్సరాల యీడు. ఈయీడునందు ఈయన విశ్వమందున్న సామాన్యప్రజలకొరకే కృషిచేస్తున్నాడు. వారి ఆశయాలనే హృదయమందుంచుకున్నాడు. ఇందు కుదాహరణంగా యీయనెప్పుడూ నిరాడంబరంగానే సంచరిస్తూంటాడు. సాధారణ సగటు మానవునికన్న విన్నయైన మానసిక వికసత్వమూ శక్తి సామర్థ్యాలు ఉన్నవాడేగాని గతయేడు సంవత్సరాలలోనూ యూరపునందలి సగటుమానవుడు ప్రతివాడు అనభవించిన శారీరక మానసిక బీభత్సాలను యెదుర్కొన్న కారణాన, ఆ యనభవాల వల్ల సాధారణ మానవులలో తనకు సవర్ణత్వముందనే బాధ్యతను చేబట్టివాడు.

అనేకవిషయాలనుబట్టి చూస్తే యీయన భిన్నగుతుల, మనిషివలె కనపిస్తాడు. ఒక ప్రాంత

రాజకీయము యీయనను “పాలిషు చేసిన బూట్టులను మాత్రమే ధరించే అసలు కార్మిక వర్గ మానవుడు” అని వర్ణించాడు. ఇది అంత నిజమైన మాట కాదు. కాని యీ మాట యీయనలో వున్న భిన్నగుతులలో గెండుస్వభావాలను చక్కగా తేటపరుస్తుంది : ఈయన కార్మికవర్గ మానవులలో కార్మికవర్గ మానవుడు. అయినా అంతర్జాతీయ రాజకీయవర్గాలలోకలిసి వేరసారము లాడుతూ కార్యనిర్వహణను చేసుకొగలవాడు.

కి పట్టుదలగలవాడు. గైతుబిడ్డ కుండవలసిన తెలివితేటలూ మనోబలమూ గలవాడు. న్యాయ శాస్త్ర విచక్షణలయందు నార్యేదేశమునందలి శాస్త్రజ్ఞులలో అగ్రగణ్యుడు. ఆయననూ ఇంత పట్టుదలగల మనిషి గూడా నిష్కల్మషమైన స్నేహితత్వము చూపగలిగే స్వభావము గూడ గలిగినవాడు. ఈయనలో ఒక విప్లవైన రంజకత్వము గూడ ఉన్నది. స్నేహితులకునూ, తన క్రింద పనిచేయువారికినీ యీయన చక్కని అపేక్షనూ నమ్మకమునూ చూపించగలడు. అపు

సరమేతే మాత్రము తోడివారిని కంపింపచేసే కోపమునూ ప్రదర్శించగలడు.

ఇటీవలి రోజులలో బ్రీగ్విలి తన అగంతకు కోపప్రదర్శనలను అణచుకుని కట్టివేశాడు. నేడతనిని చూస్తే అపాదము ప్రకటనా అపేక్షాస్వభావము గలవానివలె కన్పిస్తాడు. పొడుగైనది, గుండ్రతనము గలదీయైన ఆయన ముఖము పడేపడే మందహాసములను చూపిస్తూంటుంది. మాటాడునప్పుడీయన చేతులను బహుగా ప్రదర్శిస్తాడు గాని, యీ చేతులు ఆపుతోడలవలె కన్పించినా, ఆ ప్రదర్శించడంలోనూ నాజాకు కనుబరుస్తాడు. పొడుగరియైన బ్రీగ్విలి సాధారణంగా డబుల్ బ్రెస్టుకోటు ధరించి తిరుగుతూంటాడు. “కాఫ్ టెయిలు డిప్ల మెసీ” అనగా నలుగురూ కలిసి కొంచెము కొంచెము “అవియల్ సారాయి”ని త్రాగుతూ ఎత్తుపై యెత్తులతో మంతన మాడుటను గూడ యీయన నేర్చుకొన్నాడుగాని వాస్తవానికి ఇటువంటి సమావేశాలలో పాల్గొనట కీయన ఇష్టపడడు. ఈయన మాటలవల్లనూ, చేతలవల్లనూ గూడ ఈయనకు సామాన్య ప్రజలపై వున్న ప్రీతిని నిరూపిస్తుంది.

దేశవ్యవసాయఅభివృద్ధి

శ్రీ యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

వ్యవసాయమునకు రాజాదరణ అత్యంతావశ్యకము. వ్యవసాయముయొక్క శుష్టి పుష్టిచే, రాజ్యాంగ సౌప్రమమునకు ప్రాతిపదికము. సంఘీయులయొక్క నిత్యజీవనోపాధికి అవసరమగు పదార్థములను సమకూర్చు పరిశ్రమ వ్యవసాయమే. కోరిక లభింపజేసిన నాలుగు సుండి, తమకు పండిని యితర పదార్థములకై పెనుగులాడ జొచ్చిరి. తదాది, కావలసినవాటి కంటే అదనముగా పండించువలెనే యీయనాకు తావిచ్చినది. తమకు అదనముగా పండినవాటినిచ్చి, లేనివాటిని తెచ్చుకొను విధానమే వాణిజ్య వ్యాపారముల కంకురార్పణము. ఇచ్చి తెచ్చుకొనటలు దేశాంతర్యాగములనుండియైతే అంతర్దేశీయ వ్యాపారమనియును, విదేశములతో నైతే అంతర్జాతీయవ్యాపారమని పేర్కొనబడెడివి. దేశాంతర్యాగములనుండి, ఒక ప్రాంతమునుండి మరియొక ప్రాంతమునకు కొనినవచ్చుటకు బండ్లు, రైళ్లు, పడవలు, మొదలగువాణా సౌకర్యములను, విదేశములనుండియైతే, ఓడలు మొదలగునవియును అని వారాగత్యయలైనవి. వీటి రాకపోకలు సందర్భములలో చోరులకు, శత్రువులకు యెర గాకుండా సురక్షితముగా గమ్య సానము చేరుటకు, కొంత పోలీసు సిబ్బంది కావలసినవచ్చినది. ఇచ్చి పుచ్చుకొనటలకు సంబంధించిన అగ్రిమెంట్లు, కాంట్రాక్టులు సక్రమముగా జరుగనియెడల, వాటి న్యాయాన్వయములను విచక్షించుటకు, న్యాయ సానముల, న్యాయాధిపతులు కావలసినవచ్చునారు. వ్రాత మూలములను దృవపర్చుట, రిజస్ట్రేషను డిపార్టుమెంటులు తలయెత్తినవి. వీటినిన్నిటిని సమన్వయించి చూచినచో వ్యవసాయమే రాజ్యాంగమునకు బునాది యనక తప్పదు.

వ్యవసాయమంటే, వర్షము కురియగానే దున్ని చల్లితే పండుతుందని కొందరి అభిమతము - వ్యవసాయము అట్లకట్టములలో నొకటి యని ప్రాచీనకవులు, - తమచే రచియింపబడిన కావ్యములలో వర్ణించియున్నారు. వీరు యెదుర్కొనవలసిన యొక్కట్లు, పడవలసినపాట్లు, అనుభవించవలసిన బాధలు వర్ష నాతీతములు - హిందూమహాయోగములలో భారతదేశముయొక్క పలుప్రాంతముల నేరెడిరాజులు, తమ పాలిత ప్రదేశములందలి వ్యవసాయదారుల యోగక్షేమముల నొక కంటితో చూచుచుండెడివారనట కనేకప్రత్యక్ష ప్రమాణములు కలవు. వీరి కృషికి యేమాత్రపు చేటు వాటిల్లి నా దేశారిష్టదాయకమని గుర్తెరింగి, వీరి సస్యములను పాడుచేయు వన్యమృగములను శ్రేణాడించుటకును, నీటి వనస్థుల బాసచేయించుటకును, వర్షాభావము కలిగినప్పుడు, వారిని కరవుకాటకములనుండి కాపాడుటకును రివైవరయల్స్ ను లాచరించుచుండెడివారు.

వ్యవసాయ మవ్యాఖ్యాతముగా కొనసాగా లంటే ?

భూమి దున్నేవాడిడై యుండాలి. విత్తనాలు, కూలిపనులు, దుక్కిలెడ్లు, నాగలి, కర్ర మొదలగు సాధనసంపత్తి పకాలములో సమకూర్చుకొని అందుబాటులో నుంచుకోవాలి. అదును తప్పకుండా దున్నాలి. ఏ యిటువులో ఏ నేలలో, ఏ పైరు పెట్టితే, అంటి సత్ఫలమిస్తుందో తెలుసుకొనగలిగే విచక్షణాశక్తి వుండాలి. కుటుంబీకులంతా శక్తి వంచన లేకుండా, యితని పాటునకు తోడ్పడుతూ యుండాలి. వీటిలో యేది కొరవడూ, పాటునకు తగిన ఫలిత ముండదు. నిరుత్సాహమున కాస్త దము - మరుచటి సంవత్సరము అదనపు భూమిని సాగుచేయవలెననే ఉత్సాహమున కంతరాయము కల్పిస్తుంది. భూమి తదిదికాక, అన్యలపై నాధారపడినచో, యితనికి మిగిలే లాభము, భూమి ఖామందంట దీయినదే భూమి యివ్వడు. భూమి యితనిడై, విత్తనాలు దుక్కిలెడ్లు, పని వానితనము యితనిడైనను, పెట్టుబడికి డబ్బులేక పోతే, అదనులో వ్యవసాయము సాగదు. పెట్టుబడికై డబ్బుకొరకు పెట్టుబడిదారు నాశ్రయిస్తే, యితనికి మిగలకుండా వుండే మరతులను బిగిస్తాడు. భూమి, పెట్టుబడి, యితర సాధనసామగ్రి తనవైయుండి, పనివానితనము లేకపోతే పరజనులపై నాధారపడక తప్పదు. పనివానితనములేక, వారి నదనూయింపజూసే ఎదురు తిరుగుతారు. చూపిమానట్లుగావుంటే అందువలెనంతవరకు కైంకర్యము చేస్తారు. ఇట్టి యాతిబాధలన్నియు ప్రాచీన భారతదేశపు పాలకులకు సువిదితములే.

వీరత్కరణమువలననే, యిప్పటి జమీందారులవలె మాంధాతాది మహిపతులు, తమ తమ స్వంతకమతములంటూ కొంత భూమిని తమకై ప్రత్యేకించియుంచుకొను సాంప్రదాయ మవలంబింపలేదు. అట్టి సందర్భము లుత్పన్నములై యుండినయెడల, మిమీ మహిపత్యములు నిలుపుకొనటకు మేము కావలెనా? మేము

(21 వ పేజీ చూడడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

గుగు ఘాయ నక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో. థబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రూ 2-8-0. మధ్య రకమై యుండిన రూ 3-8-0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0. గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Shri Chandra Kanta Pharmacy
No. (127) P.O. Rajdhanavari (Hazaribagh)

తోక చుక్కలు

శ్రీ పోలవారి పూర్ణచంద్రరావు

సాధారణముగా తోకచుక్కలను గూర్చి ముచ్చటిస్తే ప్రజలలో కలిగే ఉత్సాహానికి కారణము, అవి సామాన్య దృష్టికి గోచరింపక పోవటమూ, వానినిగూర్చి శాస్త్రజ్ఞులు అధ్యయనము చేయుచున్నందున, ప్రతి సంవత్సరము అనేక తోకచుక్కలు పుట్టినపుటికి, సామాన్య దృష్టికి (Naked Eye) అవి కనబడక పోవుటచేత అవి ప్రాముఖ్యత పొందుటలేదు. అవి కనలము విజ్ఞానశాస్త్ర పరికరముల సలహా మేరము పరిశీలించబడుచున్నవి. విజ్ఞాన శాస్త్ర పరికరముల సాయమున కనుగొన్న వాటిలో గొప్ప ప్రాముఖ్యము నొందినవి 1858 లో డొనాటి (Donati) అను శాస్త్రజ్ఞునిచే కనుగొనబడిన తోకచుక్క; 1910 లో కనుగొనబడిన ప్రకాశవంతమైన తోకచుక్కయూ (Day Light Comet of 1910).

తోకచుక్కలయొక్క ఆకృతి, వానియొక్క పుట్టుక వింతకాలువుతూ వుంటుంది. మనకు కనబడే నక్షత్రాలు ఆకాశమంతటా కొన్ని చోట్ల దట్టంగా, కొన్ని చోట్ల పలచగా ఉంటాయి. ఆకాశంతో తెల్లగా కనబడే పొలపుంత, నిజంగా మేఘము కంటికి కాదని, అనేక చోట్ల నక్షత్రాలు మిక్కిలి దట్టంగా సుమిగూడడంచేత ఆ ప్రాంతం అంతా తెల్లగా, మేఘంలా కనబడతోందని తెలిసికొన్నాము. ఆపొలపుంతను 'గెలాక్సీ' అంటారు. గెలాక్సీలో నక్షత్రాలు అతి దట్టంగా క్లిగిరిసి ఉండటము, ఈ పక్కనీ, ఆ పక్కనీ పలచన పోవటమూ, మనకు సులభముగా గోచరిస్తుంది. ఇట్టి నక్షత్రాలను గెలాక్సీకనుటుంబమునకు చెందినవి అంటారు. ఇట్టి కుటుంబాలు ప్రదేశము (Space) లో చాలా ఉన్నాయని, హేర్షెలు పండితుడు కనుగొని వీనిని ప్రదేశ మహర్షములో ద్వీపాలు ఇన్నాడు. ఇవికూడ ఉత్తకంటికి (Naked Eye) తెల్లగా, పలుచని పొగమేఘాలులా కనబడుతాయి. మారదర్శిని ఉపయోగించి ప్రదేశములోకి పరిశీలించి చూస్తే, చుక్కలులా కనబడే నక్షత్రాలు, వానికంటే సుద్రుముగా పెద్దవిగా ఉండే వస్తువులు కొన్ని కనబడతాయి. ఈ దింబాలు కాంతిసంతోషముగా కనబడతాయిగాని పలుచని పొగమంచులా నుంటాయి. వీటిని నెబ్యూలా లని వ్యవహరిస్తారు. ఈ నెబ్యూలా లున్న ప్రదేశంలో అతి పలుచని వాయువులు వ్యాపించి ఉంటుంది. తోకచుక్కలు యిట్టి నెబ్యూలాల యొక్క భాగాలే. (Nebulous Bodies). ఇట్టి తోకచుక్కలు కొన్ని వేలదాకా ఉన్నాయి. అవి గ్రహములంటివి. ఇవి సూర్యుని చుట్టూ ప్రదక్షిణము చేస్తూ, వానికీర్తి (Orbit) ధూమికీ దాపుగా నన్నప్పుడు మన కంటికి గోచరిస్తాయి.

తోకచుక్కలను సూర్యుని చుట్టునవుడు ఏర్పరచే కక్ష్యల ఆకృతినిబట్టి రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చును. దీర్ఘవృత్తాకారముగా సూర్యుని చుట్టి వచ్చేవి మొదటి రకమునకు చెందినవి. ఇట్టి తోకచుక్కలు సౌరకుటుంబానికి (Solar System) చెందినవి. వీనికీర్తి యొక్క త్రిజ్య (Radius) సూర్యునికి, నెప్ట్యూన్ గ్రహానికి మధ్యనున్న దూరానికి 20 రెట్లుకన్న ఎక్కువగా ఉంటుంది. న్యూటను సురుత్వాకర్షణ సిద్ధాంతం నునుసరించి, ఒక గోళం చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేసే మరొక గోళపు కక్ష్య సమవృత్తాకారముగానుండుటం పొసగదు. దీని కనుగుణంగానే ఆకాశంలో మనకు కనబడే గ్రహాల, నక్షత్రాల కక్ష్యలన్నీ దీర్ఘవృత్తాకారముగానే ఉన్నాయి. రెండవ రకమునకు చెందిన తోకచుక్కలు తారామండలములో సంచారము చేసే ప్రదేశము (Space) లోకి సాగి పోతాయి. వీనియొక్క కక్ష్యలు గణితశాస్త్రములో చెప్పబడే పారాబోలా (Parabole). ఆకారములో ఉంటుంది. తోకచుక్కలలో యొక్క సంగ్రహ యిట్టి కక్ష్యలనే కలిగి ఉంటుంది. ఇట్టి తోకచుక్కలు ఎప్పుడో ఒకసారి భ్రమకుటుంబములోనికి ప్రవేశించి మరల ప్రదేశ

ములో నుండా యథాస్థానము చేరుతాయి. తోకచుక్కలలో కొన్ని సూర్యుని ఒక మారు చుట్టి వచ్చుటకు 4 సం॥లనుండి 40,000 సం॥ల కాలము తీసికొంటాయి. కనుక తోకచుక్క గమన వేగమునుబట్టి దాని కక్ష్యను నిర్ణయించవచ్చును. ఏలనంటే—ఏ గ్రహమైనా గమన వేగములో మార్పు పొందితే దాని కక్ష్య మారవచ్చును. ఉదాహరణకు భూమి సూర్యునిచుట్టు వేగము సెకండుకు 18 $\frac{1}{2}$ మైళ్లు. భూమి సూర్యుని దీర్ఘవృత్తాకారముగల కక్ష్యలో పరిభ్రమిస్తుంది. ఈగమనవేగమును యింకొక 7 $\frac{1}{2}$ మై. ప్రాచ్య నచో భూమిపైన చెప్పినట్లు పారాబోలా (Parabole) ఆకారములో పరిభ్రమిస్తుంది. తోకచుక్కల నిర్మాణము లేక ఆకృతి రెండు భాగాలుగా ఉంటుంది. మొదటి భాగము తల. రెండవ భాగము తోక. సాధారణముగా తోకచుక్కలయొక్క తలలన్నీ ఒకే ఆకృతిలో ఉంటువి. కాని పరిమాణములో మాత్రము భేదము ఉంటాయి. కాని తోకలు మాత్రము అనేకరకాలుగా భేదిస్తాయి. కొన్ని తోకలు పొట్టిగాను, మరికొన్ని పొడవుగాను, కంకరగాను ఉంటాయి. కొన్నిటికి తోకలు ఒకటిగాని అంతకు మించిగాని ఉంటాయి. 1908 లో కనుపించిన Morehouse తోకచుక్కకు 5 తోకలున్నాయి. ఈ తోకలు చాల పలచగా మన్నయన వాటినుండా చూస్తే నక్షత్రాలు మెరుస్తుంటాయి. తోకచుక్కల తోకలు ఎల్లప్పుడు, సూర్యుని వైపునకే, సూర్యునికి ఎదురు దిశలో ఉంటాయి. ఏదేని తోకచుక్కను నిగారణ చేయాలంటే దానికక్ష్యనుబట్టి నిర్ణయించగలమేగాని, దాని భౌతిక ఆకృతిబట్టి నిగారణ చేయడము మిక్కిలి కష్టము.

సౌరకుటుంబములో దాదాపు 120,000 తోకచుక్కలు ఉన్నట్లు గణనలవలన తెలియుచున్నది. కాని యిన్నీయు సామాన్యదృష్టికి గోచరించవు. 1881 వ సం॥లో, ప్రకాశవంతమైన రెండు తోకచుక్కలు ఉత్తకంటికి (Naked Eye) గోచరించినవి. 1892 వ సం॥ నవంబరు నెలలో ఒకే సారి 7 తోకచుక్కలు, 1932 వ సం॥లో 13 తోకచుక్కలు సామాన్య దృష్టికి గోచరించినవి. అన్నిటికంటే భగోళశాస్త్ర చరిత్రలో జగత్ప్రసిద్ధి గాంచిన తోకచుక్క ఎడ్మండు హాలీ (Edmund Halley) పేరుతో పిలవబడే హాలీ తోకచుక్క! హాలీ (1656-1742) న్యూటను సమకాలికుడు. ఈతడు న్యూటను చేసిన ప్రయోగములలో ఆతనికి సహాయకారిగా తోకచుక్కలపై భూవాగ్ధాకరణము కనుగొన్నాడు. ఈతడు 1337 నుండి 1698 వరకు కనుగొనబడిన 24 తోకచుక్కలయొక్క కక్ష్యలను గణనచేసి వీనినిబట్టి కక్ష్యలు మాత్రము సామ్య పోలికలు కలిగియుండుట గుర్తించి, అవి మూడును ఒకే తోకచుక్క కక్ష్యలని నిశ్చయించెను. ఆ తోకచుక్కను మొదటిసారి 1531 లో పీయర్ అండు ఫ్రాకాస్టరు అను శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు.

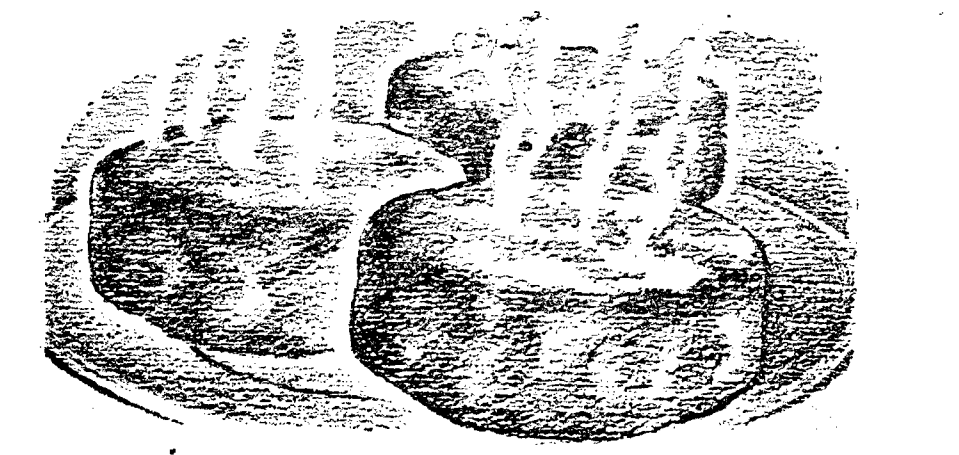
అదే తోకచుక్కను రెండవసారి 1607 లో 'కెప్లరు' (Kepler) అనే శాస్త్రజ్ఞుడు కనుగొన్నాడు. మూడవ 1682 లో ఎడ్మండుహాలీ హాలీ కనుగొన్నాడు. హాలీ, యా మూడు సంవత్సరములకు ఒక్కొక్క సం॥వకు మధ్యగల కాలవ్యవధి 75 సం॥లని గుర్తించాడు. దీనినిబట్టి ఆతడు యీ తోకచుక్కయే, మొదటిసారి కనుపించిన 75 సం॥ క్రితమే కనుపించియుండవలసినదని నిరూపించి, ఆ విషయమును పూర్వప్రమాణములబట్టి నిజమే యై యుండుట గ్రహించి సంతోషించాడు. పైగణనలరీత్యా అదే తోకచుక్క మూడవసారి కనుపించిన 75 సం॥లకు అనగా 1758 సం॥లో కనుపించి తీరగలదని ధైర్యముగా ప్రకటించి, ఆతనితోరక ఈతడు ఫలితముగానక 1742 వ సం॥లో మృతి నొందాడు. 1758 సం॥ సమీపించుకొనిన గొప్ప గణితశాస్త్రజ్ఞులు హాలీ జ్యోతిషమును కన్నులార గాంచవలయునని, భగోళశాస్త్రరీత్యా ఆతోక

చుక్క 1759 సం॥ ఏప్రిలు 13 వ తేదీన కనబడవని ప్రమాణముగా నిగారణచేశాడు. ఈ తోకచుక్క సూర్యునిచుట్టునవుడు, సుదగ్ర వాయువేతను, శనిగ్రహమువేతను ఆకర్షింపబడుట వలన 1758 వ సం॥ కనుపించవలసిన తోకచుక్క, 1759 సం॥ ఏప్రిలులో, 1759 సం॥లో కనబడవని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పారు. అదే విధముగా యీ తోకచుక్క 1759 సం॥ మార్చి నెల 12 వ తేదీన కనుపించింది. ఈ సందర్భము గాంచి శాస్త్రజ్ఞులు, హాలీ జ్యోతిష ఫలితము యీ డేరసంతులన సంతోషించారు. మరల అదే తోకచుక్క 1835 సం॥లో ఆగస్టు 6 వ తేదీన కనుపించింది. దీనిని ఇంకో పేరేస్తున్నాడే Damonchel కనుగొన్నాడు. అప్పుడు దీనితోక 25 $\frac{1}{2}$ ల పొడవున్నది. అంటే చంద్రుని అడుకాలంతకు దాదాపు ఏడె (50) రెట్లున్నమాట. తరువాత అదే తోకచుక్క మరొకసారి 75 సం॥ల కాలము నకు అనగా 1910 లో కనుపించింది. అప్పుడు దీనితోక దాదాపు 90 $\frac{1}{2}$ పొడవున్నది. అప్పటి దీని ఆకృతి ఆకాశము భాగ మారించినట్లు గోచరించింది (Day Light Comet of 1910) ఇదిజగత్ప్రసిద్ధిగాంచిన హాలీతోకచుక్కచరిత్ర.

ఈ తోకచుక్కలగుర్చి అనేక మూఘక నమ్మకాలు ఆనాడెలా ప్రబలి ఉంటున్నాయి మనకు తెలిసే వుంది. ప్రపంచంభ్రమైన కోపానికి భావము గుర్తించనపుడు యీ తోకచుక్కలు కనబడతాయని, కరువుకాలకాలము, యుద్ధాలను తెలిపే సూచనలనీ, రాజులు రాజ్యభ్రష్టులని పొందే సూచనలనీ, సామ్రాజ్య విచ్ఛిన్నతకి గోచరమిస్తాయనీలోకంలో అనేవల అభిప్రాయము. ఈ అభిప్రాయాలను ప్రాచీన చరిత్రనుండి జరిగిన సంఘటనలతో ముడిపెడితే వారికి కొంత తృప్తి కలుగుతుంది. ప్రాచీన చరిత్రను పరిశీలించి యిట్టి తోకచుక్కలూ క్రీ. పూ. 11 లోను, క్రీ. త. 66 లోను, 451 లోను, 1066 లోను కనిపించినట్లు ప్రమాణాలున్నాయి. క్రీ. పూ. 11 లో

కనుపించినపుడు Dion Cassius అను శాస్త్రజ్ఞునిచే కనుగొనబడినది. అది కనుగొనినపుడు Agrippa అనే రోముసరాజు మరణించాడు క్రీ. త. 66 లో కనుపించినపుడు Josephus అనే శాస్త్రజ్ఞునిచే కనుగొనబడినది. ఈ తోకచుక్క పుట్టుక Jerusalem నుండి సాగి పోతున్నది. క్రీ. త. 451 లో కనుగొనబడినపుడు చెలాన్స్ యుద్ధములో కర్వసేనాని ఆటికస్ చేతిలో, హూబుల నాయకుడైన 'అటిలా' ఓడిపోయాడనీ, క్రీ. త. 1066 లో కనుగొనబడినపుడు విలియం ది కాంకరర్ (William the Conqueror) పారాలిను ఓడించి, ఇంగ్లాండును జయించాడనీ చరిత్ర ప్రమాణాలున్నాయి. 1910 లో హాలీ తోకచుక్క కనుపించినపుడు ఎడ్మండు VII గణించాడనీ కొందరు అభిప్రాయముగా ఉండెడి. ప్రసిద్ధి నొందిన తోకచుక్కలు కొన్ని—Encke's Comet of 1818 Donatis Comet of 1858; Biela's Comet of 1828; Morehans' Comet of 1908—మరియు Brook's Comet. సామాన్యముగా కొన్ని తోకచుక్కలయొక్క తలలు 10,000 మైళ్లునుండి, 100,000 మైళ్లవరకు వడల్పు కలిగి ఉంటాయి. వీనితోకలయొక్క పొడవు 5 మిలియన్ల మైళ్లునుండి, 200 మిలియన్ల మైళ్లవరకు వ్యాపించి ఉంటుంది. మనకు యిటీవల కనబడిన తోకచుక్కయొక్క వివరాలు యింతవరకూ సిర రూపము దాల్చలేదు. ఆధునిక శాస్త్ర విజ్ఞానంతో యింకా ఎన్ని అగ్గతలు బయల్పడుతాయి!

నారసింహ లేహ్యము
బంగారు చేర్చబడినది. పేహము, విశ్వాక, విశ్వాక్ష, త్రివ, త్రివత్తమును హరించి బలమును బాంధవి పీరి, వృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
20 కు. దప్పి దు. 8.4-0 పోస్తే 10 ల
పి. సి. ఏ. డి. కంపెని. పెరేడీ-నెల్లూరు జి.
బ్రాంచి: 7 సీమమెదటి పిడి, మద్రాసు.

డాల్డాలో వేయించిన బంగాళాదుంపల వడలు
తప్పకుండా రుచికరముగానుండను!

బంగాళా దుంపలను శుభ్రపరచి వాటిని తొక్కలతో ఉడుకబెట్టండి. అవి మెత్తగా అయినపుడు తొక్కలను తీసివేసి రుచికారిక ఉప్పు, మిరియము, కొత్తిమీర ముక్కలు చేర్చుతూ కొద్ది పాలుతో వాటిని నలగగొట్టండి. తరువాత చదునైన బిళ్లలవలెవేసి వాటిని కోడిగ్రుడ్లలోని తెల్లటి భాగమందో లేక బియ్యపు పిండి ముద్దయందో ముంచండి. తరువాత రొట్టె పిండిలోనో లేక మైదాపిండిలోనో రొద్దించండి. తరువాత, రెండువైపులు గోధుమ వర్ణమువలె అగునంతవరకు ఆ వడలను ఒక మూకుడులో వేడి దాల్డాతో వేయించండి. వేడిగానున్న వడలను తినండి. నిజంగా మీరు వాటి యందు చాల ఇష్టపడుతారు! దాల్డా దానితో పండిన ప్రతి వస్తువుయొక్క రుచిని వృద్ధిచేయును.

"శి వ నృ త్య ము"
అందమైన 6 రంగులలో 1949వ సంవత్సరపు కేలండరు

కొంచెముగానే యిస్తుంది. తపాలా బిళ్లలను వాయిగు అదల తపాలా బిళ్లలను పంపుతూ ఇప్పుడే బ్రాయండి.

ది దాల్డా అడ్ వై స రీ స ర్విస్

పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 353, బొంబాయి 1

HVM. 74A-172 TL

రేడియో ప్రభావం

శ్రీ జి. యస్. సూరి

విజ్ఞాన వ్యాప్తికి విశేషంగా తోడ్పడినది మద్రాసు. పుస్తక ప్రచురణలో విప్లవాత్మకమైన పరిశ్రమ తీసికొనివచ్చి గ్రంథస్థమైన అనేక విషయాలను జనబాహుళ్యానికి అందించేసింది. విద్యా వ్యాప్తికి దోహదమవుచినది ఆ చుట్టూరితం కంటికి ముక్కటి లేదు. దాదాపు అయిదు శతాబ్దాలు గడిచిన తరువాత దానికి ఇంచుమించు సరిసమానమైన సాధనం ఆరంభమైంది. అది రేడియో.

ఫీలిం చిత్రాలనా రేడియో బ్రాడ్ కాస్టులు ప్రజలను అధికంగా ఆకర్షించటం ప్రత్యేకంగా వ్యక్తమౌతుంది. ఇవి నిర్వివాదాంశము. అందుకు కారణాలు లేకపోలేదు. పుస్తకాలనుగాని, పత్రికలనుగాని చదివి విషయాలను అ.గతం చేసుకొనేందుకు కొంతకాలానికంటే భాషా పరిజ్ఞానం అవసరం. రేడియోలో వినినదానికి అర్థము చేసుకోవడానికి అంతగా విద్య ఉండనక్కరలేదు. కేవలం నిరక్షరులు కూడా అనేక విషయాలను విని తెలిసికొనటానికి అవకాశం కలుగుతున్నది. ఈలాంటివారి సంఖ్య అధికంగా ఉన్న భారత దేశంలో రేడియోవలన సిద్ధించే ప్రయోజనం తేటతెల్లమవుతుంది. అందువల్లనే మనసు వివక్షత లేక విన్నవారి మొదలు వృద్ధులవరకు అయిన ప్రాగ్రాములను విని ఆనందించి లాభం పొందటానికి వీలు కలుగుతున్నది.

సాధారణంగా చదివినప్పటికంటే వినినప్పుడే సులభంగా మనసుకు పట్టుతుందని సప్రయోగంగా శాస్త్రజ్ఞులు నిరూపించారు. అందువల్లనే మైక్రోఫోనులను వినినప్పుడు మాటలకు అంతగా ఆదరం వీరుతున్నది. ఆ కారణం వల్లనే సామాన్య జనుల హాసభావాలను, అభిరుచులను అతి సున్నితంగా రేడియో మాధ్యమం గుర్తుకున్నది. సాంఘిక జీవితంలో వ్యక్తమయే అనేక అవకాశాలకు సినిమాలు కారణమని మనలో చాలమంది అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఇది ఎంతవరకు యథార్థమో, ఎంతవరకు అపోహో నిష్కర్షగా చెప్పటానికి వీలుపడదు. కాని అదృష్టవశాత్తూ ఈలాంటి అభిప్రాయం రేడియోను గురించి ఇంతవరకూ బయలుదేరలేదు. బయలుదేరటానికి అవకాశం కూడా కనబడదు. అయితే అటు మంచిగాని, ఇటు చెడుగాని దారితీయక ప్రభావం రేడియోకు లేకపోలేదు. ఆ కారణంవల్లనే బ్రాడ్ కాస్టుల విషయంలో అధికమైన జాగ్రత్త తీసికోవలసిన బాధ్యత వీరవుతున్నది.

సాంఘిక జీవితంలో అభిరుచులు, ఆశయాలు, సంస్కృతి మొదలైన వాటిమీద రేడియోకు గల పుణ్యబడిని సమగ్రంగా తెలిసికొనేందుకు అమెరికాకంటే దేశం మరొకటి లేదు. ఆ దేశపు నిత్యజీవితంలో రేడియో ప్రధానసాధనం ఆక్రమించుకున్నది. ముఖ్యంగా సంగీత, పాఠశాలలో దీని ప్రభావం విశేషంగా గోచరిస్తుంది. పత్రికా సంస్థలకంటే బ్రాడ్ కాస్టింగ్ యాంత్రా వ్యాపారసంస్థ అధీనంలో నిర్వహించబడుతున్నది. ప్రభుత్వం పాఠాధికారిగా ఎటువంటి జ్యోతిషా కలిగించుకోదు. ఎటువంటి బాధ్యతను వహించదు. అంతవల్ల వర్తక దృష్టికి ప్రాధాన్యత వీరవుతుంది. అధికమైన వాటిని తట్టుకునేందుకు అక్కడి బ్రాడ్ కాస్టింగ్ సంస్థలు నిరంతరం కృషిచేయవలసి వచ్చింది. జన బాహుళ్యానికి మెప్పుదలగా ఉండే ప్రాగ్రాములనే విశేషంగా ప్రసారంచేయటం జరుగుతుంది. అందువల్ల సౌకుమార్యం, ఉత్కృష్టత, సంస్కృతి మొదలైన ముఖ్యలక్షణాలు కొంతవరకు కుంటుపడక తప్పదు.

ఈలాంటి ప్రయోజన సాధనాన్ని కృత్రిమ సంస్కరణ వదలివేయటం శ్రేయస్కరం కాదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం దీనిని తన యాజమాన్యం ఒక పబ్లిక్ సంస్థగా నిర్వహిస్తున్నది. బ్రిటిష్ బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కార్పొరేషను కేవలం ప్రభుత్వశాఖ కాకపోయినప్పటికీ పర్యవేక్షణాబాధ్యత ప్రభుత్వమే వహిస్తున్నది. మనదేశంలో బ్రాడ్ కాస్టింగ్ పూర్తిగా ప్రభుత్వం చేతిలోనే నిర్వహించబడుతున్నది అందువల్ల, కృత్రిమతనం అధీనంలో వ్యక్తమయే చాకచక్యంగాని, నైపుణ్యంగాని కనబడక పోయినప్పటికీ, వాటికి సహజమైన అవకాశాలనుకాక తావు లేకుండాపోయింది.

ప్రాంతీయభాషలలో బ్రాడ్ కాస్టింగ్ ప్రారంభమై ఒక పుష్కరమైనా కాలేదు. 1948 డిసెంబరువరకూ ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకంగా రేడియోస్టేషను ఏర్పడలేదు. మద్రాసుస్టేషను తెలుగుదేశానికి దక్షిణసరిహద్దులలో ఉన్నందువల్ల రాష్ట్రంలో అధికభాగానికి దూరమయింది. సార్వజేన బ్రాడ్ కాస్టులకప్పు మిగతా ప్రాగ్రాములు తిన్నగా వినపడవు. అదిగాక మద్రాసు స్టేషను తమిళం, కన్నడం, మళయాళం, ఇంగ్లీషు మొదలైన భాషలకు తెలుగుతోపాటు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిఉంటున్నది. దానివలన తెలుగు ప్రాగ్రాములు సరిపోయేటంతగా ప్రసారం కావటానికి వీలుపడలేదు. దీనికి తోడుగా ఆంధ్రదేశంలో రేడియోకేటా సంఖ్య తక్కిన రాష్ట్రాలతో పోల్చితే అతిస్వల్పమని తెలియకమానదు ఈ కారణాలవల్ల సంగీత సారస్వతాది నాగరికతలక్షణాలమీద రేడియో కనబరచిన ప్రభావాన్ని తెలుగుదేశానికి సంబంధించినంతవరకు ఇదంతామని చెప్పటానికి అనువుకాదు. అయినప్పటికీ ఒకటిరెండు ప్రధానాంశాలను స్థూలంగా సూచించేముందు వివిధరేడియో బ్రాడ్ కాస్టులను వివరించటం ఉచితమని తోచగలదు.

అధిక సంఖ్యలకులకు విజ్ఞాన వికాసాలను కలిగించడమే బ్రాడ్ కాస్టింగ్ యొక్క పరమావధి. ఈ రెండు అంశాలలో ఏది లోపించినా ప్రజాదరణకు దూరమై నిరర్థకమవుతుంది అమెరికా దేశంలో వలె విలీనానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చినట్లయితే సంకరసంస్కృతికి దారితీస్తుంది. లేదా కేవలం వికాసంకోసమే నిర్దేశించినట్లయితే జనబాహుళ్యాన్ని ఎంతమాత్రమూ ఆకర్షించదు. అందువల్లనే రేడియో నిర్వాహకులు ఈ రెంటికి సమానప్రాముఖ్యత ఇచ్చే ప్రాగ్రాములను నిర్ణయించటానికి పాటుబడుతారు. వీటికి సామరస్యం కుదిరినప్పుడే ప్రాగ్రామ సార్థకమవుతుంది.

రేడియో ప్రాగ్రాములను రెండు ముఖ్యశాఖలుగా విభజించవచ్చును. మొదటిది పాటలు, రెండవది మాటలు. ముందు పాటలను తీసికొందాము. సంగీతం అనేకవిధాలుగా ఉంటుంది. గాత్రసంగీతం, వాయిద్య సంగీతం, కృత్రిమ సంగీతం, సామూహిక సంగీతం; శాస్త్రీయ సంగీతం, గాలిపాట సంగీతం, జీవ సంగీతం, రికార్డు సంగీతం; మొదలైనవి ఉదాహరించవచ్చును. సాధారణంగా నిత్య కార్యక్రమంలో సగానికి మించునట్లుగా సంగీతానికి అవకాశం ఇవ్వటం జరుగుతున్నది. ఈ సందర్భంలో, రేడియోకు సిద్ధించిన ఆకర్షణకు సంగీతమే కారణభూతమైనదని గుర్తించవలసి ఉంటుంది. ఎంత మధురంగా ఉన్నప్పటికీ ఒకే విధమైన సంగీతాన్ని అంటిపట్టి వినటానికి చెవి ఒప్పకొదు. అదిగాక, అభిరుచులు భిన్నంగా ఉన్నందువల్ల వివిధమైన సంగీతానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోతే

క్రొత్తలను రంజింప చేయలేదు. ఒక్కొక్కసారి మేము యంగ్ బిగ్గర్స్ విన్నమైన సంగీతమే రాణించి గతంలో కలిగిస్తుంది అందువల్ల కేవలం సామూహిక నమ్మితిని ఉపయోగించి, క్రొత్తల అభిరుచులను గుర్తించి, అధికసంఖ్యలకు లక్ష్యపెట్టకండా ఉండేట్లు అనుచు సంగీతపు ప్రాగ్రామాలను నిర్ణయించవలసిన బాధ్యత నిర్వాహకులమీద ఉంటున్నది.

ఇక మాటల విషయం పరిశీలించవచ్చు. ఈ ప్రాగ్రామాలకు అనేక విధాలుగా ఉంటున్నవి.

(1) ఉపయుక్తమైన విషయాలు. — వార్తలు, బహుభాషావాతావరణ వివరాలు, కైంగుర్లు; వ్యవసాయదార్శకు సలహాలు ప్రభుత్వపు నోటీసులు, బాలీసు హెచ్చరికలు మొదలైనవి ఈ శీర్షికక్రిందికి రాగలవు. మాటల ప్రాగ్రామాలలో వార్తలకు ఉన్నంత ప్రజాదరణ మరొకదానికి లేదు. లోకంలో ప్రజలు దూరాన్ని, ప్యవధిని అతిక్రమించి సన్నిహితులు కావటానికి ఇదే ముఖ్యసాధనం. రేడియో రిపోర్టరు మన దేశంలో ఇంకా బాల్యస్థానంలోనే ఉన్నదని ఒప్పకొక తప్పదు. రేడియోవార్తల వల్ల పత్రికల ప్రాచుర్యం అధికమవుతుంది గాని ఎంతమాత్రం లెగిషేషన్ గుర్తించాలి విశ్వవిశేషాలకు తా వివక నిష్పాక్షికంగా వార్తలను వినిపించటం ముఖ్యకర్తవ్యం.

(2) ప్రసంగాలు. — చిన్న ఉపన్యాసాలు, విమర్శనలు, పాఠశాల ప్రాగ్రామాలు, విద్యా వ్యాసంగాలు. చర్చలు మొదలైనవి ఈ విభాగం క్రిందికి చేరవచ్చు. రేడియో ప్రసంగాలకు, సాధారణమైన ఉపన్యాసాలకు ఎటువంటి సామీప్యం లేకపోవటాన ఉచ్చారణవల్లన, ధోరణి వల్లన క్రొత్తలను రంజింపచేయవలసి ఉంటుంది. ఎంత సహజంగాఉంటే అంత రంజకంగా ఉండి తీరగలవు. ముఖ్యంగా చర్చలు సంభాషణలు వ్యభాషిద్ధంగానూ, సజీవంగానూ లేకపోతే ఆసక్తిని ఎంతమాత్రం కలిగించవు.

(3) రిలే ప్రాగ్రామాలు. — ప్రాముఖ్యమైన ఉపన్యాసాలు, ప్రత్యేక సమావేశాలు, పోటీ పద్యములు, ఉత్సవాలు మొదలైనవాటిని ప్రత్యక్షంగా వినిపించటం, చూసి వినిపించటం ఈ శీర్షికక్రిందికి రాగలవు. రసవంతంగా వర్ణించే సామర్థ్యం లేనివాళ్లు ఇతరత్రా ఎంత గొప్పవారైనా ఇందుకు పనికిరారు. ఈ ప్రాగ్రామాలను వింటున్నప్పుడు కళ్ళతో చూస్తున్నట్లు తోచాలి లేకపోతే నిరర్థకం గాక తప్పదు.

(4) రేడియో నాటికలు. — వీటి విషయంలో ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యత, శ్రద్ధాపావనల ఉంటుంది. క్లిక్ పూర్తిగా అవగతం కాని వాడు రేడియోనాటికను వ్రాయలేదు కృత్రిమ శబ్దాలను వాడేయించినంతమాత్రాన సాధారణ నాటకం రేడియోనాటకం కానేరదు. కంపస్వని మార్పుతో రసాలను వ్యక్తంచేయగలిగినవాళ్లు తప్ప వీటిలో నటించలేరు. ఈ నాటికలు సంగీత ప్రధానమైనవిగానూ, హాస్యప్రధానమైనవిగానూ, చారిత్రకమైనవిగానూ, సాంఘికమైనవిగానూ ఉంటున్నవి.

(5) చిన్నపిల్లల ప్రాగ్రామాలు. — చిన్న పిల్లలు ఆతిసున్నితమైన మనస్సులు కావటం వల్ల ఈ ప్రాగ్రామాల విషయంలో ఎక్కువ జాగ్రత్త తీసికొనవలసిఉంటున్నది. ప్రపంచ జ్ఞానం పెంపొందేటటుగానూ, సరియైన ఆశ్చర్యములు, ఆశయాలు ఏర్పడేటటుగానూ ప్రాగ్రామాలను నిర్ణయించాలి. కల్పనాశక్తి కృద్ధిచేయటానికి ప్రయత్నించవలసిందేకాని, ఊహగానానికి యథార్థానికి భేదం ఉన్నట్లు స్పష్టం చేయాలి. జీవితం అంటే విముఖత కలిగించకూడదు.

(6) స్త్రీల ప్రాగ్రామాలు. — స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా ఉపయుక్తమైన అనేక విషయాలు ఈ శీర్షికక్రిందికి రాగలవు. సాందర్యపోషణ, బిడ్డలపెంపకం, పాకశాస్త్రం మొదలైనవాటితో తృప్తిపడక సాంఘిక రాజకీయ విషయాలకు కూడా ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడిఉంటుంది. స్త్రీల కర్తవ్యాలను సూచించాలి.

ఈవైన వివరించిన వివిధప్రాగ్రామాలనుబట్టి, నిత్యజీవితంలో బ్రాడ్ కాస్టింగ్ ఎటువంటి ప్రధానసాధనం ఆక్రమిస్తున్నదో ఊహించవచ్చును. అందువల్లనే ప్రాగ్రామ నిర్మాతలు నిగ్రహమైన ఆశయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొనటం అంత్యక మవుతున్నది. సరియైన కట్టబాటతో

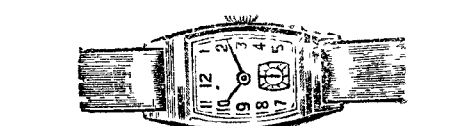
అనుచు ప్రాగ్రామాలను వినిపించితే సంఘానికి ఎంత వీలు కలుగుతుందో, అందుకు కన్నమైన నాటికల్ దానికి ఇనుమకింతలు కేసుకలుగుతుంది. ఈ విషయంలో ఫీలింలకు, రేడియోకు, పత్రికలకు అధికమైన సామీప్యం ఉన్నదని గుర్తించవలసి ఉన్నది. ప్రజాజ్ఞానానికి పాటుబడే సంస్థలలో బ్రాడ్ కాస్టింగ్ ఒక సాధనం కాబట్టి క్రొత్తలకు తృప్తిని కలిగించటమే ప్రధానకర్తవ్యమని రేడియోనిర్వాహకులు భావించకూడదు. విజ్ఞాన వికాసాలకు, అభ్యుదయమానికి దోహదమిచ్చేట్లుగా ప్రాగ్రామాలను నిర్ణయించాలి. క్రొత్తలు వాంఛించే దానికంటే ఒకసారిగా ఉన్నతంగా ఉండేట్లు చూచి వారి మానసిక పరిణామానికి తోడ్పడాలి. సంస్కృతిని, సభ్యతను ఎప్పుడూ మనసులో ఉంచుకోవాలి.

ఇన్నేట్లుగా కొద్దిగానో గొప్పగానో వింటున్నందుకు మన సాంఘిక జీవితంలో గాని, అభిరుచులలోగాని, సారస్వతంలోగాని, సంగీతాది లలితకళలలోగాని, రేడియో ప్రభావం ఏవిధంగా వ్యక్తమయిందో కొంతవరకు వివరించవచ్చును. శాస్త్రీయమైన సంగీతానికి మన తెలుగు దేశములో మొదటిసారి ఆదరం తక్కువగా ఉంటున్నది. ఏ ఒకరిద్దరికో తప్ప సంగీత విద్యాంసులకు చెప్పుకోదగిన ప్రాత్యాహం లేనందువలన జీవనోపాధికి పాఠాలు చెప్పకోలేని దురదస్థి ప్రాప్తించింది. దక్షిణ దేశంలో వలె పాటలకేరీలకు టిక్కెట్లు కొని హాసరకావటం గాత్రంగా అలవాటు చేకపోవటం వల్ల పెళ్లిమేనవాటిలో పాడుకోవలసి వచ్చింది. వాయిద్య విద్యాంసులు సనాతనకు వేరే వృత్తి అలంబించేవాళ్లు. పానీ రంగు పలంలోనే నా విద్యను ప్రదర్శించి జియోత్ర సాగించదలచితే హిందూస్తానీ కలగలవు సంగీతానికి అలవాటుపడే ప్రేక్షకులు వీరిని శరీరచేనే వాళ్లు. రేడియో బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చిన తరువాత చాలావరకు పరిస్థితులు మారిపోయినవి. నిత్యసూ దాక్షిణాత్యుల కర్నాటక సంగీతం తప్పని సరిగా వినటంవల్ల ప్రజల అభిరుచిలో కొంత మార్పురక తప్పిందికాదు. శాస్త్రీయ సంగీతంలోని ఉత్కృష్టత పూర్తిగా అవగతం కాకపోయినా, దానిని విని ఆనందించగల శక్తి ఉత్పన్నమయింది. సంగీతవిద్యాంసులయందు గౌరవం అధికమయింది. రేడియోలో పాడేందుకు అవకాశం దొరికిన విద్యాంసులందరికీ ఆత్మ విశ్వాసం ఏర్పడ్డది. ఉత్తమ గాయకుల పోకడలు, ఫక్కిలు తిరచు కనటం, మన విద్యాంసులు చాలవరకు తమ స్వసౌఖ్యాన్ని అభివృద్ధి పరచుకోగలిగారు. కళ్ళకు, కభా రాధకు లకు చక్కని ప్రాత్యాహం ఇప్పుడెప్పుడో సిద్ధిస్తున్నది. ఇది చెప్పుకోదగిన ఫలితం.

రేడియోవల్ల ఏ కాంక నాటక రచన ముఖ్యంగా అభివృద్ధిపొందినదని నిస్సంశయంగా చెప్పవచ్చును. పౌరాణిక, సాంఘిక చారిత్రక నాటికలు అనేకములు బయలుదేరినవి. ప్రత్యేకంగా ఓపెరాలాంటి సంగీత నాటికలు ప్రచారంలోకి రావటానికి కేవలం రేడియో కారణం

(22 వ పేజీ చూడుము)

రు 22/8- సెంటర్ సెకండు వాచ్ శి చి త ము

అపూర్వమైన రిస్టవాచీలు, క్రొత్తకన్వైజర్ మెంటు, అందమైన ఆకారములు, క్రొత్తమోదిరి, స్విస్ మేడ్. ప్రతిది 3 ఏళ్లు గ్యారంటీ. రౌండ్ క్రొంకేసు 18/8. సెంటర్ పెకెండ్ 22/8. ప్లాట్ ఫేపు 4 రాళ్లు క్రొంకేసు 28/8. 5 స్ట్రా 25/- 7 రాళ్లు క్రొంకేసు 27/8. రౌండ్ గోల్డ్ 38/- 15 రాళ్లు క్రొంకేసు 32/8. రౌండ్ గోల్డ్ 58/8. రెక్టాంగులర్ కర్వటానుక్ (టామ్మర్ మోదిరి) 5 రాళ్లు క్రొంకేసు 30/- రౌండ్ గోల్డ్ 35/8. 7 రాళ్లు క్రొంకేసు 37/8. రౌండ్ గోల్డ్ 48/8. 15 రాళ్లు క్రొంకేసు 52/8. రౌండ్ గోల్డ్ 60/8. ఆలారం టైం పీసు 18/- మేరి 22/8. ప్లేట్ 25/8. పోస్టేజీ ఆదనము - 3 రిస్టవాచీలు ఒకసారి కొను వారికి రు 22/8- రిస్టవాచీ ఉచితము.

H. DAVID & Co., Post Box No. 11424, Calcutta.

కర్నాటక గాన పరమోత్కృష్టత

ఇండియన్ ఫెడరల్ సొసైటీ షోడశకళాపరివత్తు ఉత్సవములో కర్నాటక గాన పరమోత్కృష్టతనుగూర్చి వేర్వేలు చెప్పిన మాటలు.

శ్రీ కె. ఎ. రామస్వామిశాస్త్రిగారు

‘మనకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము వచ్చిననూ ఆరిక స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలసిఉన్నది. వచ్చిన స్వాతంత్ర్యమును సుస్థిరమైనదృక్పథాలతో సంఘమైక్యమును, సామరస్యమును సాధించవలసి ఉన్నది. మనభాష, సంస్కృతి, మనమతముల సంప్రదాయములను నిలబెట్టుకొన్న గాని స్వరాజ్యము సంపూర్ణం కాదు. కళయొక్క పరమావధి సత్యావ్యవహారమే. కళలన్నిటిలో సంగీతము రాణి. సంగీతకళయే ఈశ్వర సాన్నిధ్యము. సంగీతస్వరాలముల వధించి, సంగీతామృతమును శ్రోతలకు పంచిపెట్టవలెను. భరతనాట్య శాస్త్రప్రస్థానానికి వెంకటమఖివరకు సంగీత శాస్త్ర చరిత్రను పరిశోధించవలెను. వాది, సంవాది అనువాది, వివాది స్వరాలాపనల ఆద్యంతము గుర్తెరుగవలెను. రాగ, రాగిణి, పుత్ర వర్ణ నిర్ణయ ఆంధ్ర సంగీతమును తెలియవలెను. దేశ, మార్గ సంగీతములలో తెరుంగవలయును. మరలి, ఫిడెలు, వీణ మన్నుగు మన వాద్య సంగీతమునుగూడా స్పృధించుకొనవలెను. వీణతో సామవేదమును గానము చేసినట్లు చాంగోగ్యంపనివట్టు విశదము చేయుచున్నది. సంగీతపాటలను తమ శాస్త్ర ప్రదర్శనముపై ప్రజలు కూపరచక, శ్రోతలను సంగీత రసాంబుధిలో నోలొడించవలెను. రసజ్ఞులను, శాస్త్రజ్ఞులను సన్నివేశపరచుటకే సంగీత కళాపరివత్తులు వోడ్చుదును. దక్షిణాది కర్నాటక గాన కళాశాలలూ, ఉత్తరాదిన హిందూ సానీ గాన కళాశాలలను మన జాతీయ ప్రభుత్వము ఏర్పరచుట ముదాహము. కర్నాటక గానకళాశాలలోని విద్యార్థులను, పట్టభద్రులను చేరుటకు చక్కని పరిశోధన జరిపించుటకు సన్నాహము చేయవలెను.’

న్యాయమూర్తి ఎ. ఎస్. పి. అయ్యగారు

‘సంగీతస్వరత్వముకంటే ఈగారవమునకు శాకున్తల అర్హత. ఈ పరివత్తు షోడశ కళా ప్రపంచమే ప్రపంచమనగుట సంగీతప్రియులందరికి సంతోషదాయకము. పాశ్చాత్య, ప్రాచ్య సంగీత తారతమ్యముల వివరింతును. పాశ్చాత్యులకు స్వరైక్యము ప్రధానము, ప్రాచ్యులకు స్వరమాధుర్యము ముఖ్యము. వారికి యుద్ధ, వీర, ప్రేమగానము వ్రయము, మనకు ఆధ్యాత్మికానందము పరమపదము. బ్రహ్మవిద్యా భ్యాసమైన భారతీయులు స్వరాజ్యమును సాధించినారు గావున, తమ సంస్కృతి సామ్రాజ్యమును సరస నున్న దేశములందు గూడ సాపించి ధర్మవిజయమును సాధించవలెను. శిక్షితము, వేదాంతము, సంగీతము మోక్షప్రాప్తికి త్రివిధములు భారతీయ సంగీతము, వేదాంత మిలిపిమై, హృదయానందము, మానసికసుఖమును ప్రసాదించును. సంగీతశాస్త్రమునకు మానసహృదయముల అంతిమ మొనర్చిన దేశములలో భారతదేశము ఉత్తమోత్తమ మైనది.

‘వేదములు నాదబ్రహ్మమనియు, శబ్దబ్రహ్మమనియు ఘోషించుచున్నవి. సంగీతము ద్వితీయ ధము. గానము, గీతము. వాద్యగానము కన్న రాగభావతాళముల తిన్నగా ఒప్పవట్లు కృత్ పరచు గాత్ర పాటయే ఉత్కృష్ట గానము. వీణకన్న మిన్న అయిన వాద్యము గానము సామగానముకన్న వన్న ఉన్న సమితిగానమూ చూడము. కంఠస్వరము జన్మతో వచ్చిన సామ్య అయిననూ కోకిలస్వరమును ప్రతివారును ఆభ్యాసముచేసుకొనవలెను. 100 కి 99 పాళ్లు భారతీయగానము పవిత్రమైనది. పరాయిపారి మంచి ఎరువు తెచ్చుకొన్న మనగానమున లీనమొనర్చుకొన గల్గినదై ఉండవలెను. ఎరువు తెచ్చుకొన్నది కులు శరీరమునకు సరిపోవునవై ఉండవలెను గాని ఎగుడు దిగుడుగా నుండరాదు. ఆనానకవుల నియమించుచున్న ప్రజా ప్రభుత్వముల ఆనానగామకులనుగూడా నియ

మించి, ప్రజలకు ఉచితముగా సంగీత ప్రదర్శనము లిప్పించవలెను. జ్ఞానము ఆపారము. సంగీత మనకుగూడా దరి లేదు. కళాప్రపంచము అహంభావము ఎవ్వరికినీ పనికిరాదు. తనకన్న పండితుడు లే డనుకొన్నవానికి నారద గర్వ భంగమువలె గుణపాఠము రాగలదు. ఆజ్ఞాపనచే అనుపమగానము రాదు. రాజులుగాని, ప్రజలుగాని శాసించి, గాయకులనుండి గాన సుధారసమును గ్రాలలేరు. భారతీయ భాగవత చార్యులు రాజులను సామాన్యులను లక్ష్య మొనర్చుక, వారందరికీ రారాలైన భగవంతుని గుణకీర్తనమునే సంగీతరసము చేసిరి. తాన్వే గురునైన హరిదాసు గానము వింటుకు ఆకర్షణ నానా ఇడుములు పడి తుదకు ఆ గానామృతమును గ్రోలి ‘తాన్వే, నీ వెన్నదూ అట్లు పాడవేమి?’ అని అడిగెను. తాన్వే—‘నేను రాజు పరికించు చిలుక ను. నా గురువు భగవంతుడు పరికించుచున్నాడు మాత్రమే పరికిండు భాగవతోత్తముడు. ఆ భాగ్యము అపురూప భాగ్యము’ అని తెలిపెను. రాజు పిలువనందున త్యాగరాజాతనిని ధిక్కరించి రామభక్తి సామ్రాజ్యమునే ఆశించెను. అందుకల్లే అతని కీర్తనలందు గానామృత ముట్టిపడి, భక్తిభావము ఉప్పు తిల్లుచున్నది. భారతీయగానము భగవద్దానమే. భారతీయ గానాచార్యులు భాగవతాచార్యులే. అందువలననే ఏగానము ఆర్షగానమునకు సరిరాలేదు.

‘మధ్యనిశ్చయమున 17 కోట్లు కోల్పోయిన మన ప్రభుత్వం సంగీతాభివృద్ధికి ఒక్కకోటిని ఇవ్వకపోలేదు. సంగీత విమర్శకులు త్యాగరాజు, శ్యామాశాస్త్రి, దీక్షితులు, స్వాతి తిరునాళ్ళంటి గాతుక సాద్యశాముల జీవిత చరిత్రల శోధించి ప్రచురించవలెను. వారి జీవితకథలనుగూర్చి అనేక గాలివార్తలు వ్యాపించి ఉన్నవి. త్యాగరాజు నిరీశ్వరాదిగా మరణించె నని ఒక విమర్శకుడనెను. పరబ్రహ్మమును, నిగ్గుబ్రహ్మమును గూర్చి ఆలాపించుచూ త్యాగరాజు ఆ కీర్తనల చెప్పినాడుగాని త్యాగరాజు నిరీశ్వరుడా? అంతయేలే? ద్వారం వారి వాయులీనగనము గోనాయివాని ఉపదేశ మని ఒక పుక్కిటిపురాణము ఉన్నది. వారి నడుగగా ఆ అసత్యమును చేదించి తమ గానము ఒక రిచ్చిన వారసత్వము గాదనియు, అనేక సంగీతములు చేసిన తపస్సు ఫలితమనియు చెప్పినారు. అందుకల్ల గాయకుల జీవితముల తెలుపు సత్యచరిత్రలు కావలెను. శేషియూ, సినిమా, నాటకములను రాక్షసులు సంగీతము నంతరితము చేసిన వంట సరిగాదు. సంగీతసానము ఎన్నడూ శాశ్వతము. బాలబాలి కల పాఠశాలలో భక్తులకుతోడు గాయకుల జీవితముల బోధించవలెను. ఫలాని సంగీతము వినుడని ఎవరినీ అనవలెదు. ఎవరి వింటున్న గానమును వారిని విననిండు. నేడు ‘ఇస్కాన్’ గానము విన్నవారు మరల కర్నాటక గానామృతమును గ్రోలుటకే రాగలరు. సంగీతశాస్త్రప్రకాండలు గాయక సాద్యశాములు, సంగీతప్రియులూ, ముగ్ధులూ ఏకమే సంగీతానందము సర్వజన సులభము చేయవలెను.’

ప్రొ|| ఆర్. శ్రీనివాసగారు

‘సంగీతపరమశక్తులూ, భరతనాట్యప్రదర్శనములూ, చిత్రకళా విశేషములు ఆంధ్రప్రదేశ్కు ఉద్దేశింపబడిన పవిత్ర సమావేశములతోపు అన్యములు కావు. భారతదేశమున కళ-మతములు చేదోడువాదోడుగా నడచినవి. ‘సత్యం, శివం, సుందరం’ అను ఆర్షవచనము ఈ సత్యమునే తెలుపుచున్నది. పరమాత్మతత్వములేని భారతీయ కళాప్రాభవమే లేదు. జ్ఞాన, యోగ, కర్మ, భక్తిమార్గముల మనము తిరించుటకు ఋషులు దారులు వేసిరి. చక్కని సంధ్యారాగము, సుందరమైన నదీగమనము, మనోజ్ఞమైన కోకిల గానము, మన్నుగు సుందర, మంగళకర దృశ్యములు, సన్నివేశములు హృదయానంద కారకములై, భగవత్ప్రభావమును మనస్సునకు స్ఫురింపచేయుచుండును. సౌందర్యోపాసనచే

మరలు, మునులు, ఘంటు తరించిరి. మన జీవశ్రమలే మన కళాఖండములు. భక్తాగ్రగణ్యుల శిల్పప్రాభవ మంగు పొంగి పొరలుచున్నది. ప్రతి దేశము ఇతరదేశములకన్న సందేశము ఒకటి ఉన్నది. దానిని విస్మరించినపు డా దేశము స్పృతిపథమునుండి, జగత్పథము నుండి అదృశ్యమగును. జాతులు పుట్టి చచ్చుచున్నవి. భారత

జాతి దిగ్భజాతి. భారతీయకళ, సంస్కృతులు జగతికి దివ్యులై నందించుటకు భారతజాతి జాగృతమై, బ్రతికెనుగి మన ఆత్మలందు మన కళ స్వగా వ్యాపించియుండవలెను. మానవుని భగంతునికి అనుసంధానము చేయునది కళ. మానవుడు పతిమైనపుడు ఉత్తమ పథమునుండి కళయనెడు శాశ్వతామృతమును అందియగల దివుడు కళాకాండ గాయకుడు. సర్వాంతర్యామి అను పరమాత్ముడు అట్టి పరమభక్తుల ద్వారా ప్రపంచమునకు శాశ్వతానంద సుఖముల నొసరుగాక!’

సంగీతం - సాహిత్యం

శ్రీ ఆదిజట్ల వేంకటరమణు

సంగీతము, సాహిత్యము, ఈ రెండు అభిన్న పదాలనే కొందరుజేరిం. ఈ రండిటికి సంబంధం ఉన్నట్లు కవిపిస్తుంది. ఈ రండిటిలో నేటి లేకపోయినా శోభించును. సంగీత సాహిత్యము మానవునికి వాచిక ‘కీ’ లాగదండి, శరీరానికి వ్యాధిగా మండా ఉంటాయి. మనస్సులో నుండి వచ్చే ఉద్దేశకం వైకి ఉండింప చేస్తే వచ్చిన సభ్యుడైన ఆవేదనని సంగీతం అన్నాడు. అల్పార్థభావాన్ని వ్యవహరించే, మానవ హృదయాన్ని కలంచేది సాహిత్య మంటున్నాం. ఐతే సంగీతం ముందా? సాహిత్యం ముందా? సరాసరిగా “సరిగమ” సంగీతం అని నిర్వచిస్తే కళాత్వం నిధించదని చిన్న పిల్లనాడుకూడా తెలుసుకోగలడు. అంతేకాక, ఆరంభితివైనది సంగీతం అనవలసివస్తుంది.

సమ్యక్ + గీతం, సంగీతం అన్న వ్యుత్పత్తి బాగుంది. శ్రోత్రపేయమైన గానం సంగీత మని దీని అర్థం. అదే మనం వాడుకోవచ్చు. ప్రతి మానవునిలోని సంగీతం ఉంది. ఒక్కడూ కూర్చుంటాడు. కూనిరాగాలు తీస్తాడు. వాటి కర్మ ఏమిటి? మనస్సులో బాధ ఆ కూనిరాగాల రూపేణ బయటికి పోతున్నది దానికర్మలేదు. సృష్టిలోనేకాక, ప్రకృతిలోనే సంగీతం ఉంది. నిశ్శబ్దంగా ప్రకృతి అంతా నిద్రపాటుంది. ఒకప్పుడు ఉద్దేశకంగా తనలో తాను పాడుకొంటుంది. కాని సాహిత్యాన్ని సంపాదించడానికి మనవాళ్లు పడుతున్న బాధ మనం చూస్తున్నాం. అయితే శాస్త్రయుక్త సంగీతానికి సాహిత్యంతో తప్పకుండా సంబంధం ఉంది. ఒక్కటి అలాగే వలసిన విషయం. సంగీతాన్ని సభ్యత చేస్తే సాహిత్యం సరిగిపోతుంది. సంగీతకల్పన కొన్ని కీర్తనలు పాడినప్పుడు కీర్తనలలో భావసౌప్యం సరిగిపోవడం సాహిత్యవేత్తలకి తెలుస్తుంది. బాధపడతారు. దీప్యాంతలను హస్త్యాంతలగాను, ప్రహస్తాంతలను దీర్ఘాంతలగాను చివరపలసిన అపుసరం కలిగినప్పుడు అది లక్షణ దోషం అనరని ఒక సంగీతవేత్త కావచ్చు. నిజమే కావచ్చు. “సాహిత్యముని బాగా తెలిసికోరా” అన్న కీర్తనలో “బాగా” అని దీప్యాంతంగా ఉండడం లక్షణదోషం అన్నాడు. ప్రాస్తావనంగా ఉచ్చరిస్తే కీర్తనవచనం కీర్తన సాహిత్య జ్ఞానం లేకుండా, నలువడ్డదని ఎవ్వరూ అనలేరు విశ్వగాముడైన త్యాగయ్య భక్తిలో సాహిత్యం ఒక ఆటవస్తువు. సంగీతం ఒక ఆటవస్తువుకే సానం. ఇంతకుమించి ఆరాగబ్రహ్మకు అపసరం లేకపోయింది.

ఇంకొకటి చూడాలి. సంగీతానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి, సాహిత్యాన్ని విడిచిపెడితే “రాముడు” అన్న పదాన్ని “రా, ఆ, ఆ ఆము ఉ, ఉ, ఉ, ఉ” అంటే ఆ పదంయొక్క అర్థం మన కంఠలాగ బోధపడుతున్నదో గ్రహించండి. అయితే దీన్ని సంగీతమే అనము. అంటే ఇది సంగీతానికి ఉపక్రమణిక మాత్రమే అనవచ్చు. మాయండిదగ్గరి ఒక సంగీతవేత్త ఉన్నాడు. అతనెప్పుడూ “త్యాగభక్త్యము” అని పాడుతూ ఉంటాడు. “అయ్యా! సాహిత్యశ్రీ! నీదార్పణ్యం ఇల్లా కాలిపోయిందా? ఎండో ఈ సంగీత పాఠకుడు నీ ముక్కు, చెవులు కోస్తున్నాడు” అని విచారించే. ఆ మరునాడు అతని నడిగేను. “ఓ మహా శయా! మీరు సంగీతం మాట ఏమాగాని సాహిత్యశ్రీకి క్రొత్తదనము తెచ్చుచున్నారు. మీ కృషి ఫలమైంది. ఇంక

మీరు సంగీతసాహిత్యాలను పీకి పాకంపట్టి ఆ శోభని స్వంపం చేయకండి.” అన్నాను దానితో అతనికి శోపం వచ్చిందిగాని, కీర్తనలో మార్పు రాలేదు. ఇలానే కొందరు సాహిత్యజ్ఞానం లేని వారి సంగీతం ఉంటుంది.

అయితే ఇంకో ప్రశ్న: సంగీతజ్ఞానం లేని సాహిత్యవేత్తలు శ్రోతలు గాని, పద్యాలు గాని చదువుతే ఎంత కర్మకళోరంగా ఉంటుందో చూస్తున్నారా? అని అడగవచ్చు. ఇది కొంత నయమే. వీరుంటారా? సంగీతంతో సాహిత్యం కలగచేకొంటే చేసకోవచ్చుగాని, సాహిత్యంతో సంగీతం కలగచేకొంటే విలువే దని కదా మనవాళ్లున్నా. నే మాత్రం సంగీతాన్ని సభ్యతకుతీసికొని, స్తేనే సాహిత్యంతో సంబంధం కలగజేస కొన్నాడన్నాను. కూనిరాగాలు, వీణ, మృదంగం, ఫిడెలు, వోర్గన్ మొదలైనవి పాట లేపి లేకుండా వాయిస్తే వాటిలో సాహిత్యం ఎక్కడుంది?—అంటారేమో అది సభ్యతకు సంబంధించిన సంగీతమని ఎవ్వరూ అనరు. వాటిలో సంగీతం ఉండవచ్చు. సాహిత్యం ఇమడకపోవచ్చు. అయితే సాహిత్యంలో కొంత మట్టుకే సంగీతం ఇమడికంది. పుట్టలు, గేయాలు, మొదలైన ఛందస్సులలోనే సంగీతం ఉంది. గద్యలో లేదు. ఒకదాంట్లో ఉంది. ఇంకో దాంట్లో లేదంటే సందర్భంగా లేదు. కాబట్టి లేదంటేనే బాగుంది.

ఇలాంటి సంగీతం తెలిసినవాడి గొంతుక ప్రతివీ డ్రాంగం ఉంటుం దనగలమా? ఎకడైనా సాహిత్యవేత్త పద్యాలు చదువుతూ ఉంటే విన సాంపుగా సంగీతముక్తంగా లేనట్లుటామా? ఆలోచించండి. గానకచేరీ గాత్రం హాయిగా లేకపోతే భావో కోలాహలం బయలుదేగుతుంది. ఉపన్యాసకుడు పద్యం చదువుతే దాని భావాన్ని మట్టుకే గ్రహిస్తాము. ఇక్కడ సంగీతానికి ప్రాధాన్యం లేదు భావస్పందనం చేరస భరిశైల పోతూఉంటే అర్థం లేని, సంగీతశాస్త్ర స్ఫుర్తచేయించడం కష్టం. భావంకోకుండా ఉన్న సరిగమ, లగా పాంకిత్యప్రకర్ ఏ అగాన్ని సమ్యక్ కలగచేస్తుంది? భావయుక్తంగాఉన్న పాంకిత్యం రాణించడం ఆశ్చర్యం లేదు. మంచి పాటగాడే “ఏరా! పాక, విరోధనారమణి” అనే చదువుతే సాహిత్యమందరి తానుకోగలదా?

అదీకాక, త్యాగయ్య ఉద్దేశంకూడా ఇదే. త్యాగయ్య భక్తుడు కాని, “సంగీతవిద్యాను”డు కాదు తమ పాడుకొంటూఉంటే శిష్యులు పరంపరాగతంగా దానిని పదిపరచి “సంగమము” తగిల్చేరు. త్యాగయ్యంటి సాహిత్యవేత్త, కాలిదాసుంటి సంగీతవేత్త భారత మాతని నేరించే రంటే మనం గవ్వద్దాం. త్యాగయ్య సంగీతసాహిత్యవేత్త కావచ్చే తాను ఆ మాగ్నోకి దగ్గడు. ఒక పాటగాడు “రామ చిలుక నాకటి పెంచి” అన్న కీర్తనని పాండిత్య ప్రకర్మకోసం పాడితే “భావానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వకుండా సంగీతానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం న్యాయం కాదని” త్యాగయ్య అన్నట్లు మనం వింటున్నాం. సాహిత్యం లేకుండా సంగీతం ఏం రాణిస్తుంది. అతని గొంతుక శ్రావ్యంగానే ఉంటుం దనుకొందాం. గొప్ప సంగీతజ్ఞుడే. కాని “భావ్యాసాంధర్యమయా” అని పాడితే మాత్రం ఏమాత్రం ప్రపంచం తెలిసినా వార్తించలేరు. తుమించలేరు. అతని సంగీతంలో

కులాసా కబుర్లు :

'కాంగ్రెస్ తిరునాళ్లు'

శ్రీ జి. యన్. సూరి

"త్రుగువాళ్లలాగా జరగటానికి జయపురం కాంగ్రెసు కడసారిది" అన్నాడు ప్రధాని నెహ్రూ. ఇకమీదట కాంగ్రెస్ సమావేశాలన్నీ పటాభివృద్ధి లేకుండా ఫకడ్ బండిగా నిర్వహించాలని హెచ్చరించాడు. ఇది వివక్షాపూరితం; "వివక్షలేన, వేగపడక, వివక్షంపడగిన" విషయంకూడాను. కానీ ఇటువంటి అమూల్యమైన అలోచన గాంధీమహాత్ముడి వారసుడికి ఎప్పుడో తట్టికొంటుందని అప్పుడు ప్రయోజనం ఉండేది అంతా అయినతరువాత కంత్తడికూ లన్నట్టుంది ఇప్పుడు గాత్రం.

నిజం కావుననే ఇంత హామీమాషీగా సభ జరగటానికి కొంతకాలం నా నెహ్రూ పండితుడే బాధ్యుడనక తప్పదు. సంగం హంగామాకు కూడా ఆయనే కారకుడు ముఖ్యమైన విషయాలను విషయనిర్ణయసభ విచారిస్తూఉంటే, తనకు నమ్మకం అని ప్రదర్శనలను చూచేందుకు బయలుదేరాడు. పోయే వాడైనా ఒక్కడే పోకుండా దండధరుడ పట్టేలానూడా వంట తీసికొనిపోయాడు. పిల్లి పెత్తనానికి పోతే ఎలుకలు తోక రూపించక మరి ఊగుకొంటున్నాయి? అదను దొరికిందిగా అని కడుపులో ఉన్న దానిని వెళ్లగక్కేశారు. మహామంశ్రుల ప్రవర్తన మాట పడకుండా ఉండవలెనని తీర్మానించారు. కుండ బ్రద్దలు కొట్టినట్టుంది.

చాగులద్యారా ఈ వార్త ప్రధానికి చేరింది. నివ్వెరపోయాడు. ఇంతిహాసమా అన్నాడు- శరీరమంతా కంపించిపోతూ. సాహసమేకాదు, విశ్వాసరాహిత్యం అని పళ్లు పటపట కొరికాడు ఉపప్రధాని. సభ సమావేశం కావటానికి వెంటనే తాళిబిల్లు జారీ అయినవి. చిలిపిచేపులు చేసిన జిమ్మిల మదిరి సభ్యులు హాజరైనారు. ఆ మోదించిన తీర్మానాన్ని ఉపసంహరిస్తారా, లేదా అని గర్జించాడు ప్రధానామాత్యుడు కొందరు సజీగారు; కొందరు గొణిగారు; మూగనోము పట్టారు. "తేల్చి చెప్పండి తక్షణం రద్దుచేసకోవోతే ఇదిగో నారాజీనామా" అని నాడలగొట్టాడు మన ప్రధానపాఠు ఎక్కడవూ క్లకృడ దిగజారి పోయాడు. "ఇండాక అన్నది ఇప్పుడు కాదంటున్నాం" అని హీనస్వరంతో సమాధానం ఇచ్చారు నెహ్రూగారు మందహాసంతో పతేలు గారి వంకకు చూశారు; పతేలుగారు చిరునవ్వుతో పట్టాభిగారివంకకు చూశారు; పట్టాభిగారు నిమిత్త సేత్రాలతో గాంధీమహాత్ముడి పటంపై పురు చూశారు. కథ కంచికో, గంగకో పోయింది. యాత్రకు లండనూ ఇంటికి వచ్చారు.

ఈలాంటి రాజీనామా బెదిరింపుకు ఇది రెండవసారి. పార్లమెంటు సభ్యుల పార్టీ మీటింగులో కామెంట్లు చర్చల సందర్భంలో కూడ ఇటువంటి శ్రమఖాన్నే అందజేశారు. ప్రతి తడవా నారాయణాస్థానిని సంధిస్తుంటే దాసోహం అనక తప్పకుండా మరి? మహామహాత్మా దీనిమందు చేతులు జోడించారు. ఇక పావలా మెంబర్లమాట లెక్కపెట్టి! అయినదానికి కానీ దానికి అటువంటి ప్రతిక్రియకు పూనుకుంటే అంతంతమాత్రపువాళ్లు తట్టికోలేరు. మాటిమాటికి పెన్సిలిట్ నాదిమందు ఎక్కించినా, గ ర శం మింగించినా అసలైన అవసరం వచ్చినప్పుడు ఇవిపనిచేయవని డాక్టర్లు, భిషక్కులు అంటారు. ఈ మాత్రం రాజకీయాలకు వర్తించ దని ఖచ్చిగా చెప్పటానికి అవకాశం కనపడదు. ఇది ంచవలసిన విషయం.

బెదిరింపులంటే ముసలయ్యలు చెప్పేకథ ఒకటి జ్ఞాపకానికి వస్తుంది. వెనకటికి ఒక బుద్ధిమంతుడైన గృహం ఉండేవాడు. ఆయనకు పాపం ఇంటిలోని పోగు భీతిం తి కాదుట. చిటికీ మాటికి నూతిలో చూక తానని బెదిరిస్తూ ఉండేది గృహిణి. ఎంతో ఓర్పునో ఎప్పటికప్పుడు తొంగిపోయేవాడు ఆ పెద్దమనిషి. ఒక పారిమాత్రం సహించలేక పోయినాడుట. అమాంతం అధాంగలక్ష్మిని చెయ్యి పుచ్చుకుని భావిదగ్గర జరజర ఈడ్చుకుపోయి చాంతాడు ఆ మెతుకుకు ఉచ్చు తగిలించాడుట. అంత

సాహసం చేస్తాడా అని నిబ్బరంగా ఊరుకున్నది ఇల్లాలు. ఏమి జరుగుతున్నదో తెలియకమునుపే ఆమె పాదాలకు చల్లని నీళ్లు తగిలించింది. ఇంకొక క్షణంలో కుతికలకరకు ముంచాడుట. అప్పటికి సంగతి సందర్భాలు గ్రహించి కేకలు వేయటం మొదలు పెట్టింది. "నూతిలో పడతానని ఎన్నడూ అనవుడ! అనవుడ!" అని భర్త పైనుంచి ఆరుస్తుంటే "అనను బాబూ అనను" అని భాగ్య ఆరచిందిట ఒక్కసారి గభాలన మంచి ఎత్తిపైకి లాగాడుట. అప్పటినుంచి నూతిమాట ఎత్తేది కాదుట ఆ ఇల్లాలు.

ఇంతకూ చెప్పచ్చింది ఏమి? అంటే, ఇక ఎంతో కాంగ్రెసు మహాసభలు సరదా లేకుండా జరుగుతే వస్తుమాట. బ్రహ్మాండమైన నగరాన్ని నిర్మించటం, ఆకాశమంత పండిళ్లు, భూమి అంతవేదికలు, మైళ్లపొడుగు ఊరేగింపులు, గజశురగ రథాదివాహనమోగాలు, బాబాభజం శ్రీలు, నాలంటిగ్లు, చేశనేవికలు మొదలైన వాటిని ఇక చూడ మన్నమాట. స్పెషల్ రైళ్లు నడువ వస్తుమాట. టిక్కెట్ల తేని యాత్రీకులు ప్రయాణం చెయ్యటానికి పిలువే దన్నమాట. దీనివల్ల హోటళ్లవాళ్లు, ఫ్యాటో గ్రాఫర్లు, పత్రికావిలేజర్లు, పోస్టల్ శాఖవారు, రైల్వే శాఖవారు మొదలైన వాళ్లకు అదనపు లాభాలు తప్పిపోగల వస్తుమాట.

ఇటువంటి హడావుడి లేకపోతే జనం చిన్న బుచ్చుకుంటారు. ఇన్నాళ్లనుంచీ వీటికి అలవాటుపడ్డవాళ్లకు ఎంత నిరుత్సాహం గా ఉంటుందో ఊహించలేము. ఎప్పుడూ పరాజీతేవంతో తిరిగేవాడు కొల్లాయిగడ్డ మినహా వున్నతనాగంచేస్తే ఎంత తాగు మారు గా ఉంటుందో, ఈ తంతంగానీ లేకుండా మహాసభ జరిగితే అంత ఆకాశంగంగా ఉంటుంది. వీటివల్ల సామాన్యజనం ఏవిధంగా ఆకరింపబడుతున్నదో తెలిసికొంటే ఈలాంటి మాగ్గుకు ఒప్పుకోరు. సామాన్యప్రజల విషయమే కాదు. అన్నదైనాడు రాష్ట్ర పత్రికాపాలనకికూడ ఇష్టపడ. రాజసమానమైన హోదాగల పదవికి ఉచితమైన హంగు శేకవారే ఎంతమాత్రం రాజీం చదుడ అరంగాని గౌరవంగాని, ఉండు. ప్రతి నిధులందరూ ఏగురుమూలనో చేరి, గుట్టుచప్పుడుగా చర్చలు జరిపి, తగ్గావాలను పత్రికలలో ప్రకటిస్తే వాటిని అనుసరించేవాళ్లు ఉండరు సరిగదా, ఆఖరుకు చదివేవాళ్లుగూడ కరుస్తా పోతారు.

దేనికైనా కొంత ఆడంబరం తప్పనిసరిగా ఉండేదిరాలి. మహాత్ముడింటి లోకాతీతులు తప్ప సాధారణ్యులు కేవలం నిరాడంబరులై వ్యవహరించలేరు. అందులో ముఖ్యంగా పది మందిని కూడగట్టుకొని నాయకత్వం వహించదలచిన వాళ్లకు వేరే గత్యంతరం లేదు. వ్యక్తుల విషయంలోనే అట్లా ఉన్నప్పుడు సంపు విషయంలో వేరే చెప్పనక్కరలేదు. రాజకీయ పార్టీల బలాబాలు, సిద్ధిమోజుక మునునే ఈలాంటి పటాభివృద్ధిని అధికంగా ఆధారపడక తప్పదు పవనికే విలువను అమెరికా దేశీయులు గ్రహించినట్లు మరొకరు గ్రహించలేదు. ఆదేశంలో, ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలైన డెమోక్రాట్లు, రిపబ్లికన్లు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికలకు భార్యం బ్రహ్మాండమైన కలెక్షన్లను జరుపుతారు. తిరునాళ్లు, సంబరాలను, తీగాలను మించిపోయి జాత్ర మదిరి తయారవుతాయి. సభ్యులు ధరించే వేషాలు, పట్టుకునే షేర్ కార్డులు, వేసే కేలు వర్ణించటానికి పిలుగాడు. అందాకా ఎందుకు? ఏటా ఇంగ్లండులో జరిగే పార్టీ కాన్ఫరెన్సులు ఎంత ఆశంబరంగా ఉంటాయో మనం వింటున్న విషయమే.

అయినా మన ఉద్దేశాలనుగూడ హైకమాండు కొంచెం గమనించాలి వారి ఆజ్ఞలన్నీ శిరసా వహించాం. ముతకనడ్డలను కట్టాలంటే కట్టాల. దంపుడువియ్యం తినమంటే తిన్నాం. బిరుదులు వదిలివయ్యమంటే వదిలేశాం. స్టూట్ల మానమంటే మానివేశాం. గొంతువెలుగు రాచేటా

ప్రతి నాయకుడికి 'జై' 'జై' అని అరవమంటే అరిచాం. ఎటువంటి త్రాప్తున్నో ఎన్నికలకు నిలబెట్టినా ఓట్లు ఇచ్చాం. అదిగారు కాంగ్రెసు ఇచ్చిన వాగ్దానా లన్నిటినీ బుట్ట దాఖలు చేస్తుంటే నోరు వెదల్చక ఊరుకున్నాం. పరిపాలకుల అనేక అకతకలను సహించాం. అటువంటిప్పుడు మనకు మిగిలిన ఈ ఒక్క సరదానూ తీసివేయటం ఎంతమాత్రం సమంజసం కాదు. అయినా ఏదో విసుగుదలల్ల నెహ్రూ పండితుడు ఆవిధంగా అప్పుడు అన్నాడు కానీ ఆయనకుమాత్రం ఇది ఇష్టమంటారా? ఆయన ఆభిరుచులు మనకు తెలియవు గనుకనా!

దేశవ్యవసాయాభివృద్ధి (17 వ పేజీ తరువాయి)

దున్నే భూమి కావలెనా, అని అడిగి, అప్పుడేనే యిదమిత మని తేల్చియున్నారు. వ్యవసాయదాగు పండించు పంటకు, ధర నిర్ణయించు అధికారము ప్రభుత్వాధీనమై యుండేది కాదు. శిస్తు వసూలుచేయుటకు మర్కెట్లూ వుండేవారు కాదు. పండించేవారికి, అరగించేవారికి మధ్య మధ్యవర్తులూ లేరు. భూమి దున్నేవానికి, ప్రభుత్వానికి మధ్య మధ్యవర్తులుండకూడదనే న్యాయము, పండించేవానికి, తినేవానికి మధ్య మధ్యవర్తులుండకూడదనటకు యెందుకు వర్తింపజేయకూడదో తెలియకున్నది.

కాబట్టి వ్యవసాయ మభివృద్ధిలోనికి రావలెనని భూమి, పెట్టుబడి, పనివానితనము ఒక్కని యందే లీనమైయుండాని సకాలములో వర్షములు కురవాలి గాలిపాటు ససిగా నుండాని. పండినపంట, చోరగ్ని హోత్రాదిబాధకు లోను గాకుండా భద్రపరుపబడాలి. ఈ విధమగు రైవిక, రాజక పారిశ్రామిక సానుభూతుల మరీననే కాని, భూమి సత్ఫలము నీడను - ఫలించినా, చేతికి రాదు. వచ్చినా సద్వినియోగము కాదు.

భూమి వ్యవసాయదారునరై యుండాని. పెట్టుబడిదారుల కిరీని పరిశ్రమయందు జోక్యముండునయకూడదు. మల్టిపిల్టాక్స్కు నురికాకూడదు. ఇతడు పండించు పంటకు సంరక్షణాభివృద్ధి ప్రభుత్వము వహించాలి- ప్రభుత్వ మీ బాధ్యత వహించినందుకుగాను పండినపంటలో, పదారములలో కొంత నిరీష్ట భాగమును మాత్రమే రాజా భాగముగా తీసుకోవాలి. అంతేకాని, పన్నురూపకముగా, అతివృష్టి అనావృష్టివోషములతో నిమిత్తము లేకుండా, భూకంప మొచ్చి పాతాళలోకములలోనికి పోయినా, జలప్రళయ మొచ్చి కొట్టుకొనిపోయినా, బొల్లు, నెక్కు, కాయ, లేని పంటను అనుకున్న ప్రకారం, తీసుకుంచుమతోగాని, శిఖారాళ్లతోగాని, కొల్చిగాని తూచిగాని, స్వంతమల్లమిది తెచ్చి కొరిన మకాములలో, అనుకున్న గంటల ప్రకారం, తెచ్చి వప్పుగించాలనే నియములు కెర గానియకూడదు. భూమి అమరకంలో మధ్యవర్తులను నిషేధించినట్లే, పండించిన పంటను అమ్ముకొనుటలో, ధరలు నిర్ణయించుటలోను మార్కెట్టులందలి, దళారులకుగాని, మధ్యవర్తులకుగాని జోక్యముండకూడదు. వీరు పండించు పదారముల కి వ్యోవు విలువ, వెండిబంగారములతో నిర్దిష్ట బడినదై. వాటియం దిమిడియుండు నిజహృదయపు విలువ, అదే పరిమాణముగల ముద్దోహపు విలువతో కొంత మించుమించు సరిసమానపు విలువ గలదై యుండువలె. నీచలోహములతో నిర్మించిన కృత్రిమ నాణెములుగాని, ప్రభుత్వపు మోతు బరికి సంబంధించిన వ్రాతములు లను గాని, వీరిచే పండింపబడిన పదారములకు మూల్యముగా నిచ్చి, వాటిని గొనిపోయి, విదేశపుటంగళయం దమ్ముకొని, ఆయా దేశపు వెండి బంగారపు నాణెములను దెచ్చుకొని, భాగ్యకంతులు కాజూచువారల చైదముల కడ్డు తగులవలెను. పశుగణమును అభివృద్ధినిందించుటకు ఆలపోతులకు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములు ప్రసాదించినట్లు, వ్యవసాయదారులకూడ సర్వస్వాతంత్ర్యములు కలిగియుండవలెను. వారికి పండినపదార్థములు ఎట్టి అత్యంత గౌరవజాతుమో, వారు వాటిని పండించుట కవసరము సాధనసంపదినీ, సకాలములో అందిచ్చుటలోకూడ అంతరీద్ధాభివృద్ధి కలిగియుండవలెను. ఇట్టి ఆదరణం భక్తి శ్రద్ధలు, జూపినప్పుడే వ్యవసాయ

దారులకు ప్రోత్సాహము దయించును. ఉత్సాహవారితులగువాని సరిందు కృషియే సంపాద్య ఫలిత మిచ్చును. కడుపునిండ కూడు, వొంటినిండా గుడ్డా ఉత్పత్తిజేయుల, సంతోషాంతరంగులకు, కృషీకలులచే ఆశ్రుమైయున్న రాజ్యాంగమే సర్వలక్షణ కోభాయమానమై యలరారుచుండును. అట్లుకాక, ప్రభుత్వవ్యయమంతా భూమి శిస్తు మీదనే. రాబట్టులైనవి వాంఛించినంతకాలము, భూమిని దున్నేవానికి తిన తిండి, కట్ట గుడ్డ వుండదు. వీరిని పాలించే పాలకులకు మనస్థిమితము వుండదు. ఎన్నివిధాల యెన్ని రకముల గ్రోమోర్ ఫుడ్ స్క్రీములు ఆచరణలో పెట్టినా, వ్యయప్రయాసలకు కారణమగుచుగాని యీ ప్రితార్థ మీజేరదు- మనోరథనిధి నందలేరు. వ్యవసాయమునందలి, అపూర్వ ఆతిప్రాచీనవిజ్ఞానమే భారతదేశమును పాశ్చాత్యుల నాకరింపజేసినది. ప్రస్తుత నైచ్యపరిస్థితికి పాశ్చాత్య సమావాస సంపర్కమే కారణమై యీ భారతదేశము సునికవైభవోపేతము కావలెననిన, భూమాత, గోమత నారాధించి, వాటి నారాధించు కృషీకలులను, గోపాలురను అత్యంత ప్రేమాను రాగములతో ఆదరించవలెను.

సంగీతం - సాహిత్యం (20 వ పేజీ తరువాయి)

మంచి స్వారస్యాన్ని తియ్యడం మాని వేసి "సాంధ్య" మన్నాడని అతన్ని చంపుతాం. కొన్ని పాటల్లో భావం ఈ పాటగాడిలో సంగీత ప్రకర్ష మొచ్చు అనడంవల్ల వేగం గ్రహించడం కష్టం.

ఇంగులో ఇంకోటి ఉంది. సంగీతంలో సంగతులు, లయ, తాళం, ఇవి చాల ఉపకరిస్తున్నాయి. "శ్రీరాముడు మాకు తండ్రి" అన్న కీర్తనని తీసికొండి. ఆ కీర్తనని ఒక్కలాగే అస్తమానం పాడుతూ ఉంటే పాడేవాడి కేమి ఆనందం, ఆరసాన్ని అనుభవించడానికి కూర్చోనే మన కేమానందం, ఆవివే రాముడి కేమానందం? అందుకే సంగతు లన్నారు.

శ్రీరాముడు మాకు తండ్రి శ్రీ...రాముడు...మాకు తండ్రి. శ్రీరా.. ముడు.. మా.. కు తండ్రి!

అని అనసాంతరాలూ, వినుగుడును లేకపోతే ఆ కీర్తనలో ఉద్దేశం వేరుగా ఉంటుంది.

సంగీతాస్థానిని రచించిన మహానుభావులందరు గొప్ప సంస్కృతసాహిత్య వేత్తలు. సంస్కృతంలోనే సంగీతగ్రంథాలన్నీ ఏర్పడ్డాయి. "గీతం వాద్యంతథా నృత్యం-త్రయం సంగీతం" అని సంగీతరత్నాకరం చెప్పుతున్నది. గొప్ప సంగీతవేత్తలు, గొప్ప సాహితీ వేత్తలు ఒకరి కొకరు ఆధారం అనుకొంటారు. వారిలో అసలు భేదాలుండవు. వాదనకోసం చెప్పడం తప్ప ప్రకృతికాంతికే సంగీతసాహిత్యాలు రెండు కళ్లు అని పెద్దలు తలుస్తారు. మన ప్రాచ్యులు సంగీత సాహిత్యాలకి సమమైన ఒక్కస్థానమే ఇచ్చేరు. ఈ సంగీతరత్నానం ఉన్నవాళ్లవాదనలకి తావు ఇవ్వను. కేవలం సంగీతమీద సాహిత్యంగాని, సాహిత్యమీద సంగీతంగాని ఆధారపడదు. ఒకదానిలో ఒకటి అంతర్లీనంగా అవి నాభావంతో ఉంటాయి.

అయితే త్యాగరాజు కాళిదాసువంటి వాళ్లే తమకన్నా గొప్పవాళ్లు ఎప్పుడూ ఉన్నారని తలలాగేరు. త్యాగరాయ "ఎందరో మహానుభావులు, అందరికీ నందనము" అని చెప్పి, భూతభవిష్యద్వర్తమా నాలలో గొప్పవాళ్లున్నారన్నాడు. కాళిదాసు "మందః కవియశఃప్రసాదీ" అని చెప్పేడు. ఇలా ఉండగా మధ్య వాళ్లలో పోట్లాట పెంచుచుంది. ఇప్పటికే సంగీతసాహిత్యలరూపు దక్షిణదేశంలో వాదోపవాదాలు లేస్తున్నాయి.

ఒక వస్తునిశ్చేతం చేయడంలో సత్యాసత్యాలు బయటపెట్టుకొనేందుకి వాదాలుకావాలి. కానీ, అదే వాదన కాకూడదు. సంగీత సాహిత్యాల కెప్పుడూ సంబంధం ఉండినదా? భావాత్రయం సాహిత్యం, తాళలయానిత్యం సంగీతం అని పారస్పరికం ఏర్పరచేరు. వీటికి రెంటికీ భేదం ఏర్పరచి వాదాలు పెంచుకోవడం సత్యాస్వేషణకు మార్గం కాదని చెబుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

చైనాలో యుద్ధ సమాప్తి

శ్రీ నందివాడ కృష్ణమూర్తి

చైనా అగ్రశక్తులు చియాంగ్ కై షేక్ పదవియ్యకుడు కాగల దినములు దగ్గర బడినవన్న ఆశ్చర్యపడువా రెవరు నందగు సుమారు పదగూడు సంవత్సరముల క్రితము ప్రప్రథమముగా చైనాలో యుద్ధము ప్రారంభమాయెను. నాటినుండి నేటివరకు ఎవరెవరికి లేకుండు, ఆ దేశమున యుద్ధ దేవత తాంజమాడుచున్నది. గత కొండు మహా సంగ్రామములందును నూడ నాల్గు సంవత్సరముల యుద్ధమునకే ప్రపంచ మంతయు తహతహ అడిపోయెను. అట్టిచో పదమూడు సంవత్సరములనుండి జగుగుచున్న యుద్ధ కాలములో కాలము గడిసిన చైనా ప్రజలెంతటి ధైర్యవంతులూ ఊహించువచ్చును. గంభీర సంగ్రామములో గల్గిన నష్టముల నిప్పటికిని ట్రైబుల్ సరిచేసికొనలేక పోవుచున్నది అన్ని విధముల సానుభూతిగల దేశములు సహాయము చేయుచుండ ఇంగ్లాండు దేశమే కిష్ట పరిస్థితుల నెదుర్కొన జాలకున్నదన్నచో, ఇక చైనా గుర్తింప నేమని చెప్పవలయును! అందువలనే చైనా మేలుకోరువా రెవరును, ఈ యుద్ధ సమాప్తికి ఎదురు చూచుచు నుండకపోదు జయోపజయము లెవరియినను ఈ పురాతన దేశమునందు ఎప్పుడు శాంతి చేకూరునా యని కోరని హితుండుండదు.

నేటి చైనా సామాజిక స్వరస్థలో కన్నడు అంతర్భుద్ధము చువడిచుండియు లేదు. అంతర్భుద్ధము ప్రారంభమును సుమారు ఆరు సంవత్సరములయినది. అంతకు పూర్వము సుమారు ఏడు సంవత్సరముల యుద్ధము జరుగుటకు అగ్ర రాజ్యము లనిపించుకొని ఇంగ్లాండు అమెరికా అవిలియం కారణము. అందువలనే 1981 సెప్టెంబరు 18 వ తేదీన జపాన్ మంచూరియాపై దాడిచేసినప్పుడు దాని నాపువారుగాని, అట్లు చేయుట వ్యాయము కాదని హిత విమృషారుగాని లేక పోయిరి శరణార్థియైన చైనాకు ఆ నాటి అంతర్జాతీ సమితిగాని (League of Nations), అగ్ర రాజ్యములుగాని సహాయపడుట కిష్ట పడలేదు సరిగదా, జపాన్ దేశమునకే సహాయపడ జొచ్చిరి. అందువలనే, ఆనాటి అమెరికా రాజ్యాంగ కార్యదర్శి మిస్టర్ స్టింసన్ (Mr Stimson) మంచూరియా ప్రాముఖ్యమును తామెవ్వరు గుర్తించలేక పోతి వని చెప్పియుండెను. ఇంతకన్న బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము చేసిన ప్రకటన ఇంకను అసభ్యముగా నుండెను. పత్రికా విశేషాలలో మాటలాడుచు సర్. జాన్. సైమన్ (Sir John Simon) జపాన్ తన సరిహద్దుల విజృంభించుకొనవలసిన అవసరమున్నదనియు, ఏనాడో ఇంగ్లాండు చేసియుండిన పనినే, ఈ నాడు జపాన్ చేయుచున్నదనియు చెప్పియుండెను. అంతర్జాతీ సమితిగాని, అగ్ర రాజ్యముల నేడైన ఒకటిగాని, ఆ నాడే ధైర్యము వహించగల్గినచో, ఈ పదమూడు సంవత్సరముల బీభత్సమేగాక, తరువాత గంభీర సంగ్రామములో శాంతి మహా సమద్రములోని యుద్ధముగనూడ వారిం చియుండెడివారేమే! కాని, ఆనాటి రాజకీయ వేత్తలు, రానున్న విపత్తును చూడలేకపోయిరి. ఎన్నటికైన ప్రపంచ శాంతికి చైనా వల్లనేగాని జపాన్ వల్లనేగాని ప్రమాదము రాదని వారు నమ్మియుండిరి. అందువలనే తన దౌర్జన్యకార్యములందుగనూడ జపాన్, అగ్ర రాజ్యములనండి, యుద్ధ సామగ్రిలను, పెట్రోలు, రబ్బరు, అల్యూమినియము మొదలగు పదార్థము లన్నింటిని దిగుమతిచేసికొనగలెను.

1982 లో అంతర్జాతీ సమితి ముఖావముగా, మూడు మాటలతో, జపాన్ ఐర్యపట్ల అసమృతి తెలియచేసియుండెనే కాని, వాని నరకట్టుకు కట్టి సన్నాహములూ చేసియుండలేదు. అగ్ర రాజ్యములు తాటట్టముగా నుండిరి. అందుచే, జపాన్ ఈ సమితినుండి వైదొలగుటయేగాక మంచూరియాలోని రవ్యవల పారద్రోలి ఆ ప్రాంతము నంతటిని ఆక్రమించుకొనెను. అంతర్జాతీ సమితి నాడును నేటివర చేతగాని దగుట చేతను, అగ్ర రాజ్యములు మానముగా నూరకుండుటచేతను, అది వారి బలహీనతకు నిదర్శన

గాము భావించి అప్పటికి వృద్ధి చెంది ప్రబలుచున్న నాటి పార్టీ అంతాచికిని 1937 లో జపాన్ తన దండయాత్రను పునరారంభించెను. 1922 లో చేసికొనిన నవరాజ్యపు ట్రాఫింబిక్కు (Nine Powers Agreement) అగ్ర రాజ్యములు మరచి పోయిరి. అదియునగాక, శాంతి నేర్పరుచుట కను మిమ్మై జపాన్ కే సహాయపడుటకు, బర్మా చైనా మధ్యగల రోడ్డును (Burma Road) ఇంగ్లాండు మూయించివేసెను. చేతులు గాలనగాని ఆకులు పట్టుకుంపినట్లు 1941 లో పెరల్ హార్బర్ బీభత్సము జరుగునంతవరకు అగ్ర రాజ్యములు తమ తప్పుల గ్రహించలేకపోయిరి. ఫిరంగి మ్రోతి లతో వారికి మేల్కొల్పుట జరిగెను. తమ చేతులతో పాలు పోసిన పాము, వారి పై నెనె. ఎదురు తిరుగచూచినప్పుడుగాని అగ్ర రాజ్యములు చైనా పరిస్థితుల నవగాహన చేసికొనలేక పోయిరి కాని విజ్ఞానగుటచే 1941 లో చైనా ప్రభుత్వము అగ్ర రాజ్యముల పక్షము వహించెను.

కాని 1942 నాటికే దేశమున అసంతృప్తి పెరుగుచుండెను. రాజ్యద్రోహులైన కుమార్ బాంగ్ పక్షియులకు, చైనా కమ్యూనిస్టులకు భేదాభిప్రాయములు కలెను. తత్ఫలితముగా అంతర్భుద్ధము ప్రారంభమాయెను. జపాన్ లో యుద్ధము జరుగుచున్నంతవరకు పవిత్రమైన తన మాతృభూమిపై ఒక జపాన్ నైపుడైనను నిల్చియున్నంతవరకు ఈ గండు పక్షములు ఒకటిగానే పనిచేసియుండిరి కమ్యూనిస్టులుగనూడ అట్టి సమయమున, చియాంగ్ నాయకత్వ ముసరమనియు, అది ఒక్కటియే శరణ్యమనియుగనూడ గుర్తించియుండిరి. అందువలనే పియాన్ యుద్ధము (Battle of Sian) లో తమకు బుద్ధి అయిన చియాంగ్ ను ఆనాడు వారు విడుదల చేసియుండిరి.

ఇంత విశాల హృదయముతో ప్రవర్తించిన తన దేశయులనే చియాంగ్ అర్థము చేసికొనలేక పోయెను. అసభ్యమువల్లగనూడ జ్ఞానము పొందలేకపోయెను. ఇందు మరియొక విషయముగలదు. ఇరుకత్తులకును డాక్టర్ సో ఆయన్ పీత్సనూనడు. ఆయన ఆదేశము లిరు పక్షములకును పవిత్రములు. ఆచరణీయములు. సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము ద్వారా, తమ దేశమును పునరుజ్జీవితులు చేయవలె ననెడి, వారి ఆదేశమును కొనసాగించుటయే, ఇరుపక్షములకు నేడు ముఖ్యము కర్తవ్యము. కాబట్టి భేదాభిప్రాయములు కల్గుటకు రాజ్యద్రోహులయిన చియాంగ్ పార్టీ వారి తప్పులే కారణముగా నెంచవలసియుండును.

ప్రజాసామ్యమును, సమాత్యమును చియాంగ్ కు కన్నెట్టి మైనారలెల సలహాల గోరటగాని, వారికి రాజ్యాంగ విషయములలో ప్రాతినిధ్యవిచ్చుటగాని ఆయనకు కిట్టి పని. వారి పాలనయందు, ప్రతి సంధ్యయు ఒక కారాగృహముగా (Concentration Camp) ఎంచబడుచుండెను.

అందువలనే, మాతృదేశమును జపాన్ బారిసండి రక్షించవలసినంతవరకు, ప్రజలందరు కలసి పోరాడినను, జపాన్ పరాజయానంతరము, ఈ ఇరుపక్షముల కలిసి, పనిచేయించగల బల మేదియు దేశమున లేకుండెను.

సామాన్య పౌరుని విశ్వాసమును, అభిమానమును గోల్పోయిన, ఏ ప్రభుత్వమును చాల కాలము నిలువజాలదు. అందులకే, నేటి చియాంగ్ దురవస్థ. పూర్వముకప్పుడు, ఒక చిన్న బాలికను, చైనా పటము గీసి చూపమనగా, ఆ నాటి చైనా ఆర్థిక మంత్రి డా. కంగ్ (Dr Kung) చిత్రపటము గీసిచూపెనట! దీనినుండి ప్రజలలో ప్రభుత్వముపట్ల ఎట్టి అభిమానముగలదో తెలిసికొనవచ్చునగాదా! ఎట్టి సమయములందును మానవ సహనమునకు గూడ వాడులు గలవు. అందుచేతనే అంతర్భుద్ధ

మందు ప్రజాభిమానము, ఆదరణ, సాహాయ్యము, కమ్యూనిస్టులకే లభ్యమయ్యెను.

ఈ విషయమున మరియొక సంగతి గుర్తించవలెను. చైనా కమ్యూనిస్టులకును, ప్రపంచములోని ఇతర కమ్యూనిస్టులకును ఎట్టి తారతమ్యము లేదని చెప్పవచ్చునని మన దేశమునందలి విజ్ఞానగుట నమ్మచున్నాను ఇతర దేశములలోనూ, మనదేశ కమ్యూనిస్టులకునూ, వీరికి తమ దేశమే మాతృభూమి గాని రష్యా దేశముగాదనియు, అంతర్జాతీయభిమానము గన్న వీరికి, జాత్యాభిమానమే హెచ్చనియు, అందులకే, వీరికులులలె రష్యా ఆదేశములను, స్రుద్ధిగా ఆచరించువారు గాదనియు అభిప్రాయ ప్రాయమున్నది.

ఇరు పక్షములకు పితామహుడగు డా. సో ఆయన్ సో ఆదర్శములుగనూడ, కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములే అనుచున్న సంఘ వ్యాయము, ఆర్థిక ప్రజా సామ్యము వారి ఆదేశముల సారాంశము ఆయన దేశములకొకటే, చైనా కమ్యూనిస్టులుగనూడ నేడు పోరాడుచున్నాను. చైనా సంపత్తిని ప్రభుత్వ సహాయముతో పెంపొందించుటయు, అన్యాయముగా తమ దేశముపై సామ్రాజ్యవాదుల దేశములు విధించిన, బలంబడికల నన్నింటిని, రద్దు చేసికొని తమ దేశమును ఆర్థిక సంస్కరణల ద్వారా ఔన్నత్యమునకు తెచ్చుటకు ఈ నాటి కమ్యూనిస్టులు పోరాడుచున్నారని ప్రఖ్యాత తత్వ వేత్త సర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ గారు చెప్పియుండిరి.

అట్లనినచో, పరాజితుడగుచున్నాడుకాబట్టి చియాంగ్ పై గోప మాకోపించుట గాగు కాని అట్టి సమయములందే బాగోగుల నెంచుట సహజము. తన సరిపాలన కాల మంతటియందును ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ మార్పులేలియు చేసియుండలేదు పెరిగి పెద్దదగుచున్న లంచ కొండి తనమును ద్రవ్యోల్బాధము (Inflation) వీకటి బజారు ఆక్రమములను, అరికట్టుట కెట్టి ప్రయత్నము చేయలేకపోయెను. ఒక ప్రక్క, కూటికి నుడ్డుకు పేదలై, గంభీర ప్రక్క, ప్రభుత్వపు పన్నుల భరించలేక మూల్యమును సామాన్య పౌరుడు తిరుగబడెన్నచో సంచేసా మెందుకు? అదియునగాక, పవిత్రమైన తమ దేశమును, విదేశీయుల ఆర్థిక హస్తములనుండి తప్పించుటకు చులు స్వహస్తములతో వారి కంచిచేసెను.

ప్రపంచము నంతటను, చైనా కమ్యూనిస్టులకు, రష్యాసహాయము చేయుచున్నదన్న వార్తల నెంతగా చాటినను ఈ మాటలను విశ్వసించుటకు కారణము లేమియు కన్పడుటలేదు! ఎట్టి సహాయమును పొందినను, ముప్పుపాటిట్లు ననుభయముతో చైనా కమ్యూనిస్టులు రష్యా సహాయమును కోరుట లే దనుటకు నిదర్శనములు కన్పడుచున్నవి. అట్టి పరిస్థితులలో, చియాంగ్ విస్తారముగా అమెరికా సహాయముపై ఆధారపడియుండుట ఆశాంతికి, అసమృత్తికి కారణమయ్యెను. కమ్యూనిస్టులకు, రష్యా సహాయము లేదనుటకు వేరొక కారణముగనూడ గలదు. నిజముగా అట్టి సహాయమేయున్నచో, శరణార్థియగు చియాంగ్ కు, అమెరికా సహాయము నిరాకరించెడిదిగాదు. అట్టి నిదర్శనము లేమియు లేక పోవుటచేతనే, అమెరికాగాని, ఇంగ్లాండుగాని, చైనాకు బహిరంగముగా సహాయము చేయుటకు భయపడుచున్నవి. దీనికోర్కు, అమెరికా అగ్రశక్తుడును, యూరపు సహాయ సంఘ నాయకుడు, పాక్ హౌస్ లు కమ్యూనిస్టులతో సంధి చేసికొనవలసినదని చియాంగ్ కు సలహా నిచ్చినట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

చైనా కమ్యూనిస్టులకే, విజయము చేకూరవచ్చును. అంతమాత్రమున భయపడవలసిన దేమియులేదు. మన దేశముతో సమృద్ధావము గల్గియుండవలెనని గెండు పక్షములుగనూడ కోరుచున్నారు. అందువల్ల మన దేశముతో, పురాతనమైనట్టియు, చరిత్రాత్మకమయినట్టియు, తన

సంబంధముల తెగ తెంపు చేసికొనుటకు, ఏ పక్షము ఇష్టపడు. వాని సత్వము, సంఘ భార్యవ్యముల మధ్య చిక్కి, నలిగిపోవుచున్న చైనాకు మాతనయుగ ప్రారంభము కానున్నది ఏ గమయొక్క ఔన్నత్యమైనను. ఆ దేశముల ఆదర్శములను బట్టియే గీర్వాసుండవచ్చును. చైనాదేశమున కిది పరిహాసమయము. ఏకాకిత్యమునందున్న బాధపడుటయందును ధీరత్వము నిరూపింపవచ్చును. జాత్యహంకారము, సామ్రాజ్యాభిమానాలని విమోచన చైనా ప్రపంచ శాంతికి లోపపగుల దని విశ్వసించవలయుండును.

రేడియో ప్రభావం

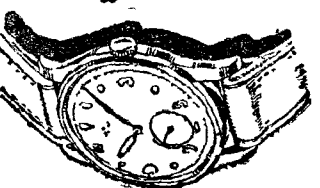
(19-వ పేజీ తరవాతి)

భూత మయిందలి ఒప్పుకొనితీరాలి. రహస్యసప్రధానమైనది ఆటలకతరించకపోయినా, నాల్గిక రచనలో మాతనమగ్గులు త్రొక్కటానికి ఏలుకలిగింది. ఈ రచనకు సిద్ధించిన ప్రోత్సాహాన్ని పురస్కరించుకొని కొత్త రచయితలు అక్షరాలు ముందుకు రాగలిగారు. నిద్రాస్తులైచ కవులకు ఆదరణ సంపాదనకు అనకాంబ కలిగింది. వారానికి గెండునూర్లు ప్రసారమవుతున్న ఈ నాటికల కోసం ప్రతిభావంతులైన కొత్త రచయితలు తయారైనారు. చిన్న నాటికలను వివిధ స్థలం దించేవారి సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగిపోయింది.

తెలుగు నాదస్వరంలో ఆంతర్యధ్వని లేని కొత్త రచనలు రేడియో ప్రసంగాలు. ఇవి కేవలం ఉపన్యాసాలు కావు; వ్యాసాలాకావు పేరు బద్ధ రచయితలేగాక వివిధ వ్యక్తులలో ఉన్న వారిలో అనేకులు రచనకు మునుకొనినానికి ప్రోత్సాహం కలిగింది. ఈ సందర్భంలో స్త్రీల విషయం ప్రత్యేకించి పేర్కొనవచ్చును. అది వరకు కాగితంమీద కలం పెట్టటానికి జంకేవాళ్లు, సంగీతవిద్యలో సమర్థత ఉంకికూడ మందిలో తమ వైద్యుని ప్రవర్తించటానికి సాహసించివాళ్లు మొదలైన వారనేకులు రేడియో ప్రోగ్రాములలో పాల్గొని స్త్రీల అభ్యుదయానికి లోడ్డుపగలిగారు. ఇది నిజంగా ప్రశంసనీయమైన విషయం.

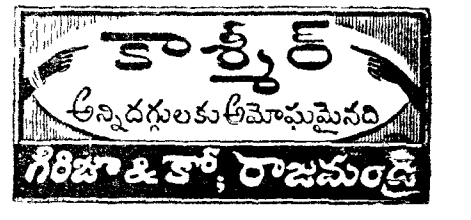
అమెరికాలోని పాశ్చాత్య దేశాలలో ప్రజాభిప్రాయాన్ని రేడియో తన అదృశ్యప్రభావంతో మార్చుకులుకున్నది. విపరీతంగా రేడియో స్థలు ఉండడమూ, నిత్యగూ రేడియోను వినే అలవాటు జనబాహుళ్యంలో విస్తరించి ఉండడమూ దీనికి సహాయభూత మయింది. అట్లు వంటి పరిస్థితులు ఈనాటివరకూ మనదేశంలో ఏర్పడకపోటూన ప్రజాభిప్రాయంమీద రేడియో ఎటువంటి పలుకుబడి మాపించలేకపోయిందని చెప్పక తప్పదు. కాని ఇప్పటికైనా ఆంధ్రుల కొక ప్రత్యేక రేడియో స్టేషను అమరిందికాబట్టి ఈ విషయంలోకూడ దాని ప్రభావం కళ్లకంతాగలదని ఊహించవచ్చును. ఈ అవకాశాన్ని ఆంధ్రులు పురస్కరించుకొని అన్నివిధాలా భం పొందగల రని ఆశించాము.

నవీనరకం రిప్రెవెచిరు. 16/12.

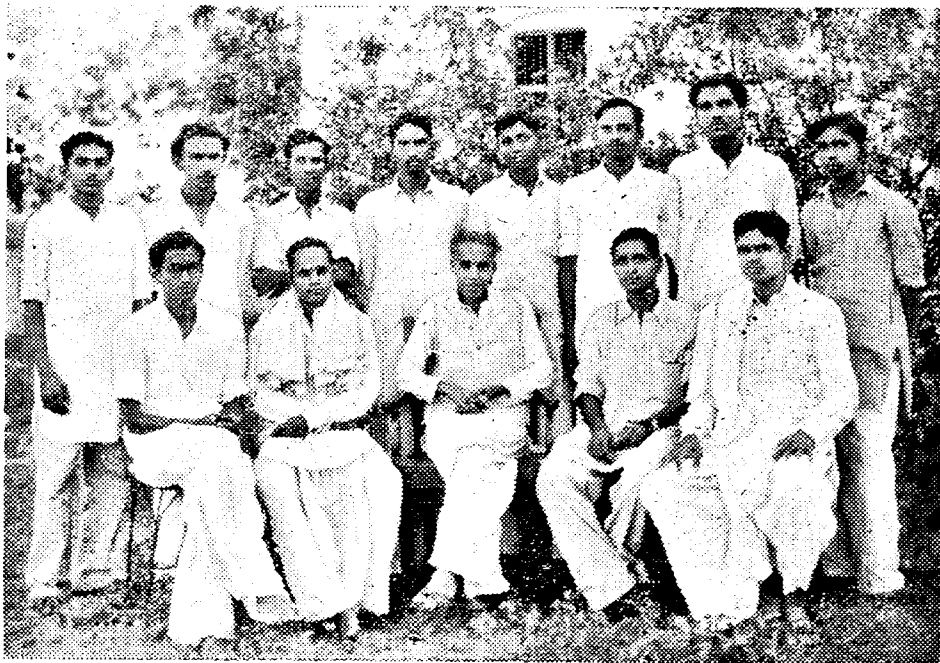

రాస్కోవ్ లీవరు ప్లాన్ షేపు 10 1/2"
నెం. 30W ఏకైక ఏల్వర్ కేసు దు. 112-0-8
నెం. 32B DO DO 4 రాక్కు దు. 20-0-0
నెం. 33R DO నెంబర్ వెకండ్ దు. 25-12-0
నెం. 55C DO 15 రాక్కు దు. 36-12-0
నెం. 44E ట్రాగ్లో 10 ఏల్వర్ గ్యారంటీ. 55-1
ఒకేసారి కి వాటిని కొన్నవారికి ఒక 1 3/4 పౌండ్స్ వెన్ ఉచితము. ప్యాకింగు. పోస్టేజీ 1/4 అణచు. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.

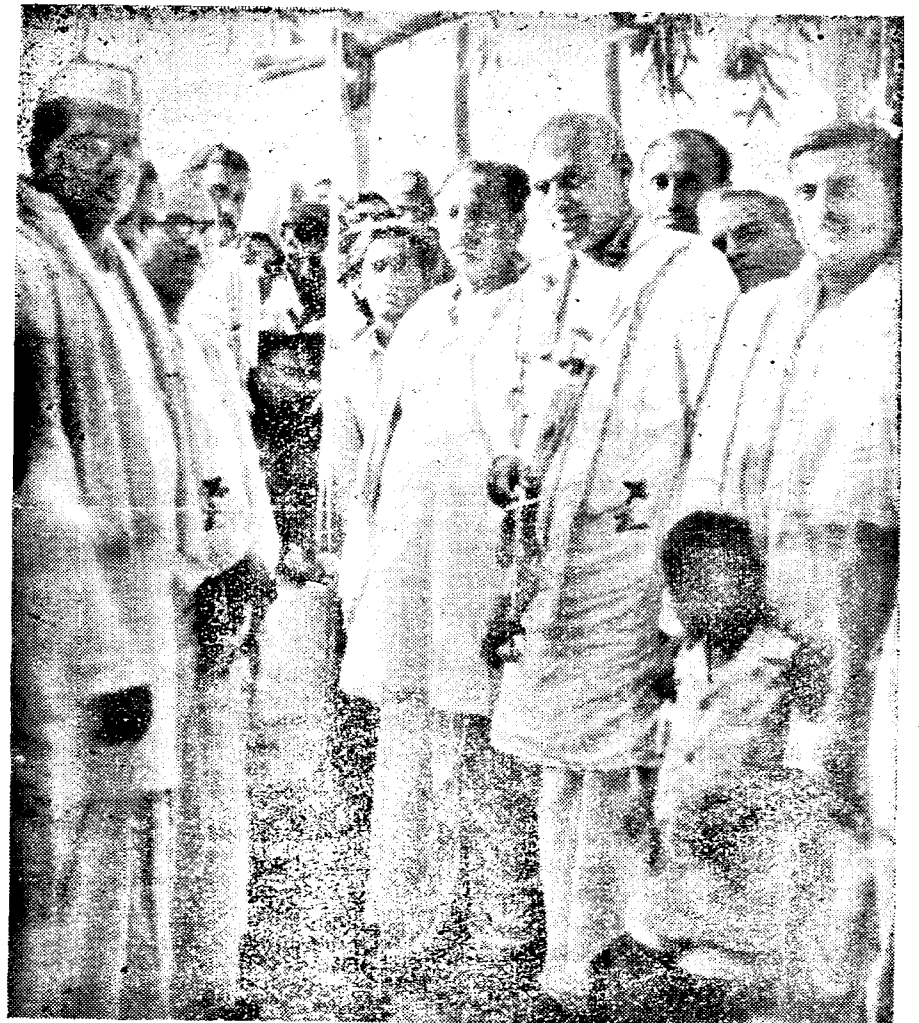
UNIVERSAL WATCH Co., (A)
Post Box No. 11401, Calcutta. 6.

రాష్ట్రవార్తలు

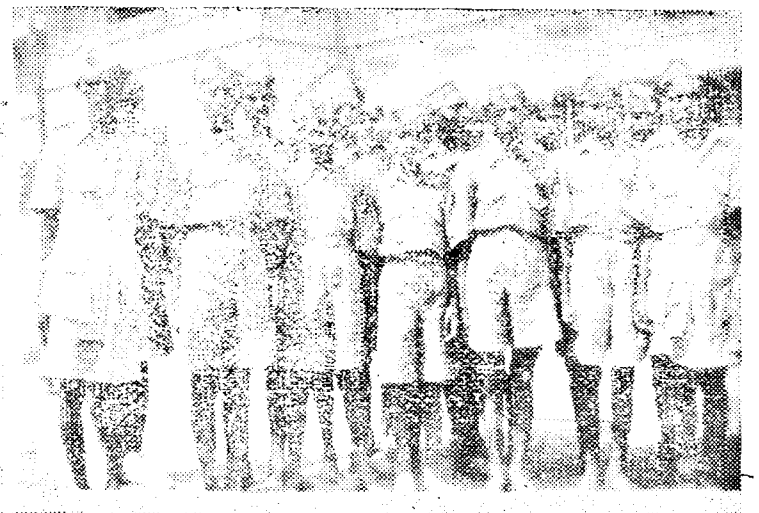
అనంతపురంలో రాయలసీమ విద్యార్థిమహాసభ సందర్భమున సోషలిస్టుపక్ష ఉపాధ్యక్షుడు మినాకాగారికి స్వాగతమిచ్చినప్పటి చిత్రం

ఓవీర్యమంత్రి కళా వెంకట్రావుగారు నందికొండలో 'బాపూజీనగర్'కు శంఖస్థాపన జరిపినప్పటి చిత్రం

గౌ|| వ్యవసాయశాఖామంత్రి మాధవమినాకాగారికి తెనాలి పశువైద్యకళాశాలవారిచే స్వాగతసందర్భమున తీయబడిన చిత్రము. మాధవమినాకా,మం తెన వెంకటరాజు ఎం.ఎల్.ఎ., కళాశాలాసాధకులు లేజర్ల శ్రీరాములుగార్లు మధ్య నున్నారు

రాయలసీమ సభలో వలంపేరదర్శము

కర్నూలుజిల్లా ప్రథమ మహిళాసభ నవంబరు 29-వ తేదీన నంద్యాలలో జరిగినప్పుడు తీయబడిన ఛాయాపటము. మహాసభాధ్యక్షురాలు: -అడమనుంపి రెవ వారు శ్రీమతి క్షేప కేశవమ్మగారు

భారతి

రజతోత్సవసంచిక

ఉత్తమోత్తమమైన వ్యాసాలతో ★ మంచిమంచి కథలతో ★ రమణీయమైన చిత్రాలతో,
అందమైన కూర్పు తీర్పులతో ★ 300 పేజీల ఉజ్వలసంపుటము.

1949 జనవరి 7-తేదీన వెలువడుతుంది.

వెల రూ. 2-8-0 పోస్టేజి అదనం.

ఆశాభంగం చెందకుండా మీ ప్రతికిగాను మాకు గాని, మీ సమీపంలో ఉన్న మా వశెంటుకు గాని వెంటనే ఆర్డరు ఇవ్వండి.

ఆంధ్రపత్రిక

శ్రీ విరోధినామ సంవత్సర పంచాంగం

శుభానికిగాని, అశుభానికిగాని పంచాంగము చూడని హిందువు ఉండడు.

ప్రతి హిందూ గృహానికి తప్పనిసరి వస్తువు పంచాంగము.

దైవజ్ఞ భూషణ

బ్రహ్మశ్రీ విడపర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిలు

గారిచే గుణింపబడినది.

1000 కి రూ. 175/- 100 కి రూ. 20/- వెల 1-కి రూ. 0-4-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతోపాటు, సగం వైకం అడ్వాన్సుగా పంపవలెను

(1000 ప్రతులకు ఆర్డరిచ్చువారి చిరునామా ముఖపత్రముమీద ముద్రించబడును.)

వివరములకు: మేనేజరు,

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయం, మద్రాసు.

వ్యాఖ్యాత: శ్రీ కాశీనాథునినాగేశ్వరరావుగారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ

వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము. శీతాధ్యయన

కులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖర్చు రైండు.

వెల రూ 4-0-0 లు.

తపాలా ఖర్చు అ. 0-9-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

పోస్టుబాక్సు 212,

మదరాసు 1.